

Històries de vida multiaxials de persones no-binàries catalanoparlants

Irene Vílchez Sánchez

Tutora: Montserrat Ribas Bisbal

Seminari 103: Llengües en entorns socials

Curs 2021-2022

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat
de Traducció i Ciències
del Llenguatge

Resum

La construcció sociocultural del gènere ha estat tradicionalment binària i ha establert una correspondència entre la biologia dels cossos sexuals i els comportaments psicològics, socials i culturals. És realista, però, aquesta associació? Cada cop més persones s'identifiquen amb una identitat no-binària; tot i això, la recerca que s'ha fet sobre les seves experiències és pràcticament inexistent. Amb l'objectiu de contribuir a omplir aquest buit acadèmic i de visibilitzar les identitats no-binàries (així com les seves experiències, importants per entendre com s'articula el sistema binari de sexe-gènere), aquest treball analitza onze entrevistes semi-estructurades (considerades *històries de vida*) a persones que s'identifiquen dins del paraigües no-binari, des de l'aproximació epistemològica de l'anàlisi crítica del discurs. Aquesta anàlisi està feta des d'una triple vessant: primer, quines són les estratègies que utilitzen pel que fa al gènere gramatical (en relació amb el LNI i el LND); segon, quins trets caracteritzen els seus processos d'identificació com a persones no-binàries; tercer, quines experiències vitals han tingut en els considerats eixos d'opressió. Finalment, es conclou que, encara que comparteixen alguns trets en comú (com ser joves o no identificar-se plenament ni com a homes ni com a dones), les realitats de les persones no-binàries són molt diverses.

Paraules clau: gènere no-binari, estudis queer, transidentitat, llenguatge no-binari, històries de vida, anàlisi crítica del discurs

Resumen

La construcción sociocultural del género ha sido tradicionalmente binaria y ha establecido una correspondencia entre la biología de los cuerpos sexuados y los comportamientos psicológicos, sociales y culturales. ¿Pero es realista esta asociación? Cada vez más personas se identifican con una identidad no binaria; aun así, la investigación que se ha llevado a cabo sobre sus experiencias es prácticamente inexistente. Con el objetivo de contribuir a llenar este vacío académico y de visibilizar las identidades no binarias (así como sus experiencias, importantes para entender cómo se articula el sistema binario de sexo-género), el presente trabajo analiza once entrevistas semiestructuradas (consideradas *historias de vida*) a personas que se identifican dentro del paraguas no binario, des de la aproximación epistemológica del análisis crítico del discurso. Este análisis se ha realizado desde una triple vertiente: primero, cuáles son las estrategias que usan en cuanto al género gramatical (en relación con el LNI y el LND); segundo, qué rasgos caracterizan sus procesos de identificación como personas no binarias; tercero, cuáles son sus experiencias vitales en los considerados ejes de opresión. Finalmente, se concluye que, aunque comparten algunos rasgos en común (como ser jóvenes o no identificarse plenamente ni como hombres ni como mujeres), las realidades de las personas no binarias son muy diversas.

Palabras clave: género no binario, estudios queer, transidentidad, lenguaje no binario, historias de vida, análisis crítico del discurso

Abstract

The socio-cultural construction of gender has traditionally been binary and has established a correspondence between the biology of sexed bodies and psychological, social and cultural behaviours. But is this association realistic? More and more people identify with a non-binary identity, yet research on their experiences is virtually non-existent. In order to contribute to filling this academic gap and to make non-binary identities visible (as well as their experiences, which are important for understanding how the binary sex-gender system is articulated), this paper analyses eleven semi-structured interviews (considered *life histories*) with people who identify themselves within the non-binary umbrella, from the epistemological approach of critical discourse analysis. This analysis has been carried out from a threefold perspective: first, which are the strategies they use in terms of grammatical gender (in relation to the indirect non-binary language and the direct non-binary language); second, which features characterise their processes of identification as non-binary people; third, which are their life experiences in the considered axes of oppression. Finally, it is concluded that, although they share some common features (such as being young or not fully identifying as either man or woman), the realities of non-binary people are very diverse.

Keywords: non-binary gender, queer studies, transidentity, non-binary language, life histories, critical discourse analysis

A totes les persones que no encaixem a la norma. Existim i resistim.

«Venim de naufragis, de vides salvatges.

Som papallones que volen pels marges.

Som les històries que no tenen llum

fins que algú les recull.»

«Insectes de marbre», Roba Estesa

ÍNDIX

Índex de sigles	1
1. Introducció	2
2. Marc teòric.....	4
2.1. El gènere en disputa.....	4
2.2. Eixos del discurs restrictiu de gènere	6
2.2.1. Legislació	6
2.2.2. Llenguatge	7
2.2.3. Institucions mèdiques i pràctiques socials	8
2.3. Aproximació epistemològica	9
2.3.1. Anàlisi crítica del discurs (ACD).....	9
2.3.2. Històries de vida.....	10
3. Metodologia.....	11
3.1. Disseny d'investigació.....	11
3.2. Instrument de recollida de dades	12
3.3. Participants	13
3.4. Procediment	16
4. Anàlisi.....	17
4.1. Gènere gramatical.....	17
4.2. Què implica identificar-se com a persona no-binària?.....	24
4.2.1. El procés d'identificació.....	24
4.2.2. Eixos del discurs restrictiu de gènere	32
5. Conclusions	44
6. Bibliografia.....	45
7. Annexos	48
7.1. Transcripcions de les entrevistes.....	48
E1 Ali.....	48
E2 M. Luna.....	56

E3 Aïda	69
E4 Eli.....	74
E5 Dani.....	79
E6 Miquel.....	85
E7 Judit	95
E8 Lucas	105
E9 Lora	114
E10 Blau.....	119
E11 Koe.....	124

ÍNDIX DE SIGLES

ACD anàlisi crítica del discurs

COD complement d'objecte directe

COI complement d'objecte indirecte

LND llenguatge no-binari directe

LNI llenguatge no-binari indirecte

NB no-binari

1. INTRODUCCIÓ

Tradicionalment, la construcció sociocultural del gènere s'ha fet de manera binària i ha establert una correspondència entre la biologia dels cossos sexuals i els comportaments psicològics, socials i culturals. En aquest context, com construeixen les persones no-binàries la seva identitat? Aquest treball se centra en l'anàlisi del discurs sobre la identitat de gènere i, més concretament, sobre el procés d'identificar-se com a persones de gènere no-binari i sobre les experiències pel que fa a set eixos que estableixen un discurs restrictiu de gènere: la legislació, el llenguatge, les institucions mèdiques, les institucions educatives, les relacions afectives (família i amistats), la feina i les pràctiques socials. Aquesta anàlisi s'ha fet a partir d'entrevistes semi-estructurades (considerades *històries de vida*) des de la perspectiva de l'anàlisi crítica del discurs (ACD).

Aquesta recerca té un doble objectiu: d'una banda, pretén analitzar les estratègies pel que fa al gènere gramatical que les persones no-binàries utilitzen; de l'altra, es volen analitzar les històries i experiències a través de les quals les persones no-binàries construeixen la seva identitat.

La motivació també és doble: acadèmica i personal. La recerca en experiències de persones no-binàries és pràcticament inexistent, i més encara al context català i espanyol (López i Platero, 2018: 115). Això porta a la meua motivació personal: visibilitzar les identitats no-binàries i defensar la importància de les seves narratives per entendre com funciona el sistema binari de sexe-gènere i com s'articulen els processos identitaris.

Els objectius es reflecteixen en les preguntes de recerca següents:

- 1) Quines estratègies pel que fa al gènere gramatical utilitzen les persones de gènere no-binari en català per referir-se a si mateixes i a altres persones no-binàries?
- 2) Quins mecanismes discursius utilitzen les persones no-binàries als seus discursos per expressar les seves experiències dissidents?
- 3) Quins són els trets d'identificació de les persones de gènere no-binari, tant pel que fa al seu procés d'identificació com a tal com quant als eixos restrictius de gènere?

El treball s'articula en tres grans eixos: el marc teòric (apartat 2), la metodologia (apartat 3) i l'anàlisi (apartat 4), a més d'aquesta introducció i les conclusions. En primer lloc, el marc teòric està, al seu torn, dividit en tres apartats. El primer, «El gènere en disputa», explora els conceptes de *identitat* i *gènere*, a més d'oferir una definició del terme *gènere no-binari*. El segon, «Eixos del discurs restrictiu de gènere», analitza les diverses institucions que produeixen un discurs restrictiu de gènere i com aquest discurs es veu palès en l'àmbit catalanoparlant. El tercer, «Aproximació epistemològica», ofereix una aproximació als conceptes *anàlisi crítica del discurs* i *històries de vida*, que són les perspectives de construcció de coneixement a partir de les quals es tracten les dades d'aquest treball.

En segon lloc, a l'apartat metodològic, es descriu aquesta recerca com de tipus qualitativa amb un disseny fenomenològic empíric basat en entrevistes semi-estructurades. A continuació, s'aporta informació sobre el guió de l'entrevista, sobre els participants i sobre el procediment que s'ha dut a terme.

En tercer lloc, l'anàlisi també està dividida en tres parts: primer s'estudien les estratègies gramaticals de gènere que les persones informants fan servir per referir-se a si mateixes i a altres persones no-binàries; després s'analitzen quins trets tenen en comú en el procés d'identificar-se com a persones no-binàries; finalment, s'analitzen les seves experiències en els eixos d'opressió comentats. En darrer lloc, als annexos (apartat 7) es poden consultar les entrevistes a partir de les quals s'ha realitzat l'anàlisi.

Finalment, cal comentar que aquest treball pot semblar incongruent pel que fa a l'ús dels gèneres gramaticals. No obstant això, l'ús dels morfemes flexius de gènere ve determinat per la preferència de cada persona a referir-se a ella mateixa, ja sigui amb els morfemes tradicionals reconeguts (masculí i femení) o amb neomorfemes no-binàries (-e, -i). D'una banda, pel que fa a les persones entrevistades, per referir-s'hi durant el cos del treball s'han utilitzat els morfemes que aquestes mateixes persones feien servir durant el desenvolupament de l'entrevista. Per referir-s'hi conjuntament, s'han prioritzat les formes epicenes. De l'altra banda, pel que fa a les persones investigadores no-catalanoparlants que fan servir formes no-binàries en les seves respectives llengües (el pronom *they* en anglès, el neomorfema -e en castellà), s'han mantingut aquestes formes marcadament no-binàries traslladant-les al català amb el neomorfema -i.

2. MARC TEÒRIC

2.1. El gènere en disputa

Què és el sexe? Què és el gènere? D'una banda, el sexe es considera com el conjunt de característiques biològiques (especialment de tipus genètic, orgànic i hormonal) que es classifiquen en les categories de masculí i femení (TERMCAT. Centre de Terminologia, 2022). Cal comentar, però, que l'assignació de sexe es basa, generalment, en els genitals externs (sexe anatòmic), sense tenir en compte altres característiques biològiques.

De l'altra banda, el gènere és una construcció sociocultural que es basa en la identitat, els rols i les funcions pressuposats per als individus de cada sexe (TERMCAT. Centre de Terminologia, 2022). Així doncs, s'ha construït un discurs que pressuposa actes per als individus en funció de les seves característiques sexuals. En paraules de Butler (2021: 56), «el gènere són els mitjans discursius/culturals mitjançant els quals la *natura sexuada* o un *sexe natural* es produeix i s'estableix com a *prediscursiu*, anterior a la cultura, una superfície políticament neutra *en què* actua la cultura».

D'aquesta manera, prenent el sexe com a acte prediscursiu sobre el qual la cultura actua, es crea un sistema anomenat sistema sexe-gènere, el qual Rubin (2002: 169) defineix com a «conjunt de mecanismes pels quals una societat transforma la sexualitat biològica en productes d'activitat humana». En aquest sistema, s'assigna la dualitat del sexe al terreny prediscursiu (Butler, 2021: 56).

D'acord amb aquesti autori (2021: 56), tant el sexe com el gènere són construccions socials. Aquesta afirmació està recolzada per la teoria de la intersexualitat de Fausto-Sterling (1993), ja que aquesta darrera constata que «el sexe és un continu vast i infinitament mal·leable que desafia les restriccions de [...] categories»; i, per tant, fins i tot les categories de *mascle/masculí* i *femella/femení* són construccions socials.

Fausto-Sterling (1993: 20) afirma que «la cultura occidental està profundament compromesa amb la idea que hi ha només dos sexes». Així doncs, hi ha un discurs que configura el sexe i el gènere en dues categories (masculí i femení, home i dona) a través de diversos àmbits, principalment el jurídic i el lingüístic, però també el mèdic i el familiar, com veurem a l'apartat següent.

D'aquesta manera, el sistema binari de sexe-gènere és una superestructura de poder que articula un modelat dels cossos, les identitats i la relació que establim amb el món per poder-lo habitar «de forma normal» (López i Platero, 2018: 124). Així, totes les identitats que

queden fora d'aquest binarisme estan relegades a espais de marginalització i dissidència. És el cas de les persones de gènere no-binari.

Cal comentar, però, que *de gènere no-binari* és un terme ampli o paraigües que recull moltes subjectivitats diferents (i, per tant, moltes maneres d'anomenar-se diferents) amb el tret comú de no identificar-se plenament i satisfactòriament, de forma consistent i estable en el temps, amb les categories *home* i *dona*, ni amb les expectatives socials que hi estan relacionades (Richards *et al.*, 2016: 95-96; López i Platero, 2018: 124). En paraules d'Olid (2022), «el gènere no-binari [és un] calaix de sastre on caben milers d'experiències diferents». Al mateix temps, el terme *de gènere no-binari* entra dins del paraigües de la transidentitat: és a dir, de no identificar-se amb el gènere assignat en néixer per les característiques sexuals, sia perquè s'identifica amb el gènere contrari dins del binari home-dona, sia perquè no s'identifica amb cap d'aquests dos gèneres. Finalment, cal insistir en el fet que la denominació *de gènere no-binari* implica seguir estant descrit dins del sistema binari de sexe-gènere.

La identitat és una construcció tant personal com social: és a dir, una representació mental (Van Dijk, 1999: 26). La identitat social i individual no són realitats separables, sinó que es constitueixen mútuament. A més, no és quelcom fixe i immutable (Pujal i Llobart, 2016). En aquest sentit, a nivell social, les persones de gènere no-binari són, per a molta gent, inintel·ligibles; i, a nivell individual, anomenar-se *persona no-binària* implica la negació de les categories disponibles. No hi ha categories, rols, referents ni un lloc a la gramàtica per anomenar-se o pensar-se més enllà de la feminitat o la masculinitat (López i Platero, 2018: 124). Per tant, la identitat de gènere no-binària entra dins del camp de la hipocognició: no hi ha una realitat lingüística que pugui descriure les idees o les experiències fora del sistema binari de sexe-gènere.

Per descomptat, les vivències d'una persona modelen tant la seva identitat individual com la social. La identitat, per tant, no s'inscriu merament dins del camp cognitiu. Es trasllada a la pràctica: és a dir, hi ha un conjunt de pràctiques que poden definir un grup i la identificació d'una persona dins d'aquest grup.

En el camp del gènere, es parla de performativitat (Butler, 2021: 18-19): el gènere funciona com una essència que acaba produint el fenomen mateix que anticipa, produeix el que planteja com si fos extern; i això no es produeix a través d'un acte singular, sinó que és «una repetició i un ritual, que aconsegueix els seus efectes naturalitzant-se en el context d'un cos, entès, en part, com una durada temporal sostinguda culturalment».

El gènere, a més, està profundament lligat al context cultural, geogràfic i temporal (Pujal i Llobart, 2016). I no només el gènere està lligat als diferents contextos històrics i socioculturals, sinó que, a més, d'acord amb Butler (2021: 49), «intersecciona amb modalitats racials, de classe, ètniques, sexuals i regionals de les identitats constituïdes discursivament», i les persones, a nivell individual, experiencien aquestes estructures socials simultàniament, encara que a nivell teòric es puguin considerar estructures diferenciades (Valentine, 2007: 13; citada per Rodó-de-Zárate, 2016: 143). Per tant, la identitat de gènere no es pot separar de les interseccions socioculturals de cada individu, on el gènere es produeix i es manté. Així doncs, no només hi ha moltes identitats pel que fa al gènere, sinó que considerar cada gènere una sola identitat seria una fal·làcia.

2.2. Eixos del discurs restrictiu de gènere

Hi ha un discurs restrictiu de gènere que legitima el sistema binari de sexe-gènere. Aquest discurs està produït per una sèrie de mecanismes que operen en diverses institucions (Foucault, 1976: 33). Les més rellevants són les institucions legals, lingüístiques, mèdiques i familiars, les quals es comentaran a continuació.

2.2.1. Legislació

En l'àmbit legal, a l'estat espanyol una persona de gènere no-binari no existeix, ja que, en qualsevol relació jurídica, tothom serà considerat mascle o femella, home o dona (López i Lucas, 2018: 115; Fausto-Sterling, 1993: 20). Pel que fa a la legislació particular de les comunitats autònomes catalanoparlants, sí que hi ha lleis que reconeixen parcialment la identitat no-binària (cosa que està en procés a nivell estatal). Només reconeixen, però, la discriminació que pateixen (és a dir, que segueixen sense poder-se determinar a nivell jurídic com a persones de gènere no-binari).

A Catalunya, es reconeix a la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Concretament, el terme *transgènere* s'utilitza al llarg de tot el text per referir-se a «persones que se senten del sexe contrari al que se'ls ha atribuït en néixer segons llurs característiques biològiques i a les persones que no s'identifiquen exactament ni amb un home ni amb una dona segons la concepció tradicional dels gèneres»¹. A la Comunitat

---

¹ Citació que reproduïx el text de la llei.

Valenciana també s'especifica a la LLEI 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI, tot i que de passada: es comenta que s'ha de garantir el «respecte a la pluralitat d'identitats, així com a la formació respecte a identitats no binàries».

A nivell europeu també es reconeix (encara que, igualment, només per la discriminació que pateixen) l'especificitat no-binària dins del paraigües transgènere al document *Discrimination against transgender people in Europe* ('Discriminació contra les persones transgènere a Europa') de l'Assemblea Parlamentària : «La diversitat dins de l'espectre transgènere és gran, ja que el 73 % de les persones transgènere no s'identifiquen amb el gènere binari home-dona» (Consell d'Europa, 2015: 5).

En canvi, a la legislació específica LGBT+ de les Illes Balears (Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per eradicar l'LGTBI fòbia) no es reconeix aquesta especificitat. A nivell estatal, tampoc no hi ha cap llei que reculli la identitat no-binària.

Així doncs, l'estat regula les identitats de gènere que existeixen i quines estan millor considerades. L'estat manté la jerarquia sexual a través de la regulació burocràtica, construeix políticament el subjecte i legitima i exclou les diverses subjectivitats (Rubin, 2022: 159; Butler, 2021: 48). Per tant, la construcció socials de les identitats *home* i *dona* està legitimada per l'estat, i és l'estat mateix a través dels sistemes jurídics el que produeix les subjectivitats que posteriorment representarà (Foucault, citat per Butler, 2021: 47). L'estat, doncs, crea un discurs restrictiu i hegemònic de gènere que legitima el sistema binari de gènere home-dona. Aquest discurs es pren com discurs natural (encara que, d'acord amb Fausto-Sterling (1993: 21) vagi en contra de la natura mateixa), cosa que fa que se'ns assigni un gènere tan sols néixer i no ens en puguem desfer.

2.2.2. Llenguatge

El llenguatge és, sens dubte, un fenomen que domina els sistemes socials. Això, d'acord amb Wittig (1992: 51), es deu al fet que «fa referència a un camp polític important on el que està en joc és el poder».

Quant al català, cal comentar que té un sistema de gènere gramatical binari. Cal diferenciar entre dues categories: el gènere natural i el gènere gramatical. El primer fa referència a la distinció de gènere als noms amb referents sexuats, mentre que el segon és una categoria gramatical (Pérez-Pereira, 1991). Pel que fa als substantius i adjectius amb referents sexuats,

s'empra el gènere gramatical masculí per als homes i el gènere gramatical femení per a les dones.

És a dir, s'estableix una relació mimètica entre el gènere gramatical que s'empra per referir-se a una persona i la identitat de gènere d'aquesta persona. El llenguatge refusa que pugui haver-hi altres gèneres fora del masculí i el femení (Fausto-Sterling, 1993: 20) i aquest sistema binari fa que les identitats no-binàries siguin il·legibles (Knisely, 2021: 149).

No obstant això, les persones no-binàries que parlen llengües romàniques «han començat a exigir visibilitat i crear condicions lingüístiques que siguin congruents amb la seva expressió» (Mackenzie i Swamy, 2019: 2). Sobre aquest tema, López (2019: 142-143) exposa que s'està produint un canvi lingüístic que flexibilitza els dos gèneres gramaticals de les llengües romàniques, principalment mitjançant dues estratègies: el llenguatge no-binari indirecte (LNI) i el llenguatge no-binari directe (LND). D'una banda, el LNI consisteix a evitar emprar paraules on hi hagi flexió de gènere (és a dir, on la relació entre el gènere gramatical i la identitat de gènere de la persona sigui mimètica), mitjançant l'ús de paraules epicenes o un canvi de categoria gramatical. D'altra banda, amb el LND s'empren morfemes de gènere diferents dels que dicta la norma culta, dels que estan establerts tradicionalment.

Cal comentar, però, que el català està molt condicionat per les regulacions lingüístiques, a causa de la seva situació sociolingüística. Lingüistes amb gran reputació com Carme Junyent s'han oposat ferventment a l'ús del llenguatge no-binari: segons ella, el sistema gramatical del català «ha demostrat tota la història de la humanitat que s'adapta a totes les situacions» i no «podem ser tan arrogants de creure que el podem millorar» (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2021). Per tant, la desviació de la norma, especialment quan es tracta d'una doble desviació (de gènere i lingüística), està perseguida. Segons Foucault (1976: 17), es tracta d'una «expurgació del vocabulari autoritzat»: el discurs de les persones no-binàries està essent silenciada.

2.2.3. Institucions mèdiques i pràctiques socials

Tot i que la legislació i el llenguatge són les maneres més visibles en què es persegueix la dissidència de gènere, Rubin (2002: 157) constata que la variació sexual està controlada més específicament per les institucions de salut (i encara més en les de salut mental), per la ideologia popular i per les pràctiques socials fora de la jurisdicció.

Quant a les institucions mèdiques, Fausto-Sterling (1993) explica que el sexe és un continu infinitament mal·leable, però que s'ha conceptualitzat en dues categories, mascle i femella,

les quals no representen la varietat de la biologia humana. Com s'ha explicat, s'estableix una relació mimètica del gènere respecte al sexe, en què el gènere reflecteix el sexe o està restringit d'altres maneres pel sexe (Butler, 2021: 55), el qual reforça el sistema binari de sexe-gènere. La desviació de gènere fora d'aquest sistema es continua considerant «disfòria de gènere». D'acord amb Foucault (1976: 36), s'ha establert una norma pel que fa al desenvolupament de sexe/gènere, i totes les possibles desviacions s'han descrit. Fins i tot, se segueixen realitzant tractaments hormonals i quirúrgics

Quant a la ideologia popular, considero que hi ha dues institucions que modelen la manera en què pensem pel que fa al gènere: les institucions educatives i els mitjans de comunicació. Creem models d'éssers humans (sempre homes o dones, que segueix estereotips molt fixes) que no són gens realistes. Pel que fa a les pràctiques socials fora de la jurisdicció, hi ha diferents contextos que reforcen la conformitat sexual i de gènere. Rubin (2002: 160) afirma que la família hi desenvolupa un rol crucial; però jo aniria més enllà: en la meua opinió, no només les relacions familiar modelen la nostra identitat de gènere i la forma en què l'expressem, sinó també altres relacions personals, com les amistats.

2.3. Aproximació epistemològica

2.3.1. Anàlisi crítica del discurs (ACD)

Aquest treball pren com a perspectiva teòrica per a l'anàlisi de les dades l'anàlisi crítica del discurs. S'ha triat aquesta perspectiva perquè estudia la manera en què les estructures de poder, dominació i desigualtat es reproduïxen al text i al discurs al context sociopolític. És a dir, no es pot deslligar el text i el discurs del context en què es produeix. Permet, a més, posicionar-se de forma explícita per entendre, exposar i resistir la desigualtat social (Van Dijk, 2001: 352; Fairclough i Wodak, 1997)

En aquest cas, entenc el sistema binari de sexe-gènere com una estructura de poder que legitima el binomi home-dona, mascle-femella, i deixa qualsevol altra corporalitat i identitat fora de l'imaginari col·lectiu. D'acord amb Cerarols i Ribas (2021: 537), els models d'investigació de base heteropatriarcal continuen essent hegemònics. Així doncs, considero que aquestes estructures de poder legitimen les narratives hegemòniques, que sempre han estat cisheteronormatives. Amb aquest treball, vull denunciar aquestes estructures de poder i aquesta hegemonia i posar el focus en identitats que han estat socialment excloses.

Com deia, l'anàlisi crítica del discurs parteix de la idea que la ideologia s'adquireix i s'expressa a través del discurs a través d'estructures i estratègies discursives. Qualsevol estructura del discurs (ja sigui fonètica, morfològica, sintàctica, semàntica o pragmàtica) pot estar, en teoria, ideològicament marcada (Van Dijk, 2005: 20).

2.3.2. *Històries de vida*

En aquest treball es pren l'aproximació de les *històries de vida* (o *mètodes biogràfics*): s'estudia el relat dels fets de la vida d'un individu. Una història de vida és un treball analític que parteix d'un relat biogràfic obtingut a demanda d'una persona investigadora i que pot incloure documents personals com a fonts d'informació complementàries. Es centra en un subjecte individual, i n'analitza la narració sobre les seves experiències vitals (Giménez i Mallimaci, 2006: 175-176; Ernesto i Follari, 2014: 135). D'acord amb Saumell (2021: 19), «aquestes experiències són narrades, generalment, de manera oral i amb una certa llibertat cronològica. Permeten situar l'informant dins la societat, posant de manifest la rellevància de determinades vivències personals dins uns marcs socials». És una biografia interpretada, atès que la persona investigadora escriu i descriu la vida d'altres persones (Denzin, 1989).

Com apunten Ernesto i Follari (2014: 132), l'aproximació epistemològica de les històries de vida és relativament recent, i pot donar lloc a metodologies diverses. Poden incloure's qualsevol tipus de font que aportin informació personal i que serveixin per documentar una vida, un esdeveniment o una situació social, i la facin intel·ligible des d'una perspectiva personal. Així doncs, tots els enfocaments i vies d'investigació la font de dades principal dels quals s'extregui de biografies, material personal o fonts orals pot ser una història de vida (Bolívar i Domingo, 2006: 4, citat per Ernesto i Follari, 2014: 132).

Aquesta metodologia pretén subjectivitzar i concretar realitats i ressaltar experiències vitals de persones de l'objecte d'estudi. Per tant, els temes interessants d'analitzar amb aquesta metodologia són els que es deriven «de processos psicosocials, grups socials emergents i canvis en estructures funcionals a nivell social basats en interaccions que poden implicar sorgiment o desaparició de determinats tipus de connexions i relacions socials» (Saumell, 2021: 20). És el cas de les persones de gènere no-binari: són un grup social emergent que trenca amb l'estructura sociocultural de gènere.

Tot i que aquesta metodologia involucri una gran inversió per recopilar les dades, la informació derivada és, d'acord amb Ernesto i Follari (2014: 136), «més detallada, rica i "lliure" (en el sentit de més obertament configurada per l'informant)». Gràcies a ella, es pot accedir a un tipus d'informació que amb molta improbabilitat es podria produir mitjançant

metodologies més estructurades i que suposin una relació més superficial entre la persona investigadora i l'informant (Ernesto i Follari, 2014: 136), com podria ser el cas de les enquestes.

Es distingeixen, d'acord amb Pujadas (2002, citat per Saumell, 2021), tres tècniques principals per obtenir, tractar i presentar els relats sorgits de les històries de vida: la tècnica del relat únic (en què només es recopilen dades d'un informant), la tècnica dels relats creuats (s'obtenen històries de vida d'un mateix entorn per tal d'explicar una mateixa història des de les diferents perspectives en què es produeix, pot ser una família, el personal d'una empresa, etc.) i la tècnica dels relats paral·lels. Aquesta darrera s'empra per detectar patrons i comparar les dades de diferents informants per analitzar si comparteixen característiques concretes, si tenen trajectòries vitals similars o si tenen el mateix origen social.

En aquest treball, es pren l'aproximació de la tècnica dels relats paral·lels, ja que, com s'explicarà a l'apartat següent, s'han seleccionat onze participants que no són del mateix entorn. D'aquesta manera, es vol ressaltar el conjunt de realitats socials de les persones no-binàries.

Per finalitzar aquest apartat, cal destacar la presència de l'emocionalitat en els relats d'històries de vida. En aquest treball, es pren l'experiència vital com a eix central per a l'estudi de la desigualtat de gènere (en aquest cas, de les persones de gènere no-binari), seguint la línia marcada per Rodó-de-Zárate (2016), que estableix que la dimensió emocional és un gran indicador de desigualtats. L'autora explica que tradicionalment s'ha estudiat la realitat social des de l'esfera pública (sense donar cap importància a les experiències viscudes), i que «és a partir de la percepció humana i de l'experiència que podem conèixer el món» (Rodó-de-Zárate, 2016: 158). Per tant, d'acord amb l'autora, l'experiència viscuda (analitzada des de l'emocionalitat) és un «important punt de partida» en l'estudi de les desigualtats.

3. METODOLOGIA

3.1. Disseny d'investigació

És un estudi d'abast qualitatiu amb disseny fenomenològic empíric on es descriuen les experiències individuals subjectives de les persones informants sobre la seva identitat de gènere i les estratègies que utilitzen per referir-se a si mateixes, a través dels relats de les seves experiències. Aquest tipus de disseny pretén descriure i entendre els fenòmens des del punt

de vista de cada participant i des de la perspectiva construïda col·lectivament. Està basat en l'anàlisi de discursos i contextualitza les experiències pel que fa a la temporalitat, l'espai, la corporalitat i el context relacional. A diferència del disseny narratiu, el qual enfoca la successió d'esdeveniments des d'un punt de vista cronològic o seqüencial, el disseny fenomenològic es centra en l'essència de l'experiència compartida (Baptista, Fernández i Hernández, 2014: 493-494).

En aquest cas, l'experiència compartida és l'experiència vital com a persona de gènere no-binari, tenint en compte tant experiències internes (com el procés d'identificació amb aquesta identitat de gènere) com experiències externes (aspectes socials com l'ensenyament, la socialització, les institucions relacionades amb la salut i la legalitat i les experiències emocionals amb la família i amistats). Aquesta categorització es basa en Ahumada *et al.* (2018: 236) i està recolzada pel marc teòric presentat.

3.2. Instrument de recollida de dades

El tema s'aborda mitjançant entrevistes semi-dirigides, basades en els eixos comentats en l'apartat anterior, a més de preguntes sociodemogràfiques. Aquestes darreres preguntes estan basades en estudis de construcció de la identitat transfemenina (Ahumada *et al.*, 2018: 237) i trans no-binària (López i Platero, 2018: 116).

El guió per a l'entrevista es troba a continuació. Cal comentar que, pel que fa a les preguntes de l'apartat de vivències, no es van fer en el mateix ordre a totes les persones entrevistades, sinó que es van anar fent a mesura que l'informant treia el tema en el seu discurs.

PRESENTACIÓ

INFORMACIÓ SOCIODEMOGRÀFICA

- Quants anys tens?
- D'on ets?
- Quin és el teu nivell d'ensenyament? Què has estudiat?
- Treballes?
- Tens parella? I descendència?
- Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?
- Quants anys has viscut com a tal?
- Quin sexe et van assignar en néixer?

EXPERIÈNCIES

- Podries explicar com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària?
- Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?
- Podries explicar com és la teva relació amb la família, amistats i parella? Creus que hi influeix la teva identitat de gènere? Com et sents en aquestes relacions?
- Creus que, socialment, s'accepta el teu gènere?
- Podries explicar la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària com en serveis especialitzats, com psicologia/psiquiatria o urologia/ginecologia? Com et sents en aquests espais?
- Podries explicar la teva experiència en l'àmbit educatiu? Com et sents o t'has sentit en aquest espai?
- Si treballes, pots explicar com és la teva experiència en aquest espai i com t'has sentit?
- Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere?
- Has tingut alguna referència de persona no-binària? Tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?
- Últimament, està havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. Què en penses?

Finalment, cal comentar que l'entrevista pot comportar un risc, ja que podria orientar la resposta i tenir un resultat esbiaixat. No obstant això, s'ha optat per aquest mètode perquè permet explorar els diversos eixos que s'han discutit al marc teòric i obtenir una visió plural de les experiències de les persones no-binàries.

3.3. Participants

La mostra és de cas típic (és a dir, que pretén mostrar els trets més comuns de la realitat analitzada a les persones que no hi estan familiaritzades (Sandoval, 1996: 123)). Per tant, és una mostra homogènia (especialment, pel que fa al gènere, ja que tots estan dins del paraigües del terme *de gènere no-binari*). El propòsit d'aquest tipus de mostra és centrar-se en un tema «per investigar o ressaltar situacions, processos o episodis en un grup social» (Baptista, Fernández i Hernández, 2014: 388): en aquest cas, les experiències vitals de les persones

no-binàries. Part de la mostra ha estat en cadena: és a dir, s'han identificat alguns participants clau, s'han afegit a la mostra i se'ls ha preguntat si coneixien altres persones que poguessin ampliar la informació (Baptista, Fernández i Hernández, 2014: 388).

En les mostres de cas típic, els informants tenen unes característiques similars. En aquest cas, s'ha comptat amb 11 persones catalanoparlants (de tot el territori de parla catalana) amb una edat compresa entre els 18 i els 29 anys que s'identifiquin sota el paraigües del no-binarisme. Així doncs, les dades sociodemogràfiques de tots els informants està recollida a la taula següent (Figura 1):

	Nom	Edat	Procedència	Gènere sentit i anys viscuts com a tal	Sexe i gènere assignats	Estudis	Feina	Parella i descendència
E1	Ali	23	Lleida, actualment vivint a Terrassa	Agènere (5 anys)	Femení/Dona	Universitaris (Traducció i Interpretació)	Sí (acadèmia d'idiomes)	Sí (NB). No.
E2	M. Luna	22	Barcelona	Gènere fluid (5 anys)	Femení/Dona	Universitaris (Psicologia)	No.	No. No.
E3	Aïda	24	Girona	Punt entremig entre res i noia (1 any)	Femení/Dona	Universitaris (Estudis de l'Àsia Oriental)	No actualment.	No. No.
E4	Eli	18	Barcelona	No-binari/gènere fluid (6 anys, 1 any obertament)	Femení/Dona	Batxillerat (actualment grau en Enginyeria Informàtica)	No.	Sí. No.
E5	Dani	22	Maresme	No-binari/agènere (3 anys)	Femení/Dona	Universitaris (Biologia)	No.	No. No.
E6	Miquel	29	Eivissa, actualment vivint a Amsterdam	Queer no-binària (7-8 anys)	Masculí/Home	Universitaris (grau en Belles Arts i màster en Estudis Feministes i en formació de professorat)	Sí (guia i professor d'un museu)	No. No.
E7	Judit	22	Granollers	Trans no-binària (6 anys)	Femení/Dona	Formació professional (CFGS d'Integració Social)	Conserge.	Sí. No.
E8	Lucas	25	Actualment vivint a Madrid, ha viscut per tot Espanya. La família materna és valenciana.	Home trans no-binari (10 anys)	Femení/Dona	Universitaris (grau Estudis d'Àsia Oriental i màster en International Management)	No actualment, però sí en el passat (acadèmia d'idiomes).	NS/NC. No.
E9	Lora	20	València	No-binària (1 any i mig)	Femení/Dona	Batxillerat (actualment grau en Comunicació Audiovisual)	No.	No. No.
E10	Blau	19	Vilafranca del Penedès	No-binari (1 any i mig)	Femení/Dona	Batxillerat (actualment grau en Restauració de Béns Culturals)	Sí, a temps parcial, a una xarcuteria.	No. No.
E11	Koe	21	Manresa	No-binària (2 anys)	Femení/Dona	Batxillerat (actualment CFGM Auxiliar d'Infermeria)	No.	No. No.

Figura 1. Dades sociodemogràfiques dels participants

3.4. Procediment

Quant a les persones participants, la investigadora en coneixia algunes amb anterioritat (però no hi tenia una relació prou propera i profunda com per afectar la recerca), mentre que la majoria es van contactar mitjançant una crida a la plataforma Twitter buscant participants per a aquesta investigació. Algunes de les persones entrevistades també van ser participants clau: van compartir la crida a la participació. El contacte ha estat completament telemàtic amb la totalitat de participants, també les entrevistes: atès que es buscaven informants de tots els territoris de parla catalana, s'han dut a terme les entrevistes per videoconferència mitjançant la plataforma Meet.

En començar l'entrevista, es feia un primer contacte agraït la participació a l'estudi, però sense donar-ne en cap cas detalls, per tal de no condicionar les respostes i així manipular la investigació. A continuació, s'explicava que l'entrevista es desenvoluparia en dues parts, una d'informació sociodemogràfica i una altra de preguntes sobre les seves vivències; i, que si en algun moment no se sentia còmode amb qualsevol de les preguntes, podia no respondre-la i aturar l'entrevista uns minuts o acabar-la. Tot seguit, es demanava permís per gravar l'entrevista i es començava.

Les entrevistes van tenir una durada d'entre 15 i 45 minuts. Posteriorment es van transcriure manualment. Es poden trobar a l'annex 7.1. Les intervencions de la investigadora estan en negreta, mentre que les de la persona entrevistada estan en rodona.

Cal comentar, així mateix, tres assumptes. En primer lloc, al principi de la recerca, es va considerar anonimitzar les identitats dels participants, i així se'ls va transmetre a les entrevistes. No obstant això, durant el transcurs de la investigació es va evidenciar que els noms eren un tret d'identitat molt important. Així doncs, se'ls va demanar si consentien que s'utilitzés el nom de pila per a la realització d'aquest treball. En segon lloc, el participant E5, després de fer-li una pregunta, va demanar de parar un moment i contestar-la via xat. Després va demanar reprendre l'entrevista de forma oral i continuar gravant. El que va respondre de forma escrita (i el que la investigadora li va contestar per la mateixa via) està marcat en blau a la transcripció. En tercer lloc, també cal dir que es van produir intervencions en acabar l'entrevista, fora de gravació, però eren molt curtes i no s'han considerat especialment rellevants.

4. ANÀLISI

4.1. Gènere gramatical

En aquest apartat es comentarà el llenguatge que empren les persones informants en relació a les marques de gènere gramatical des d'una doble vessant: per referir-se a si mateixes i per referir-se a altres persones no-binàries. Primer es comentarà la primera perspectiva i després es passarà a la segona.

Pel que fa a les marques de gènere gramatical que utilitzen per referir-se a si mateixes, es pot veure que utilitzen formes gramaticals ben diferents: masculí, femení o formes no-binàries (concretament, el neomorfema *-e* [e]). Fins i tot hi ha persones informants que alternen les formes masculines i femenines. Cal comentar dues coses: d'una banda, no s'han observat gaires marques de gènere en les entrevistes i, per tant, l'anàlisi es farà a partir de les poques dades de les quals es disposen; de l'altra banda, moltes persones informants utilitzen l'adjectiu *còmode -a* (o *incòmode -a*) per fer referència a com es senten en determinats espais, però no s'ha considerat aquest adjectiu per a l'estudi de les marques de gènere gramatical que utilitzen, atès que el corpus analitzat és oral i la marca de gènere masculí i femení en aquest adjectiu és homòfona: és una vocal neutra o vocal mitjana central [ə].

E1 fa servir marques de gènere masculines durant l'entrevista, com es pot veure a l'exemple (1). Tot i això, explicita que vol ser tractat «en masculí i en neutre», però no s'han observat marques d'un tercer gènere gramatical fora del masculí i el femení a l'entrevista. També cal comentar que explica que fa servir els neopronoms *they/ them* en anglès.

(1) (a)[...] m'he de tractar a mi **mateix** en femení [...]; jo **mateix** em feia creure [...].

(1) (b) ningú sap que soc **no-binari**; descobrir que era **no-binari** [...].

E2 fa servir formes gramaticals tant masculines com femenines, com es pot veure, respectivament, als exemples (2) i (3). Aquest canvi es podria deure a dos motius: d'una banda, E2 s'identifica com a persona de gènere fluid (és a dir, que la seva identitat de gènere varia), cosa que estaria justificada perquè explica que depèn del dia fa servir unes formes gramaticals o unes altres; d'altra banda, però, també es podria deure que es referís a si mateix en femení en explicar etapes de la seva vida abans d'identificar-se com a persona no-binària (ex. 3). A més, també fa servir mots epicens, com *persona*, com es pot veure a l'exemple (4).

(2) [...] estava menys **sol** en el trajecte; [...] no acostumo a estar gaire **obert** [...]; [...] soc **no-binari** [...].

(3) [...] m'hi vaig enganxar molt quan era **petita**.

(4) [...] jo soc una **persona** no-binària [...].

E3 no fa servir marques de gènere gramaticals en tota l'entrevista, tret de dues ocasions: una es refereix a si mateix en femení (ex. 5) i, l'altra, en parlar d'ell i d'una altra persona no-binària, ho fa en masculí (ex. 6). Explica que fa servir totes les formes gramaticals: concretament, diu a les seves amistats que poden «fer servir absolutament qualsevol adjectiu». Això justificaria la incoherència d'ús del gènere gramatical. Tot i que també pot ser que, en el primer cas, igual que a E2, es referís a si mateix en femení per explicar experiències prèvies a identificar-se com a persona no-binària.

(5) De **petita**, m'havien considerat com l'**amiga** marimacho.

(6) [...] **els dos** vam poder plorar [...].

E4 només fa servir, al llarg de l'entrevista, una marca de gènere (concretament, masculina) per referir-se a si mateix (ex. 7). No obstant això, explicita que abans el tractaven en femení, i que la seva família li va dir que passarien a tractar-lo «en masculí en lloc d'en femení».

(7) [...] ja sabia que era **no-binari** [...].

E5 no fa servir cap marca de gènere durant l'entrevista. No obstant això, explica que, d'una banda, oralment i amb el seu entorn, va «triar l'opció de barrejar pronoms»; i, de l'altra banda, per Internet utilitza el pronom *elli* i el neomorfema *-i* per referir-se a si mateixi.

E6 fa servir, durant l'entrevista, marques de gènere masculí (ex. 8) i també el desdoblament masculí-femení (ex. 9). A més, explica que va «intercanviant en masculí, en femení, en neutre», que té una aproximació al llenguatge «reivindicativa, des d'intentar desmuntar una mica el llenguatge binari». També explica que depèn del context, de si se sent segur en un espai o no. Finalment, cal comentar que el català no és la seva llengua habitual, sinó l'anglès, i que, segons explica, en aquesta llengua sí que fa servir formes no-binàries, com els neopronoms *they/them* o la forma de tractament *Mx.* (en oposició a *Ms.* 'Sra.' o *Mr.* 'Sr.')

(8) [...] sortia de casa **maquillat** [...]; [...] viure jo **sol** [...];

(9) [...] no sé en quin espai també puc identificar-me d'una forma no-binari i estar **segur** o **segura**.

E7 utilitza generalment formes en femení, com es pot veure als exemples de (10). No obstant això, també fa servir formes en masculí, tal com es pot observar a l'exemple (11).

(10) [...] estava políticament molt **activa** [...]; [...] eres tu **mateixa** [...]; [...] em vaig sentir molt més **acollida** [...]; [...] sent **presidenta** de Trenquem armaris [...].

(11) [...] m'anaven a matar pel carrer per ser **president**.

E8 utilitza generalment formes en masculí (ex. 12a-c), però també fa servir formes epicenes, com *persona* o *cosa* (ex. 13). Al contrari que E2 i E3, per a èpoques en què encara era vist socialment com a dona, es refereix a si mateix en masculí (ex. 12c). Finalment, cal comentar que resulta curiós que fa servir el morfema de gènere masculí *-o* en un context on normativament no s'empra (ex. 12b).

(12) (a) [...] oh, **pobret** jo [...]; [...] no soc **heteròfob** [...]; [...] soc **no-binari** [...].

(12) (b) Jo és que estic **cómodo** [...].

(12) (c) [...] jo, de **xicotet** [...]; [...] de **xic** no me'n recordo de molt.

(13) [...] no soc una **persona** neurotípica [...]; [...] soc una **coseta** enmig [...].

E9 fa servir formes generalment femenines, com es pot veure als exemples de (14). Tot i que explicita que fa servir «tant *ella* com *elle*», no s'han observat recurrències del neomorfema *-e* en el corpus analitzat. També fa servir formes epicenes, com *persona* (ex. 15).

(14) Soc **no-binària** [...]; [...] em vaig sentir [...] molt més **compresa**.

(15) [...] jo, com a **persona** bisexual [...].

E10 alterna el masculí (ex. 16) i el femení (ex. 17). Explica que fa servir pronoms «masculins, femenins i neutres», però no s'han observat marques d'un tercer gènere gramatical fora del masculí i el femení al corpus analitzat.

(16) Jo potser soc **no-binari** [...]; [...] vaig començar a vestir més **masculí**.

(17) [...] **frustrada**, potser [...].

E11 fa servir només un tercer gènere gramatical mitjançant el neomorfema *-e* [e], tal com es pot veure als exemples de (18). Explica que fa servir formes «neutres» perquè va començar a sentir incomoditat amb el fet que s'hi referissin en femení, va provar aquestes formes i les masculines: les primeres li van agradar i les segones no.

(18) [...] em sentia com més **acollide** [aku'liðe]; [...] ja vaig començar amb **no-binàrie** [ˈno biˈnarie] [...]; Em sento **supervàlide** [zuperˈbaliðe].

Com es pot observar, les formes gramaticals que utilitzen les persones informants són molt variades. Hi ha persones que opten per seguir utilitzant el gènere gramatical que reflecteix el gènere que li van assignar en néixer; sense limitar-se, però, a aquesta opció, sinó acompanyant-la en ocasions d'un desdoblament de gènere (com E6) o alternant-la amb altres formes (com E2, E7 i E10). N'hi ha d'altres, però, que opten per emprar un gènere gramatical diferent, sia amb un dels tradicionalment establerts, concretament el masculí (com fan E1, E4 i E8), o amb un neomorfema (com és el cas d'E11, que fa servir el neomorfema *-e* [e]).

Hi ha hagut, en tots casos, una reflexió sobre el gènere gramatical que s'emptra per a referir-se a si mateix. Per tant, tret d'E11, les persones informants no fan servir per referir-se a si mateixes formes de LND; i algunes persones (E2, E8 i E9) fan servir en alguns casos formes de LNI.

Cal comentar, també, com es refereixen les persones informants a si mateixes en l'època en què encara no s'identificaven com a tal. D'una banda, hi ha informants que s'hi refereixen amb el gènere que els havien assignat en néixer (com E2 i E3); de l'altra banda, també n'hi ha que s'hi refereixen amb formes gramaticals que s'adiuen amb la seva identitat present (com E8). Passem, doncs, a analitzar com es refereixen les persones informants a altres persones no-binàries.

E1 es refereix al llarg de l'entrevista tant a persones no-binàries determinades com a persones no-binàries indeterminades o col·lectius de persones no-binàries. Pel que fa a les primeres, es refereix a la seva parella, a una amiga i a dues persones famoses (Sam Smith i Demi Lovato). A la seva parella i a les dues persones famoses s'hi refereix amb mots epicens (com *parella* o *persona*), tal com es pot observar als exemples 19 i 20. En canvi, a la seva amiga, s'hi refereix en femení (ex. 21).

(19) [...] la meva **parella** també és no-binària [...]; La meva **parella** també és agènere [...]; [...] la meva **parella**, que estudia Biologia a la UdG [...]

(20) [...] una **persona** famosa no-binària, crec que era Sam Smith, va sortir de l'armari com a **persona** no-binària [...]; Demi Lovato també és **persona** no-binària.

(21) [...] **una** de les meves **amigues** de la uni també és **no-binària**.

Cal comentar, també, una frase que construeix per referir-se a Demi Lovato, persona famosa no-binària angloparlant que fa servir els pronoms *they/them* en la seva llengua (ex. 22). El pronom *li*, en aquesta frase, substitueix un complement d'objecte directe (*Demi Lovato*). En aquest cas, pot ocórrer un dels dos fenòmens següents: o bé que estigui fent servir un neomorfema fora del masculí i del femení (concretament, *-i*) o bé que hagi fet servir el pronom de COI *li* en lloc d'un pronom de COD (*el, la*). Com que no fa servir en cap altre moment el neomorfema *-i*, és probable que es tracti de la segona opció.

(22) Demi Lovato va dir que volia que **li** tractessin amb *they/them*; T'acaba de dir que vol que **li** tractis amb pronoms neutres [...].

Pel que fa a referir-se a persones no-binàries no-concretes, utilitza dues estratègies: el gènere gramatical masculí (ex. 23a-b) i formes epicenes (com *persona* o *gent*, tal com es pot observar

als exemples 24a-b). Utilitza les mateixes estratègies per referir-se tant individualment (ex. 23a-24a) com a un col·lectiu de persones no-binàries (ex. 23b-24b).

- (22) (a) [...] no hi ha hagut **algun famós** [...].
(23) (b) No són **no-binàris** (**alguns** sí, no **tots**) [...]; [...] **amics, molts amics** [...].
(24) (a) [...] no és sol la **gent** no-binària...; [...] les **persones** no-binàries [...]
(24) (b) Però quan veus una **persona** no-binària maquillada [...]; [...] això és una **persona** no-binària [...].

E2 es refereix a persones no-binàries concretes i a la col·lectivitat de persones no-binàries. D'una banda, empra el morfema de gènere femení per referir-se a una amigat, tal com es pot veure a l'exemple 25. És probable que utilitzi la forma femenina, igual que ha fet per referir-se a ell mateix, per referir-se a aquesta persona abans que s'identifiqués de forma no-binària. També es refereix a diverses amigats en masculí, com es pot veure a l'exemple 26.

- (25) [...] tenia una **amiga** [...].
(26) [...] tinc altres **amics** no-binàris [...].

D'altra banda, pel que fa a la col·lectivitat de persones no-binàries, només fa servir formes epicenes, com *gent*, *població*, *comunitat* o *persones*, tal com es pot veure als exemples 27 a-d.

- (27) (a) [...] seria, en general, bastant útil, almenys per a la **comunitat** no-binària [...]; [...] no ha tingut aquest tracte amb la **comunitat** [...].
(27) (b) [...] **persones** tipus conegudes de veritat [...]; [...] protectors de la llengua versus **persones** no-binàries [...]; [...] existeixen **persones** no-binàries [...].
(27) (c) [...] animaria la **gent** no-binària [...]; conscienciació de la societat en general, especialment amb **gent** no-binària
(27) (d) [...] pensar que la **població** [...] no-binària, com que és un **col·lectiu** [...]

E3 fa servir, generalment, formes epicenes, tant per referir-se a persones concretes en singular i plural (ex. 28a-b) com per referir-se a persones indeterminades o al col·lectiu de persones no-binàries (ex. 29a-b).

- (28) (a) [...] quan **una de les persones** més properes a mi [...].
(28) (b) [...] tinc **amigats** que són **persones** no-binàries [...]
(29) (a) Que són una **persona** no-binària.
(29) (b) [...] altra **gent** que era [...] no-binària [...].

E4 només es refereix a una persona no-binària, una amigat, en tota l'entrevista. Concretament, a aquesta persona li van assignar el gènere *home* en néixer. Les formes que fa

servir per referir-s'hi són epicenes i masculines (ex. 30-31). De fet, com es pot veure a l'exemple 31, fins i tot barreja les dues estratègies.

(30) [...] tinc una **amistat** que hem fet com el procés molt junts [...].

(31) [...] **ell** és una **persona** no-binària [...]

E5 només fa referència a persones no-binàries en conjunt. Fa servir formes epicenes, concretament el mot *gent*, per referir-s'hi, com es pot observar als exemples de (32).

(32) [...] llegir experiències de **gent** [...]; No em vaig fixar gaire en la **gent** [...]; [...] molta **gent** no-binària potser no compartirà.

El cas d'E6 és similar al d'E5: només es refereix a persones no-binàries en conjunt, i també fa servir formes epicenes. Concretament, utilitza el mot *persones*, com es pot observar als exemples de (33).

(33) [...] veure similituds amb altres **persones** [...]; [...] **persones** que són no-binàries [...].

E7 només es refereix a persones no-binàries en dues ocasions i ho fa, en tots dos casos, amb la forma epicena *persona*. És similar, doncs, a E5 i E6, atès que s'hi refereix en conjunt (ex. 34b) o, si es refereix a una persona en singular, no és una persona concreta (ex. 34a).

(34) (a) [...] una **persona** que és activista, que constantment està dient que és **persona** no-binària [...].

(34) (b) [...] les **persones** no-binàries [...] hauríem de tenir com un acompanyament [...].

E8 es refereix repetidament a persones no-binàries, tant de forma individual com de forma col·lectiva. Pel que fa a persones determinades, s'hi refereix a dues: a una en femení i a l'altra amb el neomorfema *-i*, tal com es pot veure, respectivament, als exemples 35 i 36. Tal com ell explica, la forma en què es refereix a cada persona no-binària depèn de la preferència d'aquella persona concreta. També cal comentar que es refereix a una persona no-binària indeterminada, i llavors s'hi refereix amb la forma epicena *persona* (ex. 37).

(35) [...] la **seua nòvia** és **no-binària** [...].

(36) Jo m'hi referisc a **elli** amb la *-i*.

(37) [...] un referent com a **persona** no-binària [...].

Quant a col·lectivitats de persones no-binàries, utilitza dues estratègies: d'una banda, s'hi refereix amb mots epicens, com *gent* o *persones*, tal com es pot observar als exemples (38a-b); de l'altra, s'hi refereix en masculí (ex. 39).

- (38) (a) [...] ja vaig parlar amb **gent** i llegir, sobretot, ianquis [...]; [...] l'experiència d'altra **gent** [...]; [...] vaig llegir **gent** parlant [...]; [...] **gent** que no és ni home i dona; [...] l'existència de **gent** no-binària [...].
- (38) (b) [...] **persones** famoses no-binàries [...]; [...] un parell de **persones** de la meua classe van eixir de l'armari com **persones** no-binàries [...].
- (39) [...] hagi tingut **amics** que eren abans que jo; [...] no eren **amics** meus [...]; [...] tinc moltíssims **amics** no-binaris; [...] cap dels meus **amics**.

E9 es refereix tant individualment com col·lectivament a persones no-binàries. En el primer cas, es refereix a una companya de classe en femení (ex. 40) i a una persona indeterminada amb el mot epicè *persona* (ex. 41). En el segon cas, s'hi refereix en femení (ex. 42) o amb el mot epicè *gent* (ex. 43).

- (40) [...] jo tenia **una companya** de classe; [...] **aquesta companya** [...]; [...] era **no-binària**; [...] **aquesta amiga meua** [...].
- (41) [...] una **persona** no-binària.
- (42) **Moltes** youtubers, **moltes** influencers.
- (43) [...] **gent** que se sent no-binària [...]; [...] la **gent** és no-binària;

E10 es refereix a una persona concreta i a col·lectius de persones no-binàries. Per al primer cas, utilitza neomorfema *-e* (ex. 44); mentre que, per al segon, fa servir paraules epicenes, com *gent* o *persones* (ex. 45a-b).

- (44) [...] **une amie** [‘une a’mige] [...]
- (45) (a) [...] veies a **gent** a través del perfil [...]; [...] la **gent** necessita maneres noves [...]; [...] acomodar la **gent** [...]; [...] la **gent** no-binària [...];
- (45) (b) tres o quatre **persones** no-binàries

E11 es refereix tant a persones no-binàries individuals determinades com indeterminades (però no a una col·lectivitat) en un total de tres ocasions. Utilitza tres estratègies diferents: el neomorfema *-e*, la paraula epicena *persona* i el masculí, tal com es pot observar, respectivament, als exemples 46, 47 i 48.

- (46) [...] no tenia ningú **no-binàrie** [no bi’narie] [...].
- (47) [...] Demi Lovato va sortir com a **persona** no-binària [...].
- (48) [...] tenir **algun conegut famós** [...].

Per tancar amb aquest apartat, cal comentar que les estratègies que utilitzen les persones no-binàries informants per referir-se a si mateixes i a altres persones no-binàries són molt diverses i, en pocs casos, sistemàtiques. En el primer cas, depenent de la persona, utilitzen

masculí, femení o un tercer gènere gramatical (en el cas d'E11). En el segon cas, si són persones concretes, s'utilitzen formes marcades en gènere (ja sigui amb masculí, femení o un tercer gènere gramatical), però també paraules epicenes, com *persona*. Si són col·lectius de persones no-binàries, l'opció més repetida són les paraules epicenes (és a dir, s'utilitza LNI), com *gent*, *persones* o *col·lectius*, tot i que també s'utilitzen altres formes, com marcar el gènere en masculí o en femení.

Finalment, cal tornar a ressaltar l'ús, encara que escàs, de morfemes no recollits per la norma culta (LND, d'acord amb López (2019)), concretament els neomorfemes *-e* i *-i*. El neomorfema *-e* el fa servir E11 per referir-se a si mateix, i E10 i E11 per referir-se a altres persones no-binàries. El neomorfema *-i* el fa servir E8 per referir-se a una altra persona no-binària.

4.2. Què implica identificar-se com a persona no-binària?

En aquest apartat, es comentaran, d'una banda, els trets comuns en el procés d'identificació de les persones no-binàries; de l'altra banda, de les seves experiències en els àmbits comentats en l'apartat 2.2.: la legislació, el llenguatge, les institucions mèdiques, les institucions educatives, els mitjans de comunicació, la feina i les relacions afectives (famílies i amistats).

4.2.1. El procés d'identificació

Els referents

Per començar, cal remarcar la importància d'Internet en general i de les xarxes socials en particular a l'hora de conformar la identitat de gènere (ex. 49-57): de les 11 persones informants, 9 en destaquen la importància, com es pot veure als exemples següents. Expliquen que hi passaven molt de temps, que llegien informació tant teòrica com d'experiències personals, sobre el col·lectiu LGBT+ en general i el paraigües no-binari en particular.

- (49) E1: [...] em relaciono molt per **Internet** i passo molt de temps [...] a **Twitter**. I clar, vaig començar a llegir molta informació sobre el tema.
- (50) E2: [...] vaig començar a buscar termes, a saber més del tema [...], el que trobava, així, per **Internet**.
- (51) E4: [...] estava per **Internet** i vaig veure la definició de genderfluid i va ser com «Buah, soc jo».

- (52) E5: [...] va ser una cosa de pensar-hi molt, de rebre molt de feedback, de **Tumblr** sobretot, de **xarxes socials**, molta informació per **Internet** [...]
- (53) E6: [...] es fet d'estar amb **xarxes socials** (**Instagram**, **Youtube**, ara **TikTok**...) és com que t'han donat molts més referents [...].
- (54) E7: [...] informant-me molt per **Internet** i llegint també [...].
- (55) E8: [...] ja vaig començar a fer servir **Twitter** [explica que sentia que era aliè a la dicotomia home-dona i que gràcies a les xarxes socials es va adonar que hi havia més gent que sentia el mateix].
- (56) E9: [...] tot això de no-binària ho coneixia per les **xarxes socials** [...].
- (57) E10: [en referència al procés d'identificar-se com a persona no-binària] [...] va venir molt dintre del context de les **xarxes socials** [...], jo estava a **TikTok** moltíssim [...].

En aquesta mateixa línia, E6 destaca el paper de la teoria de gènere i de la teoria queer en la forma en què s'identifica (ex. 58):

- (58) E6: [...] vaig començar a **llegir una mica més sobre perspectiva queer** [...]; al principi com a referents era més sa **teoria** [...].

Cal destacar, igualment, encara que en menor mesura, el paper del cercle d'amistats en la conformació de la identitat. E3 explica que va parlar amb una persona propera que estava «en la mateixa situació» i també amb altra gent «que es considerava no-binària». E8 relata que té «moltíssims amics no-binàris» i que van anar compartint les seves experiències en el gènere. E9 explica que «tenia una companya de classe» i que li vaig explicar el tema del no-binarisme. El cas d'E10 és similar, ja que tenia «une amigue» amb qui eren «bastant propers» i que va tenir «bastanta influència» en ella, perquè li va ensenyar «el tema de si pronoms, de si identitat».

Les etiquetes

En relació amb l'apartat anterior, cal comentar que en cap cas es tracta d'adaptar la forma en què se sentien al que trobaven a Internet, a la teoria queer o a través d'amistats, sinó d'anomenar les seves vivències i la manera en què se senten. Algunes persones informants fan servir denominacions com *nom*, *etiqueta* o *paraules* per designar que havien trobat una manera compartida d'anomenar-se (ex. 59-62):

- (59) E1: Potser el que em passa a mi té **nom**.
- (60) E2: En el meu cas sempre sentia [...] que no acabava de funcionar [...], fins que no vaig saber aquesta **etiqueta**.
- (61) E6: [en referència a la perspectiva queer] [...] va ser el que més em va ressonar [...], és que potser vaig més per aquesta banda.

(62) E8: [...] estaven ficant en **paraules** i estaven ficant **nom** a una cosa que jo havia sentit [...].

La importància de les etiquetes per definir-se en tant del gènere no és un tret recurrent, ja que, ja que, si bé quatre persones informants en destacaven la importància, n'hi ha tres que rebutgen el fet d'etiquetar-se (ex. 63-65):

(63) E3: [...] estic molt còmode en aquest **espai de res**; A mi **tant me fa, el gènere!**

(64) E4: [...] m'agradaria ser qui soc jo i **no haver-me de posar l'etiqueta** [...].

(65) E7: [...] la meva intenció ja **no és que em vegin com una dona o com un home**, sinó que em vegin com a Judit i ja està.

La identitat present com a descobriment

També s'ha observat que la majoria de persones entrevistades conceptualitzen el fet d'identificar-se com a persones no-binàries com un descobriment, conclusió o troballa, tal com es pot veure als exemples (66-72):

(66) E1: [...] quan vaig **descobrir** [...] què hi havia més enllà d'home-dona [...].

(67) E2: [...] vaig poder **trobar** aquesta identitat més còmoda.

(68) E3: [...] [no hi ha] cap procés correcte per **descobrir** qui ets [...]; [...] arribar [...] a la **conclusió** [...].

(69) E4: [...] vaig com **descobrir** que sí, que realment no era cis.

(70) E5: [...] vaig arribar a dues **conclusions**, a dues coses que **sé**: una és que no soc una dona, i la segona és que no vull ser un home.

(71) E7: [...] va ser com una mica d'anar treballant i provant coses fins que vaig **trobar** el meu lloc.

(72) E8: [...] m'he **donat** jo **compte** de les coses [...].

En aquesta línia, quatre persones informants (E4, E5, E6 i E8) destaquen el fet de reflexionar sobre la identitat de gènere en el reflexionar en el seu procés d'identificació (ex. 73-76):

(73) E4: [en referència al fet de ser *genderfluid*] [...] vaig com **repensar-m'ho** [...].

(74) E5: [...] va ser una cosa de **pensar-hi** molt, de rebre molt de feedback [...]; [...] va ser tot un seguit de **pensaments** durant mesos, perquè és una cosa que hi **penses** durant molt de temps [...].

(75) E6: [...] em vaig començar a **qüestionar** el que significava ser home, i a partir d'allí com que ses coses no m'estaven encaixant [...].

(76) E8: [...] el moment en el que jo vaig començar a **plantejar-me** i vaig dir «Doncs és el moment de començar a identificar-me d'aquesta forma» [...].

És curiós que el fet de començar-se a identificar com a persona de gènere no-binari es conceptualitza de dues maneres diferents: d'una banda, E1, E3, E7, E8 ho conceptualitzen

com un *procés* (o que va per etapes) (ex. 77-80), mentre que E9 ho conceptualitza com un *pas* (ex. 81). Cal remarcar, igualment, que E7 també ho conceptualitza com un *trànsit* (ex. 79).

(77) E1: Va ser com una **etapa** ...].

(78) E3: [...] preguntar com ha sigut el teu **procés** [...]; [...] cadascú passa per diferents **processos** [...]; [...] [no hi ha] cap **procés** correcte per descobrir qui ets.

(79) E7: I durant el **procés** no vaig trobar res que pogués com tenir de referent; en el [...] **procés** de **trànsit** no havia de passar per cirurgies, per hormones...; [...] quan estava començant amb el **trànsit**, el **procés** mental [...].

(80) E8: [...] durant tot el **procés** (no només no-binari, sinó trans, en general) [...].

(81) E9: [...] una volta vaig prendre com el **pas** [...].

E2 ho conceptualitza alhora com un *procés* i un *pas*. Fa servir els verbs *passar* i *saltar* per designar les diferents etiquetes amb què s'identificava abans de l'actual (ex. 82a), i *pas* per referir-se al fet d'identificar-se amb l'etiqueta actual (ex. 82b):

(82) (a) E2: [...] vaig **passar** per deminoia, i llavors després ja vaig **saltar** bastant ràpid cap a gènere fluid [...].

(82) (b) E2: [...] va ser el **pas** més complicat, [...] fins que no vaig saber aquesta etiqueta [...].

Cal comentar, també, que algunes persones mostren por o rebuig a la denominació *fase* que utilitzen altres persones per referir-se al fet d'identificar-se com a de gènere no-binari (ex. 83-85):

(83) E2: [...] no és només una **fase** o una cosa moderna [...].

(84) E3: Hi ha molta gent que considera que això és una **fase**, i per un moment m'ho van fer pensar a mi també [...].

(85) E4: [...] em tranquil·litza molt pensar que no és com una **fase** [...].

Ni homes, ni dones

Com veïem a l'apartat 2.1., ser de gènere no-binari és un terme paraigües per recollir moltes identitats diferents, però que implica no identificar-se plenament i satisfactòriament, de forma consistent i estable en el temps, amb les categories home i dona. Això s'ha pogut comprovar mitjançant dos factors, que es desenvoluparan a continuació.

D'una banda, s'ha vist a través de les denominacions amb què s'identificava cada persona informant: algunes persones utilitzaven només el terme paraigües *no-binari* (E9, E10 i E11), d'altres empraven aquesta mateixa denominació més un altre terme (*gènere fluid*, *agènere*, *queer*, *trans* i *home trans* en els casos d'E4, E5, E6, E7, E7 i E8, respectivament) i, finalment, n'hi ha d'altres que s'identifiquen amb una etiqueta concreta (*agènere*, *gènere fluid* o «punt entremig

entre res i noia», en els casos d'E1, E2 i E3, respectivament), tot i que van participar a la crida que buscava «persones no-binàries». Així doncs, s'observa que la denominació *no-binari* o de *gènere no-binari* és, de bon tros, la més productiva, entesa com a terme paraigües; i *gènere fluid* i *agènere* són recurrents com a denominació específica.

Cal comentar, igualment, que dues persones que van ser assignades dona en néixer (concretament, E1 i E2) van identificar-se temporalment amb el terme *deminoia* (ex. 86-88). Aquesta paraula està formada pel substantiu *noia*, al qual se li ha afegit el prefix neològic *demi-*, que prové del llatí *dimedius* ('mig', 'parcialment') i és productiu en llengües com el francès o l'anglès. De fet, tal com apunta E2, pot ser que sigui una traducció literal del neologisme anglès *demigirl*. Es tracta d'una denominació força anecdòtica.

- (86) E2: Havia passat una estona em sembla que vaig... amb no sé si es diu ***deminoia*** en català, em sembla. ***Demigirl***, en anglès.

Com dèiem, aquest terme prové del fet de no identificar-se completament com a *noia*. Aquest fet pot estar provocat pel rebuig que sentien als estereotips de gènere que tenen les dones.

- (87) E1: Primer va ser: «Bueno, potser soc ***deminoia***, potser no m'importa que em tractin en femení, però també m'agrada que em tractin en neutre, no sé...».
- (88) E2: em sembla que vaig [identificar-se]... amb no sé si es diu *deminoia* en català, em sembla. [...] Perquè sí que em deixava fer com una mica de tenir més d'una identitat alhora, perquè eres una noia, però no acabaves de ser-ho. Llavors m'era útil.

En aquesta línia, cal destacar la creativitat pel que fa a les maneres d'autodenominar-se pel que fa al gènere de les persones no-binàries entrevistades. Utilitzen paraules no-normatives creades generalment per mecanismes de creació de paraules propis del català. Per exemple, s'observa una prefixació en els casos de *agènere* i *deminoia*; una truncació en el cas de *trans* i *cis* (respecte a mots ja prefixats, *transgènere* i *cisgènere*) i una lexicalització de substantiu + adjectiu en els casos de *gènere no-binari* i *gènere fluid*. Cal destacar, igualment, l'ús dels préstecs *queer* i *gender fluid*. També cal comentar el cas de *bi*, truncació de *bisexual*, que, tot i que no està íntimament relacionat amb la identitat de gènere, és destacable en el corpus analitzat (i, encara més, tenint en compte la importància de la sexualitat dissident en la identitat no-binària, tal com veurem a l'apartat següent).

De l'altra banda, també s'ha pogut observar a través del contingut per se de les entrevistes. Tal com demostren els exemples (89-95), generalment hi ha sentiment de no identificar-se amb les categories d'home i dona, fins i tot un rebuig. Destaca, en el cas d'E1, E2 i E8, el fet de sentir-se al «mig» (ex. 89, 90, 94).

- (89) E1: [...] cada vegada que algú parla de mi i se'm tracta de *she*, em dona una disfòria que em fa mal [...]; [...] tampoc soc un home [...]; És com **estar al mig**.
- (90) E4: [...] estic **mig** per allà, **entre els dos** [...]
- (91) E5: [...] no soc una dona, [...] no vull ser un home.
- (92) E6: [...] em vaig començar a qüestionar el que significava ser home, i a partir d'allí com que ses coses no m'estaven encaixant [...].
- (93) E7: [...] no em sento ni dona ni home [...].
- (94) E8: [...] sentia que el gènere com a concepte en general d'homes i dones no era una cosa amb què jo tinguera molta relació [...]; No soc un home, soc una coseta **enmig** [...].
- (95) E10: [...] [que] es refereixin a mi com a dona m'incomoda [...].

No obstant això, també hi ha persones que no rebutgen aquestes categories (encara que no s'hi identifiquin plenament), tal com s'observa als exemples (96-98):

- (96) E2: [...] es pot ser les dues coses alhora [en referència a ser home i dona].
- (97) E3: [...] com que vaig néixer tècnicament dona, estic bastant en contacte amb la meva feminitat; [...] un punt entremig entre res i noia [...]; [...] feminitat, sí, ser una dona al 100 %, no.
- (98) E9: [...] em sentia dona, però sabia que per a mi era un poc més [...]; [...] l'espectre de dona no m'era suficient [...]; [...] podia ser no-binària i identificar-te també de forma femenina.

En aquesta línia, cal destacar que algunes persones informants rebutgen la identitat de gènere com a quelcom fixe: d'una banda, hi ha persones que s'identifiquen com de gènere fluid (E2 i E4); d'altra banda, també n'hi ha d'altres que, prenguin o no aquesta etiqueta, creuen que la seva identitat de gènere no és estable (ex. 99-101). En el cas d'E2 i E7, es troba un rebuig al adjectiu *fixe* -a per referir-se a la identitat; en el cas d'E9, destaca l'ús de l'adjectiu *fluid* -a per referir-s'hi:

- (99) E2: [...] en molts casos la identitat és com **fixa** [...], en el meu cas sentia [...] que no acabava de funcionar [...].
- (100) E7: [...] vaig entendre que no tindria un lloc **fixe**.
- (101) E9: [...] la identitat de gènere és **fluida** [...], no és una cosa que és ja per a tota la vida [...].

Relació amb la sexualitat, també dissident

Un fet remarcable és que set de les persones entrevistades destaquen la importància de la seva sexualitat (una sexualitat no-normativa, igualment) en el fet de començar-se a plantejar qüestions sobre la seva identitat de gènere, cosa que es pot comprovar als exemples (102-108). Així doncs, gènere i sexualitat no estan tan allunyats com sembla, són interdependents: la manera en què ens relacionem sexoafectivament (i més si tenim una

sexualitat dissident) i la manera en què ens identifiquem pel que fa al gènere estan íntimament relacionades.

- (102) E1: [...] havia passat per l'època de fer-me preguntes sobre **P'orientació sexual**, i recentment ja havia descobert, entre cometes, que era bi [...].
- (103) E3: Té una mica de relació amb el propi descobriment de la meva **sexualitat** i el no saber ben bé en quin punt trobar-me. Per a mi era alguna cosa que mai no havia tingut gaire sentit: nois, noies, distinció, per què?
- (104) E5: Jo primer vaig tenir com el descobriment de **P'orientació sexual**, que va resultar ser asexual [...].
- (105) E6: [...] jo ja havia sortit de s'armari com a home **homosexual**, però em vaig començar a qüestionar el que significava ser home, i a partir d'allí com que ses coses no m'estaven encaixant.
- (106) E7: [en referència al procés d'identificació com a persona no-binària] estava com molt lligat a **P'orientació**.
- (107) E8: [...] si jo fora qualsevol altra cosa que **bisexual** la meva història hagués estat molt distinta a l'hora d'identificar-me [...].
- (108) E9: [...] com a persona **bisexual**, va ser un moment complicat.

Qüestió política

També tres persones remarquen la importància de la qüestió política a l'hora d'identificar-se com de gènere no-binari (ex. 109-111). La identitat i la manera en què es presenten al món té a veure amb la creença que el gènere és, per se, un sistema opressiu.

- (109) E6: [...] quan vaig començar a llegir una mica més sobre perspectiva queer [...], em va interessar molt més, perquè ho veig com una **postura molt més política** [...]; Era com aquesta forma de viure sa teva pròpia identitat de forma més activista.
- (110) E7: «No, és que no et sents ni noi i noia, o les dues coses a la vegada». I va molt més enllà de tot això, almenys per a mi. És també una **qüestió molt política** [...]; [...] el no-binarisme trenca amb el sistema sexe-gènere, que és un sistema, perquè comporta un munt de correlacions [...]; el no-binarisme no és només trencar els rols de gènere, sinó tot el sistema que envolta. Per a mi, és com anar més a l'arrel de la qüestió.
- (111) E8: [...] me considere **abolicionista del gènere** [...], la manera de mirar el futur en el qual el gènere no té cap importància a la nostra vida [...].

L'edat

Cal destacar la joventut de les persones no-binàries entrevistades: tenien, totes, entre 18 i 29 anys (totes, excepte una, estaven en la franja de 18-25). És destacable perquè la disconformitat amb el gènere assignat té lloc quan es construeix la subjectivitat: és a dir, en

la joventut. Per aquest motiu, les persones entrevistades s'han autodenominat amb la seva identitat de gènere actual durant l'adolescència o els primers anys de l'edat adulta. Així mateix, l'etiqueta *de gènere no-binari* n'és una de força recent, motiu pel qual les persones de més edat no solen identificar-s'hi.

La població

És important mencionar la importància del tipus de població a l'hora d'autodenominar-se com a persona no-binària i la facilitat que s'ha tingut en el procés de transició. E6, per exemple, marca molt la dicotomia entre la seva població d'origen, un poble d'Eivissa, i ciutats grans on ha viscut, com Barcelona i Amsterdam. Explica que se sent molt més còmode amb la seva identitat en aquestes darreres, i que a la seva població d'origen li és difícil viure lliurement la seva identitat de gènere (ex. 112):

(112) E6: Em va costar molt sortir per aquest sentit, perquè també soc d'un poble i és com sempre hi ha el que diran.

En aquesta línia, E2 també explicita, com es pot observar a l'exemple (113), que Barcelona és un indret on viure la identitat de gènere lliurement (sobretot pel que fa a l'expressió de gènere):

(113) E2: He de dir que el lloc on visc [...] és conegut no-oficialment com el Gaixample, així com de referents així, sobretot d'expressió de gènere [...], com que ja tens una mica d'idea que no és tan exacte això de dues caixetes superseparades.

Importància del llenguatge

Per tancar aquest apartat, cal comentar la importància del llenguatge en el procés d'identificació. Com ja s'ha vist en l'apartat 4.1, totes les persones informants han fet un canvi (complet o parcial) en la forma en què es refereixen a si mateixes. Hi ha dos participants (E1 i E6) que, a més, expliciten la importància del llenguatge (en referència a les desinències del gènere gramatical) en el seu procés d'identificació com a persones no-binàries.

En el cas d'E1 (ex. 114), explica que primer va començar a provar amb altres formes no-normatives no-binàries i que, més tard, el fet que el tractessin en femení li provocava sentiments de rebuig. Llavors, va començar a demanar que el tractessin «en masculí i en neutre». Com es pot veure, el llenguatge va formar part del seu procés per arribar a la seva identitat actual.

(114) E1: Primer vaig començar amb *she/they*, els pronoms. Primer va ser: «[...] però també m'agrada que em tractin en neutre, no sé...». Després vaig començar a pensar:

«No m'agrada que em tractin en femení, em provoca sentimientos de rechazo, no m'agrada, no sé què...». I després ja va ser: «No, no, tracteu-me en masculí i en neutre, si us plau».

E6 relata, com es pot observar a l'exemple (115), que el fet que el català sigui una llengua amb un sistema de gènere gramatical binari provoca que la identitat que pot formar a través de la llengua no sigui del tot estable i, per tant, que la seva identitat no-binària sigui il·legible per a la resta de persones.

(115) E6: Me costa molt, perquè és com que la realitat que jo puc formar amb el llenguatge no és cent per cent estable; Així que jo crec que també ells els hi costaria més, perquè tampoc tenen les eines per poder entendre-ho així».

4.2.2. Eixos del discurs restrictiu de gènere

4.2.2.1. Legislació

Pel que fa a la legislació, hi ha dues posicions oposades. D'una banda, a E7 i a E8 no els afecta no tenir la categoria no-binària a nivell legal, ja que consideren que la identitat de gènere d'una persona no és rellevant, i no creuen que reconèixer legalment el gènere sigui la manera d'arribar conjuntament a això (ex. 116-117). És probable que això estigui relacionat amb el fet que totes dues persones considerin la identitat no-binària com a una qüestió política. Resulta curiós que, tot i que totes dues persones vegin aquest fet com un objectiu comú, E7 s'hi refereix amb la segona persona del plural i E8, amb la primera del plural.

(116) E7: [...] per què **voleu** saber el sexe de les persones o la identitat de les persones? Per què és necessària?

(117) E8: [...] no crec que la manera de mirar el futur en el qual el gènere no té cap importància a la **nostra** vida siga que legalment s'haja de reconèixer que hi ha persones que no són ni homes ni dones.

E4, encara que no consideri la identificació no-binària com a qüestió política, també li agradaria no haver-se de posar l'etiqueta legal pel que fa a la identitat de gènere (ex. 118):

(118) E4: A mi m'agradaria ser qui soc jo i no haver-me de posar l'etiqueta legalment.

A nivell de col·lectiu no-binari, hi ha el sentiment generalitzat que el fet que no es reconegui la identitat no-binària a nivell legal invalida, precisament, la seva identitat; i, a més, dificulta que es reconegui a nivell social (ex. 119-123):

- (119) E1: : I clar, si aquesta realitat fos més clara per a tothom i jo no ho hagués d'amagar, tot seria més fàcil.
- (120) E2: és la mateixa idea que encara et recorden que hi ha el debat obert de si existeixes o no [...]; sí, és una mica això que dificulta més que la gent et prengui en sèrio, entre cometes, que és una mica com frustrant [...]; [...] una mica com que invalida el fet que per molt que hagi treballat la teva identitat, etcètera, i hagi patit per això; després, al final, hi ha molta gent que pensa això, que dirà «Si no estan ni reconeguts legalment, per què m'hi he de molestar, jo?».
- (121) E6: [...] ses separacions que hi ha a nivell administratiu o legal tenen com una funcionalitat. I si aqueixa funcionalitat no està tenint en compte persones que són no-binàries, no crec que sigui gaire funcional. Per què vols una diferenciació si no està incloent a tothom?
- (122) E9: Sempre és el que he dit, que et sents un poc deixat de costat. [...] sí que entenc com en sentir que no ets inclòs i que no ets en sèrio.
- (123) E11: Sí que, o sigui, tipus anar al metge, per exemple, i que no posin el DNI no-binari, llavors és tipus: «No, jo et tracto de femení perquè és el que posa».

4.2.2.2. Institucions mèdiques

Per començar, cal fer la distinció entre la relació que tenen els informants amb els professionals de salut mental (com el personal de psicologia i psiquiatria) i la resta de professionals de salut (de medicina general, ginecologia, urologia, etc.).

Abans d'entrar en matèria, cal comentar també que dues persones informants (concretament, E3 i E5) no han utilitzat en absolut els serveis mèdics des que s'identifiquen com a persones no-binàries i, per tant, no s'analitzaran. A més, també hi ha informants que, des que s'identifiquen com a persones no-binàries, no han passat consulta amb el metge de capçalera (com E1) o amb professionals de salut mental (com E7), així com d'altres que no mencionen aquests darrers (com E4 i E10), així que, per aquesta banda, tampoc no s'analitzaran.

Amb els professionals de salut mental, hi ha dues aproximacions diferents. D'una banda, E1, E6 i E8 se senten còmodes amb els seus respectius psicòlegs, ja que tracten amb naturalitat la seva identitat de gènere (ex. 124-126). Cal destacar que E6 i E8 destaquen que aquest professional els pregunta per la seva identitat de gènere.

- (124) E1: [la meva psicòloga] és l'única que ho sap. I tot molt bé, tot molt bé. [...] La meva psicòloga m'ha ajudat sempre molt.
- (125) E6: [...] amb la psicòloga m'ha set més fàcil, perquè des d'un principi m'ho va **preguntar** [la identitat de gènere].
- (126) E8: [...] el meu psicòlogo és prou obert i entén molt bé i es preocupa i em **pregunta** i tot [...].

De l'altra banda, E2, E9 i E11 consideren que no es té en compte la seva identitat, que ni tan sols es considera (ex. 127-129). E2 i E9 fan servir el concepte d'invisibilitat i invalidació; i E11 fins i tot explicita que en demanar de ser tractada en neutre, la psicòloga seguia tractant-le en femení.

- (127) E2: Sí, que **invaliden** o que la medicalitzen una mica [la identitat], la treuen com una condició, com si et fes mal la panxa, saps?
- (128) E9: [...] quant en psiquiatria, psicologia, sí que sent que m'agradaria que se tingués en compte. [...] Però no es considera important i ni siquiera es considera com una opció. I crec que per la meua expressió de gènere no es planteja. [...] Aleshores crec que està molt **invisibilitzat**, o molt associat a certes característiques físiques.
- (129) E11: Però, per exemple, la meua psicòloga ho sabia, perquè jo li vaig comentar per sobre tipus: «No, és que jo faig servir els neutres, no sé què». I igualment em tractava de femení. Llavors és tipus: «Tia, hauries de ser la persona justament... Hauries de ser l'única persona en aquest món justament que em tractés de neutres i no ho fas, sent la meua psicòloga». [...] O sigui, la gent que s'hauria de preocupar per tu, cuidar-te, és una mica la gent que menys ho fa.

Pel que fa als professionals de la medicina general, s'ha observat que la majoria d'informants afirmen que els metges no tenen en compte el seu gènere sentit, que sempre s'hi refereixen pel seu gènere assignat (ex. 130-135):

- (130) E2: [...] evidentment, es refereixen a tu com a dona cada aproximadament tres segons.
- (131) E6: En tots aquests espais, com que no hi ha hagut mai un espai en què jo pugui canviar com estic registrat, ha estat tothom masculí i tothom tracta com a home.
- (132) E8: [...] imagina't ara el ginecòleg i comencen a fer-te les preguntes de sempre i tu «t'importaria no dir-me que soc una dona?» No, passes el pato mitja hora i tornes a casa.
- (133) E9: [...] amb la medicina en general, [...] no crec que en cap moment se m'hagi preguntat sobre la identitat de gènere, sols m'han considerat com a dona i ja està.
- (134) E10: Perquè tenen el paperet que diu dona i el nom antic. I pues com que et veuen com només això, i com que tampoc surt d'allà, la seva convicció [...].
- (135) E11: [...] al meu metge de capçalera no l'hi he comentat, llavors està assumint que els pronoms són femenins [...]

Quant a això, les persones informants tenen dues aproximacions. D'una banda, E2, E8, E9 i E11 intenten fer la distinció entre sexe i gènere i pensen que al metge, realment, el que els interessa saber és el sexe per tal de rebre un tractament mèdic adequat (ex. 136-139). Per tant, a nivell sentimental, no els afecta gaire que el metge s'hi refereixi pel gènere assignat en néixer.

Cal destacar, en el cas d'E8 i E11, que pensen que el problema és que el personal de salut no ha rebut educació en gènere i que, per tant, els costa entendre aquesta realitat.

(136) E2: Jo intento fer aquesta distinció entre sexe i gènere i pensar: «Són metges i els interessa saber el sexe, entre cometes, assignat per qüestions, jo què sé, hormonal, físiques, etcètera». I és com que intento fer la distinció, perquè no és que m'estiguin invalidant el gènere, sinó que són metges, necessiten saber això.

(137) E8: [...] tampoc pense que siguin el dimoni.

(138) E9: [...] quant a primària doncs mai m'ha aparegut com rellevant, no m'afecta de cap forma [...]

(139) E11: És com una mica [...] comprensible dins del que cap.

De l'altra banda, també hi ha informants que sí que senten desànim, frustració o tristesa en ser tractats sistemàticament pel gènere assignat en néixer (ex. 140-141). Cal destacar, en el cas d'E6 (ex. 140), la sensació d'impotència: relata que s'ha acostumat que el tractin en masculí perquè no té ganes de queixar-se i que resulti en res.

(140) E6: I és una mica **trist**, però és com que m'acostumo, simplement he de passar per aquest procés. Per tant, simplement anirem al que hi ha i ja està. Perquè, una altra volta, és no tinc ganes de fer tot això. O fer un deversall que duu a res.

(141) E10: Incòmoda no, perquè els metges no són un espai on em senti incòmoda, però **frustrada**, potser, saps? I no sé, **desanima**.

Per contra, hi ha informants que sí que afirmen que els tracten pel gènere sentit, i que no hi ha hagut cap problema en cap moment (ex. 142-143):

(142) E4: Per tant, li vaig dir al meu pediatra que era trans, quan ja estava en hormones, més pel tema mèdic. I va ser allò de «Ah, d'acord». La meua metge de capçalera va rebre els informes de sang per la testosterona i ens va trucar i ens va dir: «Ah, no, que tenia la testosterona molt alta i volíem assegurar-nos que anava tot bé». I realment va ser molt amable, perquè la meua mare li va explicar això, que era trans i que estava en hormones, i va demanar de quedar amb mi, més per poder saber més del tema de persones trans i per entendre-ho. I va ser superxul·lo. I de fet, ara em diu sempre pel nom correcte i pels pronoms correctes, que trobo molt bé.

(143) E7: Intenten ser bastant neutres [...]. Ara ja com que el sistema està molt més inclusiu i si tu demanes que et diguin d'una manera, et diuen d'una manera.

Encara que E7, que afirma que la tracten pel gènere sentit, destaca que va tenir problemes en una ocasió en el servei de ginecologia (ex. 144), ja que ens els resultats d'uns anàlisis hormonals, havia tingut la testosterona alta i la ginecòloga li havia dit que «havia de pensar

més en femení». A partir d'aquí, sentia «reticència» a anar al metge; però, finalment, va fer-ne una denúncia verbal a l'ajuntament de la seva ciutat i el servei d'aquella professional va canviar.

(144) E7: [...] quan vaig anar a recollir com els resultats d'aquestes hormones, la ginecòloga em va dir que havia de pensar més en femení. [...] Em va sobtar, i a partir d'aquí com que tenia com una **reticència** a anar al metge, diguéssim, sobretot al ginecòleg.

Finalment, cal comentar el cas d'E8, que fa referència constantment al fet de mentir. S'hi refereix com a una obligació, mitjançant perífrasis d'obligació (*haver de + mentir*) i l'imperatiu. Com s'ha comentat en aquest mateix apartat, el problema que s'hi apunta és la manca de referents no-binari i de l'educació en gènere. Per aquest motiu, E8 constata que el personal de salut no té consciència del no-binarisme, que només considera la transidentitat dins del sistema binari de gènere (ex. 145):

(145) E8: Uf. Resposta curta: si ets no-binari, **has de mentir, has de mentir** i ja està. [...] Si tu necessites una cosa i saps lo que has de dir per aconseguir-la, **mentix** i ja està. Quan vaig començar testosterona, jo vaig anar ahir vaig dir: «Sí, soc un home i ho tinc clar des de sempre, bla bla bla bla bla». I no és veritat, jo sabia que era no-binari des de sempre, però no... Vull dir: «No, sí, me sent molt masculí. Vull no-sé-què. Vull viure com un home». Però què anava a dir? Anar a l'endocrina i dir-li «No, mira, escolta, jo és que no me sent ni una cosa ni l'altra» perquè esta persona pensaria: «No sap lo que vol». Estaria ficant-li per un procés que a lo millor... No pots esperar de la gent en sanitat en general una comprensió i una resposta bona, perquè és lo que parlàvem fa un segon, és que la gent no sap el que és si no té un referent.

4.2.2.3. Institucions educatives

Cal remarcar el fet que la majoria de persones entrevistades expliciten el fet que s'identifiquen com a de gènere no-binari des de fa poc temps (o que no ho van fer fins a la universitat) i, per tant, consideren que les seves experiències en aquest àmbit no són del tot rellevants. Així doncs, l'anàlisi textual començarà per les experiències universitàries, i a continuació, es comentaran les experiències personals en estudis secundaris.

Per començar, la majoria d'informants marquen molt la distinció entre estudiantat i professorat pel que fa a viure lliurement la seva identitat de gènere: això pot estar relacionat amb el fet que amb l'estudiantat mantenen una relació horitzontal i molt més propera. De fet, E6 fins i tot afirma que «no hi ha una connexió real entre professorat i alumnat». No obstant això, bona part dels informants (E2, E4, E7, E10 i E11) sí que han explicat al seu professorat que són persones de gènere no-binari, i la seva reacció ha estat bona. Per contra,

E1, E3 i E5 expliciten que els seus companys sí que sabien que eren persones de gènere no-binari, mentre que el professorat no. Finalment, E8 relata que no ho explicava a ningú.

Certament, les persones informants no aporten gaires detalls sobre les seves experiències personals en àmbits educatius. En general, s'observen experiències força positives en l'àmbit universitari.

Pel que fa a l'institut, cal comentar que E5, E6 i E8 destaquen el binarisme de gènere que hi havia (ex. 146-149):

(146) E5: «preferia jugar amb els nois que amb les noies».

(147) E6: des de petit a s'escola era, òbviament superbinari i molt de poble. Així que era molt fàcil, los chicos a fútbol y las chicas a balet.

(148) E8: El professor de gimnàstica [...] diguent «les xiquetes ací, els xics allà».

(149) E11: ens separaven tipus tios ties.

A l'institut, la majoria de persones entrevistades no s'identificava encara com a de gènere no-binari, però ja sentien una certa dissidència pel que fa al gènere. Així, algunes de les persones entrevistades al·ludeixen al concepte d'amagar-se (ex. 150-152):

(150) E4: A l'institut, com que estava **molt a l'armari** [...]

(151) E5: [...]la meua experiència a l'institut va ser convertir-se en una **closca** [...]

(152) E6: [...] em vaig com **retreure** molt [...]

En general, també s'al·ludeix a la manca de formació del professorat en temes de gènere (ex. 153-155). En aquest sentit, E7 relata que se sentia com que era ella mateixa la que s'havia de formar en aquest tema, sense que ningú la comprengué.

(153) E4: [...] no hi havia gaire educació en el tema.

(154) E6: [...] ningú tenia una formació bàsica en temes LGTB ni de gènere.

(155) E7: [...] a l'ESO i Batxillerat era com un full en blanc, no hi havia res i eres tu mateixa la que t'havies d'anar a buscar les coses [...]; Moltes vegades ets com el diccionari amb potes [...]

4.2.2.4. Relacions afectives

Quant a les relacions afectives, cal fer una gran distinció entre la família i les amistats i parella, ja que la relació que s'estableix entre les persones no-binàries entrevistades i cadascun d'aquests dos cercles és ben diferent. E11 ho resumeix de la manera següent, un sentiment força generalitzat en totes les persones informants (ex. 156):

(156) E11: El fet que [...] l'espai de casa no sigui tan segur com l'espai de fora amb amistats és una cosa que xoca.

Pel que fa a les amistats i la parella, la majoria de persones entrevistades viuen obertament la seva identitat de gènere amb elles, i la seva relació és molt positiva quant a aquest tema (ex. 157-164). A nivell lingüístic, destaca la negació del fet que la seva identitat de gènere afecti o influeixi en la relació (si més no, negativament), així com la negació dels substantius *problema* i *canvi*; l'ús de l'adjectiu *positiu -va* i l'adverbi *positivament* per referir-se a la relació pel que fa a la identitat de gènere; l'ús de construccions com *i ja està* o *i punto* per indicar que el tema acaba en aquell punt; l'ús de l'adverbi *bé* fer referir-se a com se senten pel que fa a la seva identitat de gènere en aquestes relacions, i l'ús del substantiu *suport* (fins a tres recurrències en el cas d'E5) o del castellanisme *apoyo*.

(157) E1: Amb la meua parella **no hi ha cap problema** [...]. I els meus amics, mira... Tots ho saben. Tots els meus amics ho saben. [...] Tots, quan els hi vaig dir, tots em van dir: «Ah, vale, perfecte». I **ja està**.

(158) E2: I a nivell d'amics també [la relació **no s'ha vist afectada**]. [...] Jo crec que sí que m'ha afectat bastant **positivament** el fet que hagi pogut trobar alguna gent que fossin conscienciats, que estiguessin oberts a tractar-me obertament pel gènere que soc, etcètera, etcètera. Però sí, en general, tot **bé**.

(159) E3: Però amb les meves amistats va ser un simple comentari de «Ei, això és així [...]». I la reacció de tots va ser molt **positiva**, tots van dir «Ah, vale, perfecte, **cap problema**». I doncs **ja està** [...]

(160) E4: A part, la relació [amb la parella] sempre ha sigut 100 % igual, perquè ja sabia que era no-binari des del principi. [...] I amb els meus amics... Els amics que ja coneixia de l'ESO [...] **no hi ha hagut cap canvi**. Però amb els meus nous amics... Tampoc. No. **No he notat cap canvi**... Quan he sortit de l'armari ha estat com un «Ah, val», i sí que els hi costa més com connectar i dir-te els pronoms bé, però **canvi en la manera com em tracten, no n'hi ha hagut cap**.

(161) E5: Les amistats, molt **bé**. Em van donar molt de **suport**. [...] I **no crec que afecti cap de les meves relacions**, sincerament; de manera negativa, com a mínim, no. [...] Totes les relacions que tinc d'amistat, perfectament amb el tema, no els molesta res i tot normal.

(162) E6: ses [amistats] que considere que estan com centrals, han set sempre com una xarxa de **apoyo**. La veritat que amb elles **no vaig tenir cap problema** per sortir de l'armari i després per parlar d'identitat.

(163) E10: Amb les meves amistats, doncs **superbé**. Van ser els primers a acceptar-m'ho i van ser els primers a utilitzar els pronoms que m'agradaven i també el nom que m'agradava [...].

(164) E11: Amb amistats **no crec que influeixi gaire**. O sigui, utilitzen el neutre i ja, soc una persona més del grup **i punto** [...].

Cal destacar, en aquesta línia, que la majoria de persones entrevistades es rodegen d'entorns LGBT+ pel que fa a les amistats i la parella i, per tant, és més probable que l'acceptació sigui major, en haver passat per processos similars (bàsicament, trencar amb la cisheteronorma). E1, E4 i E8 ho expliciten (ex. 165-167):

(165) E1: [...] la meua parella també és **no-binària**; [...] la majoria dels meus amics són del col·lectiu, del col·lectiu **LGBT**.

(166) E4: Els amics que ja coneixia de l'ESO i tal, que he crescut més amb ells, tots són molt **LGTB** [...].

(167) E8: [...] te juntes amb gent amb qui tens coses en comú i és més fàcil conèixer gent **LGBT** [...].

Però també hi ha tres persones (E7, E8 i E9) que no viuen obertament la seva identitat de gènere amb aquest cercle. Resulta curiós que totes tres remarquen amb negant amb verbs de dicció (*parlar*, *dir* i *contar*, respectivament) el fet de no viure lliurement en el seu gènere sentit amb les amistats (ex. 168-170):

(168) E7: I les meves amistats com que m'han conegut, o sigui... És que és el que et dic: si ni tan sols s'ho plantegen, no? Assumeixen molt ràpidament que soc dona i ja està, no es plantegen que hi hagi una altra opció. Sí que és veritat que no és una cosa que hagi **parlat**. [...] I amb la meua parella pues tampoc ho **parlo** [...]. Ho **parlo** només amb persones que s'interessen.

(169) E8: Encara que no li **dic** a la gent [...] normalment, «soc no-binari», si no sé que són gent molt oberta amb això [...].

(170) E9: I respecte a les relacions, jo, de nou, si no em pregunten no ho **conte** [...].

Quant a la família, es nota molt la gradació entre tots els informants de no haver parlat de la seva identitat de gènere amb la família, de sí haver-ho fet o d'haver-ho fet només amb una part d'ella: E3, E7 i E9 no n'han parlat; E2, E4, E5 i E10 sí que ho han fet, i E1, E6 i E11 n'han parlat amb part de la família (E11 amb part de la família, i E1 i E6 amb els seus respectius germans).

D'una banda, l'experiència de les persones informants que no n'han parlat i de les que només ho han parlat amb algun membre de la família és similar (ex. 171-175). Destaca, igual que en el cas de les amistats, la negació amb verbs de dicció (*dir* i *parlar*) per referir-se al fet de no viure lliurement el seu gènere sentit amb la família. En aquesta línia, E11 fa servir la construcció *deixar-ho de costat* per referir-se al fet de no parlar de la seva identitat de gènere.

En el cas d'E3 i E7, cal comentar que mencionen no donen importància a la seva identitat de gènere en les seves relacions familiars, i que no hi influeix. En el cas d'E7, però, no és perquè realment no vulgui parlar-ne, sinó que li suposa una pèrdua d'energia fer-ho amb gent que no li dona importància. És similar al cas d'E6. En el cas d'E1 i E9, destaca l'ús dels adjectius *complicat* i *problemàtic* per referir-se a la situació familiar pel que fa a la identitat de gènere.

(171) E1: La família és una mica més **complicat**... [...] I llavors, clar, encara no m'he atrevit a **dir-l'hi** a la meva família. [...] I encara no li he **dit** a ningú de la meva família.

(172) E3: [...] amb la meva família no n'he **parlat** mai, d'això. I no crec que ho faci, de moment, perquè, com he dit, com que **no em molesta com em vegin**, o sigui, **com se m'interpreti**, com s'interpreti la meva identitat de gènere, llavors **tant me fa com em vegin ells**.

(173) E6: En aquest sentit, per exemple, en sa meva identitat, jo mai vaig la típica xerrada de «salir del armari»: «os tengo que contar algo». [...] Simplement, jo no volia tenir que **parlar** d'això, perquè no volia que fos un tema de conversa sinó simplement és lo que hay. [...] però els meus pares ho tinc una mica com a perdut. És com **no sé si vull tenir que fer tota aqueixa pedagogia a tothom de qui soc i per què sí o per què no**.

(174) E7: Jo crec que **no influeix perquè no deixo jo que influeixi**. No n'acabo de **parlar**, vull dir, no... I quan ho he parlat, tampoc se li ha donat una importància molt gran, saps? És a dir bé, potser la gent no ho acaba d'entendre i prefereix passar, saps? [...] Però també moltes vegades he pensat que és perquè **jo tampoc li dono [importància]**, saps? [...] Com que a vegades sento que si jo no faig la meva part, tampoc la gent s'interessarà. Aleshores vaig fer com la reflexió de dir: «Ostres, **en quins moments gasto l'energia i en quins no?**».

(175) E9: [...] no saben res sobre el meu gènere, perquè crec que seria **problemàtic**, perquè la meua família són un poc més tradicionals. Aleshores, perquè no sortisquen **problemes**, jo no tinc cap problema perquè es referisquin de forma femenina a mi. Aleshores preferisc **deixar-ho de costat**.

Pel que fa a les persones que sí que n'han parlat amb la seva família, cal diferenciar entre la família que ha tingut una reacció positiva (com és el cas d'E2, E4; ex. 176-177) i la que ha tingut una reacció negativa (el cas d'E5, E10 i E11; ex 178-180).

Quant a E2 i E4, destaca el fet que utilitzen negacions conjuntament amb el verb *canviar* o el substantiu *canvi* per fer referència al fet que el tracte amb la seva família segueix igual, així com l'adverbi *bé* per referir-se a la reacció que van tenir quan els ho van explicar. També cal remarcar que, en tots dos casos, van haver d'explicar en què consistia el no-binarisme o la seva identitat de gènere, ja que era un concepte desconegut per a la seva família.

- (176) E2: [...] tots s'ho van **prendre bé** i no he tingut, per sort, cap rebuig, en aquest sentit. Sí que van sentir una mica d'estranyesa, en el sentit que potser era el primer cop que ho sentien, però no vaig tenir cap rebuig. [...] Però entre nosaltres sí que la relació podríem dir que **no ha canviat**, no s'ha vist afectada per això, perquè per sort [...] no vaig tenir problemes en aquest sentit.
- (177) E4: Amb la família, els hi vaig dir i a tots els hi va **semblar molt bé**. És allò que els hi vaig haver d'explicar una mica què era, i informar-los; però un cop sabien de què anava el tema hi ha hagut cap impacte i han dit: «Bueno, estem allà al teu costat, sempre, **sense cap canvi** de tractar-te [...]».

Pel que fa a les persones informants les famílies de les quals van tenir una reacció negativa, fan servir adjectius com *malament* o *complicat* per referir-se a com va ser el procés de sortir de l'armari. Els casos d'E5 i E11 són similars, ja que senten rebuig per part de la seva família: totes dues persones relaten que van explicar als seus pares que eren persones no-binàries, un tret indispensable de la seva identitat (E5 amb la construcció «vaig convidar els meus pares a una part de la meva vida» i E11 amb la construcció «us he obert qui soc realment») i els seus pares les van rebutjar. Així, E5 es compara a ell mateix amb un monstre i utilitza l'adjectiu *rebutjat -da* per referir-se a com és tractat per la seva família; i E11 utilitza el verb *passar* per referir-se al fet que els seus pares no ho tenen en compte, i *impotència* per descriure com se sent.

- (178) E5: La cosa amb la família va anar molt **malament** al principi [...]. I un dia els vaig dir a taula després de sopar això del nou nom, i la meva mare es va posar a plorar. Van dir que estava renegant d'ells, etc. [...] Em va fer sentir com un **monstre** [...]. Una part de mi està sent **rebutjada**. Jo sento que **vaig convidar els meus pares a una part de la meva vida**, i ells em van dir que no.
- (179) E10: Amb la meva família és més **complicat**, perquè no són precisament tradicionals. [...] Però clar, el tema de ser no-binari, com que no ho han sentit mai, em van mirar una mica amb una cara de «què dius?». I res, el transicionar cap a no-binari i el transicionar cap a un altre nom s'ho van prendre una mica com «què fas, tia?». I pues res, amb això encara tinc **dificultats**, però de moment, de mica en mica, s'ho van prenent una mica millor cada cop.
- (180) E11: Família és més **complicat**, tipus hi ha part de la meva família que no ho sap, hi ha part de la meva família que sí. I la part que ho sap de família, o sigui, tampoc no és que facin servir el neutre, llavors... I hi influeix una mica bastant... Amb els que sí que ho saben i, en plan, no fan res al respecte és una mica com **impotència**, tipus: «Us he obert una part de mi que no sabíeu. **Us he obert qui soc realment**. I com que esteu **passant**». Amb bastanta **impotència** i, en certa manera, fa bastant **mal**. Part de família que no ho saben és una mica bueno... Ho he d'aguantar, perquè tampoc, o sigui, no és que no tinguin l'opció de dir-ho,

sinó que ho dic i potser em foten fora de casa. [...] M'agradaria ser qui soc realment i que m'acceptéssiu tal i com soc i no noto que hi hagi aquesta confiança.

Cal destacar, en el cas d'E5, que l'explicació del cercle familiar es va dur a terme de forma escrita, atès que, com que l'entrevista es va dur a terme en línia, ell es trobava a casa amb la família. Explica que, si la família ho sentís, hi hagués hagut «merder», ja que «la cosa amb la família va anar molt malament al principi». Se'n dedueix, per tant, un rebuig absolut a la identitat de gènere de l'informant per part de la família.

Finalment, cal comentar el cas d'E8. No fa referència explícita a les seves experiències familiars, però sí a les expectatives que generava la seva família pel que fa al gènere tant abans, quan tenia una expressió de gènere més aviat femenina (havia estat assignat dona en néixer), com ara, que té una expressió de gènere masculina; i com han canviat aquestes expectatives. Explica que sent «rebuig» per les expectatives que s'esperen d'ell segons el gènere que se li assigna.

4.2.2.5. Feina

De les persones entrevistades, només treballen E1, E6, E7, E8 i E10. Cal fer la distinció entre qui ha expressat la seva identitat de gènere en el seu entorn laboral (E6) i qui no (E1, E7, E8 i E10).

Pel que fa a E6, que sí que ha expressat la seva identitat de gènere a l'entorn laboral, cal destacar que treballa a una escola on la llengua vehicular és l'anglès (i es refereix a si mateix en neutre en aquesta llengua) i explica molt la diferència de tractament entre l'alumnat i el professorat. Per a aquesta persona, el tracte amb l'alumnat és molt fàcil (ex. 181):

(181) E6: I **ho [el fet de no identificar-se ni com a home ni com a dona i de fer servir formes lingüístiques no-binàries] van rebre molt fàcilment**, sobretot per part de s'alumnat.

En canvi, pel que fa al professorat, fa referència a la dificultat que van tenir perquè el tractessin amb formes no-binàries (ex. 182). Fa servir una metàfora bèl·lica (*guerra*) per referir-se a la gent que s'hi resistia:

(182) E6: Però després de tot, es tema de professorat i principalment el meu director, **els costava molt**. Era com... tot es rato parlava masculí. [...] Sí que alguns de seguida **es varen adaptar fàcilment** i era com normal, però en d'altres encara apareixia que era com una **guerra**.

Pel que fa a les persones que no han expressat la seva identitat de gènere en l'entorn laboral, cal comentar que destaquen que l'entorn assumeix que tenen el gènere que se'ls va assignar en néixer (ex. 183-186).

(183) E1: [...] quan estic treballant soc Alícia. Soc Alícia, una noia.

(184) E7: Com que assumeixen la teva identitat, no se la qüestionen.

(185) E8: Em dèiem pel necrònim² i em tractaven en femení [...].

(186) E10: [...] no crec que surti del nom antic-dona.

Quant a això, hi ha diverses aproximacions. Destaca el cas d'E1, que sent un dolor insuportable al fet que el tractin en masculí i a haver de mostrar-se públicament com a dona en l'entorn laboral (ex. 187)

(187) E1: I cada vegada que algú parla de mi i se'm tracta de *she*, em dona **una disfòria que em fa mal.**

Cal comentar igualment del seu cas que fa referència al fet de fingir i amagar-se (en referència a la seva veritable identitat) en el cas del seu entorn laboral (ex. 188):

(188) E1: [...] si [...] jo no ho hagués **d'amagar** [...]; [...] sento com si estigués **fingint ser una persona que no soc** [...]; [...] estic sent **una persona que realment no soc; He de filtrar molt** [...]; I és com **portar aquesta doble vida.**

En canvi, la resta de persones no mostren aquest rebuig. Pel que fa a E7, comenta que a l'empresa on treballa buscaven específicament una dona (el seu gènere assignat és aquest) i que li és igual haver-se de mostrar així a la feina (ex. 189):

(189) E7: És com «Bueno, perfecte, tu busques i ja està».

Quant a E8, ell encara no s'identificava com a persona no-binària quan treballava. Comenta que el problema que tenia era que el tractaven en femení i el tractaven pel nom assignat en néixer, però perquè no havia donat a conèixer la seva identitat de gènere (ex. 190):

(190) E8: [...] allí podia jugar més amb la meua expressió, perquè la meua jefa no anava a dir-me «Vas pas prou masculina avui». No tenia cap problema més. Em dèiem pel necrònim i em tractaven en femení, però perquè jo no havia dit «Mira, escolta, que no soc una dona, pots dir me Lucas en comptes de tal, pots parlar-me en masculí».

---

² Paraula usada en entorns *queer* per referir-se al nom que li van assignar en néixer (en contraposició al nom que utilitzen després de la transició).

Com es pot observar a l'exemple (191), el cas d'E10 és similar, ja que destaca que la van conèixer «amb el nom antic, i quan encara m'identificava com a dona públicament». No mostra incomoditat perquè la tractin com a tal, sinó resignació. A més, cal comentar que li faria il·lusió que canviés aquesta situació, però que és conscient que no canviarà (i, per tant, d'aquí la resignació).

(191) E10: [...] ja m'hi he **resignat**, la veritat. Però... Res. Em faria **il·lusió** que canviés? Sí. Sé que no canviarà? També.

4.2.2.6. Llenguatge i pràctiques socials

Pel que fa al llenguatge, cal comentar que no s'han trobat recurrències pel que fa als sentiments d'experiències personals més enllà dels comentats a l'apartat 4.2.1, així que no es comentaran. Passa el mateix amb els mitjans de comunicació i altres pràctiques socials.

5. CONCLUSIONS

Aquest treball partia de la motivació de visibilitzar les realitats de les persones no-binàries, que es reflectia en dos objectius: d'una banda, analitzar les estratègies pel que fa al gènere gramatical que utilitzen; de l'altra, analitzar les seves històries i experiències. Un cop acabat l'anàlisi, es pot afirmar que s'han acomplert.

Per començar, m'agradaria remarcar que les realitats de les persones no-binàries objecte d'estudi són completament diferents. Tot i que comparteixen alguns trets en comú (com la franja d'edat o la importància d'Internet en el seu procés identitari), tant la manera en què s'autodenominen quant al gènere gramatical com les seves experiències vitals pel que fa als eixos analitzats (legislació, institucions mèdiques, institucions educatives, relacions afectives i feina) són molt diferents entre si.

Aquest treball, però, compta amb diverses limitacions. La primera, i més important, és d'espai: a causa de l'extensió limitada d'un TFG d'aquest àmbit, hi ha hagut aspectes que no s'han pogut desenvolupar o analitzar tant com s'hauria volgut. Un exemple són les narratives autobiogràfiques de la infantesa, que eren força recurrents. La segona és metodològica: el corpus construït és, sens dubte, massa extens per a un treball d'aquest tipus. A més, hi havia preguntes que no estaven ben formulades (p. ex., «Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les

diverses identitats de gènere?»), ja que no donaven peu a explicar experiències personals i, per tant, no es podia fer un anàlisi sentimental de l'eix d'opressió comentat.

També cal comentar que el fet d'haver realitzat aquesta investigació en una situació pandèmica pot haver condicionat els resultats: la relació de les persones informants amb els eixos d'opressió analitzats no és, ni de bon tros, la mateixa que haguessin tingut en una època amb condicions normals. Per exemple, moltes persones feia temps que no passaven consulta mèdica (fins i tot, no ho feien des d'abans d'identificar-se com a de gènere no-binari), i les relacions amb estudiantat i professorat que una persona estableix en l'àmbit educatiu no és la mateixa en situacions normals que havent fet classes virtuals.

No obstant això, considero que el treball contribueix amb aportacions interessants en l'àmbit dels estudis de gènere i estudis queer des de diverses perspectives, que es podrien seguir investigant en futures investigacions. En primer lloc, pel que fa al llenguatge, cal remarcar dos aspectes observats: d'una banda, l'ús (encara que escàs) de neomorfemes de gènere (concretament, *-e* i *-i*); de l'altra banda, la creativitat en què les persones no-binàries entrevistades s'autodenominen (com, per exemple, amb el terme *deminoia*).

En segon lloc, quant als eixos d'opressió, s'ha ofert una panoràmica pel que fa als diferents aspectes de la vida d'una persona; es podria continuar investigant amb profunditat en cadascun d'aquests aspectes, no només des d'una vessant discursiva, també des d'una vessant sociològica: d'aquesta manera, es podrien trobar maneres de revertir les opressions que pateixen les persones no-binàries en els diversos àmbits de la vida.

Per acabar, voldria tornar a remarcar que la màxima d'aquest treball era visibilitzar les experiències de les persones no-binàries i portar-les a l'acadèmia. D'aquesta manera, no només el públic general serà més conscient d'aquesta realitat, sinó que podrem construir, des de la dissidència, nous marcs mentals i noves epistemologies que trenquin amb l'hegemonia sexual i de gènere.

6. BIBLIOGRAFIA

Ahumada, M. F., Grzona, S., Wozny, M., i Zúñiga, M. J. (2018). Narrativas de construcción identitaria de mujeres trans. *Millcayac. Revista Digital De Ciencias Sociales*, 5(9), 227-256.

Baptista, P., Fernández, C. i Hernández, R. (2014). *Metodología de la investigación* (6a ed.). McGraw Hill.

- Butler, J. (2021). *Problemes de gènere*. Angle Editorial.
- Cerarols, R., i Ribas, M. (2021). La urgencia de la investigación feminista para cambiar los discursos académicos heteropatriarcales hegemónicos. *Discurso & Sociedad*, 15(3), 536-541.
- Consell d'Europa. (2015). *Discrimination against transgender people in Europe*. Recuperat 8 juny 2022, de: <https://pace.coe.int/pdf/ae141422f8d5319f3617d18c6ba3ea99b33e42a4f9acd6d1012930b3fb14ffd/doc.%2013742.pdf>
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (2021, març 19). Les persones no binàries: Ni “ell”, ni “ella”, “elli” [Vídeo]. Planta baixa. <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/planta-baixa/les-persones-no-binaries-ni-ell-ni-ella-elli/video/6090351/>
- Denzin, N. (1989). *Interpretive Biography*. Sage.
- Ernesto, J., i Follari, B. (2014). Hacer una historia de vida: decisiones clave durante el proceso de investigación. *Athenea Digital. Revista de Pensamiento e Investigación Social*, 14(3), 129-170.
- Fairclough, N., i Wodak, R. (1997). Critical discourse analysis. Dins T.A. van Dijk (Ed.), *Discourse Studies. A multidisciplinary introduction. Vol. 2. Discourse as social interaction* (pp. 258-284). Sage.
- Fausto-Sterling, A. (1993). The Five Sexes. *The Sciences*, March/April, 20-25.
- Foucault, M. (1976). *The History of Sexuality*. Pantheon Books.
- Giménez, V., i Mallimaci, F. (2006). Historia de vida y métodos biográficos. Dins I. Vasilachis (Coord.), *Estrategias de investigación cualitativa* (pp. 175-212). Editorial Gedisa.
- Knisely, K. (2020). Subverting the culturally unreadable: Understanding the self-positioning of non-binary speakers of French. *The French Review*, 94(2), 149-168.
- Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, DOGC núm. 6730 (2014).
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per eradicar l'LGTTBI fòbia, BOIB núm. 69 § 6301 (2016).
- López, A. (2019). Tú, yo, elle y el lenguaje no binario. *La Linterna del Traductor*, 19, 142-150.

- López, I., i Platero, R. L. (2018). ¡Faltan palabras! Las personas trans* en el estado español. *Ex aequo*, 38, 111-127.
- Mackenzie, L., Swamy, V. (2019). Legitimizing 'iel'? Language and Trans communities in Francophone and Anglophone Spaces. *H-France Salon*, 11(14), 1-9.
- Olid, B. (2022, abril 22). *El binarisme, qüestiona'l (El gènere, troba'l #1)*. Recuperat 10 maig 2022, de <https://open.spotify.com/episode/3VnCIYUbS6S5eK4x56AhYm?si=213279c5193c472f>
- Pérez-Pereira, M. (1991). The acquisition of gender: What Spanish children tell us. *Journal of Child Language*, 18, 571-590.
- Pujal i Llombart, M. (2016). *La identitat (el self)*. Recuperat 22 març 2022, de: http://cv.uoc.edu/annotation/370f57f9e234510e3ca0cac8d8cffaf0/578212/PID_00238660/modul_2.html
- Richards, C., Bouman, W. P., Seal, L., Barker, M. J., Nieder, T. O., i T'sjoen, G. (2016) Non-binary or genderqueer genders. *International Review of Psychiatry*, 28(1), 95-102.
- Rodó-de-Zárate, M. (2016). Geografies de la interseccionalitat: llocs, emocions i desigualtats. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 82, 141-163.
- Rubin, G. S. (2002). Thinking Sex: Notes for a radical theory of the politics of sexuality. Dins K. Plumer (Ed.), *Sexualities: Some elements for an account on the social organisation of sexualities* (pp. 143-178). Routledge.
- Sandoval, C. (1996). La formulación y el diseño de los procesos de investigación social cualitativos. Dins C. Sandoval (Ed.), *Investigación Cualitativa* (pp. 111-128). Instituto Colombiano para el Fomento de la Educación Superior.
- Saumell, A. (2021). "Com et puc entendre?". Efectes de les connexions socials en la construcció de la identitat en base a una comparació entre dues generacions de persones transsexuals (Treball de Fi de Màster). Universitat Pompeu Fabra.
- TERMCAT, Centre de Terminologia. (2022). *Cercaterm*. Recuperat 25 març 2022, de: <https://www.termcat.cat/ca>
- Van Dijk, T. A. (1999). El análisis crítico del discurso. *Anthropos*, 186, 23-36.
- Van Dijk, T.A. (2001). Critical Discourse Analysis. Dins D. Schiffrin, D. Tanne i H. E. Hamilton (Eds.), *The Handbook of Discourse Analysis* (pp. 352-371). Blackwell Publishers.

Van Dijk, T.A. (2005). Ideología y análisis del discurso. *Utopía y Praxis Latinoamericana*, 29, 9-36.

Wittig, M. (1952). The Straight Mind. Dins R. Ferguson, M. Gever, T. T. Minh-ha, C. West (Eds.), *Out There: Marginalization and Contemporary Cultures* (pp. 51-57). Mit Press.

7. ANNEXOS

7.1. Transcripcions de les entrevistes

E1 Ali

La primera pregunta és quants anys tens.

23.

Quin és el teu nivell d'educació i què has estudiat?

A veure, no tinc la carrera encara, perquè em queda el TFG, però estic estudiant Traducció i Interpretació.

De debò?

Sí.

On?

A la UPF.

Jo també. No et conec!

No? Què dius? Bueno, és que ja m'hauria d'haver graduat fa dos anys.

Una cosa, és que em sembla això molt fort. És que jo estudio Traducció i Llengües Aplicades, a la Pompeu, també...

Sí, però tu què estàs fent? 4t, aquest any?

Estic fent 5è, perquè és doble grau...

Ah, vale... És que quan et vaig veure, vaig pensar: «A veure si em sona». Però no, no em sona.

Que fort. Ara treballes o...?

Treballo en una acadèmia d'idiomes.

I tens parella?

Sí, que també és una persona no-binària.

Fills o filles, en tens?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Agènere.

I quants anys has viscut com a persona agènere?

Des dels 18.

D'acord. I quin sexe et van assignar en néixer?

Femení.

I d'on ets?

Soc de Lleida, però ara estic vivint a Terrassa.

D'acord, ara ja passo com a les preguntes. En primer lloc, podries explicar com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària?

Sobretot va ser perquè conec a molta gent... O sigui, el meu cercle d'amistats i gent coneguda... Jo em relaciono molt per Internet i passo molt de temps (ara ja no tant, perquè no tinc tant de temps lliure com a abans), però passo molt de temps a Twitter. I clar, vaig començar a llegir molta informació sobre el tema quan tenia 17 o 18 anys. I clar, llavors ja és una època on comences a fer-te preguntes. I, recentment, ja havia passat per l'època de fer-me preguntes sobre l'orientació sexual, i recentment ja havia descobert, entre cometes, que era bi, i ja havia passat per aquesta època de «potser no encaixo en la norma», no? I quan vaig descobrir que també... Quan em vaig posar més al dia sobre el tema trans i tot això, i vaig veure què hi havia més enllà d'home-dona, vaig dir: «Ostres, doncs potser el que em passa a mi té nom». I allà va ser quan vaig començar... Primer... Va ser com una etapa, no, lo meu? Primer vaig començar amb *she/they*, els pronoms. Primer va ser: «Bueno, potser soc deminoia, potser no m'importa que em tractin en femení, però també m'agrada que em tractin en neutre, no sé...». Després vaig començar a pensar: «No m'agrada que em tractin en femení, em provoca sentimientos de rechazo, no m'agrada, no sé què...». I després ja va

ser: «No, no, tracteu-me en masculí i en neutre, si us plau». I ara estic arribant a plantejar-me hormonar-me amb testosterona.

En relació amb això, últimament està havent-hi sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. Què en penses una mica d'aquest debat? Sobretot centrant-te en l'àmbit català... Creus que t'està afectant d'alguna manera aquest debat?

A mi el que em fot, per anar així ràpid, és la gent que et diu: «No, si és que jo no et tractaré mai en neutre perquè em sembla que això no existeix»... La gent que et diu: «No, és que això és agramatical, no existeix, és tractar malament el llenguatge, és parlar malament»... Com que és parlar malament? Les llengües evolucionen segons com evolucionen la gent que les parla. No ho sé... Si hi ha una necessitat social, la llengua ha d'evolucionar segons aquesta necessitat social. Estem parlant que hi ha una realitat, que hi ha gent que no es sent identificada amb cap gènere. I a part, no és sol la gent no-binària... No és just que si hi ha en una sala quatre noies i un noi, hagi de dir *ells* i no *elles*... No sé...

Sí, referir-t'hi en masculí...

I, a part, no ho sé, ara... Si em dius fa cinquanta anys, que tu li diguis a algú «la gent no-binària», se't quedaria així. Però ara que cada vegada la gent és més conscient d'aquesta realitat... Jo crec que això hauria de començar per les escoles, i s'hauria de començar per parlar als nens sobre aquesta realitat, i així aconseguiríem que més generacions entenguin més sobre el tema i, en un futur, tothom entengui més sobre el tema i així, si algú et parla en llenguatge inclusiu, ja no se't faria estrany. Perquè el problema és la falta de costum. Però si el vas fent servir, el vas fent servir a poc a poc, ja no hi hauria aquesta falta de costum. Perquè, realment, és sol canviar un o per una e, no és tan estrany.

Perquè tu, en català, utilitzes llenguatge neutre, o només en castellà o en anglès?

Jo és que parlo més en castellà que en català. Llavors, en castellà, sí que el faig servir. En català, com que hi ha més similitud entre l'inclusiu i el català... Llavors, en el femení plural i l'inclusiu hi ha aquest xoc entre l'inclusiu i el femení plural, se'm fa més estrany.

Clar, perquè entenc que fas servir la -e, oi? Tant en català com castellà?

Sí. Perquè hi ha el problema, hi ha el problema... Al principi, per a l'inclusiu es va proposar fer servir la -x. Però el problema de la -x és que no és inclusiu per a les persones amb discapacitat visual.

Sí, i a més, a l'hora de parlar...

És impronunciable. Llavors, no és inclusiva per a tots els col·lectius.

Totalment. Bé, passo a la pregunta següent. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Sí, sobretot a l'hora de la feina. Jo treballo en una acadèmia d'idiomes, i a mi, en el meu entorn laboral, se'm parla en anglès i cada vegada que algú parla de mi se'm fa servir el pronom femení *she*. Jo en anglès faig servir *they/them*. I cada vegada que algú parla de mi i se'm tracta de *she*, em dona una disfòria que em fa mal. Però clar, ningú sap que soc no-binari. I clar, si aquesta realitat fos més clara per a tothom i jo no ho hagués d'amagar, tot seria més fàcil.

Però clar, si jo anés ara... Jo, al meu DNI, em puc canviar de nom. O sigui, posa Alícia; i al meu DNI, si em vull posar Ali, em puc posar Ali. Però al gènere continuarà posant dona, no puc posar no-binari. Si em volgués hormonar, la meva aparença seria més masculina; i si volgués transicionar, al DNI podria posar que soc un home. Però és que realment tampoc soc un home. Llavors és el que... Tinc aquest conflicte intern. És com estar al mig.

Sí, sí... Llavors, entenc que et sents exclòs, a nivell legal?

Exacte.

Pel que fa a la feina, que estaves comentant, també tenia una pregunta preparada, que era si podies explicar una mica com és la teva experiència en l'espai laboral i com et sents, sobretot.

Doncs moltes vegades sento com si estigués fingint ser una persona que no soc, perquè quan estic treballant soc Alícia. Soc Alícia, una noia. Però clar, ni em dic Alícia ni soc una noia. I llavors clar, sento que quan estic amb la meva coordinadora i les meves companyes estic sent una persona que realment no soc. I és... És... A mi em cansa. Perquè clar, és com... He de filtrar molt, perquè m'he de tractar a mi mateix en femení quan estic amb elles, però quan arribo a casa... Perquè al meu entorn, al meu pis, tothom em tracta en masculí; el meu entorn proper em tracta en masculí, i la meva parella em tracta en masculí. Però quan estic treballant em tracten en femení i ma mare, que tampoc ho sap, també em tracta en femení. I llavors, clar, és un «Vigila que no se t'escapi tractar-te a tu mateix en masculí quan estàs a la feina». I és com portar aquesta doble vida. I fa mal.

Bé, el que has comentat de la família i les amistats, també t'ho anava a preguntar, que si podries explicar una mica com és la teva relació amb la teva família, les amistats, la parella... I si creus que hi influeix la teva identitat de gènere i com et sents, sobretot, en aquestes relacions.

Amb la meva parella no hi ha cap problema, perquè la meva parella també és no-binària. O sigui, realment... La meva parella també és agènere, de fet. O sigui, fa servir tots els pronoms, però el seu pronom de preferència és el neutre.

I els meus amics, mira... Tots ho saben. Tots els meus amics ho saben. De fet, la majoria dels meus amics són del col·lectiu, del col·lectiu LGBT. No són no-binaris (alguns sí, no tots), però... Tots, quan els hi vaig dir, tots em van dir: «Ah, vale, perfecte». I ja està.

La família és una mica més complicat... El meu germà ho sap, el meu germà sí que ho sap. El meu germà sap que soc no-binari, però no li vaig dir que em tractés em masculí, perquè això ja va venir una mica més tard. Com et vaig dir, com t'he explicat fa una estona, el meu procés d'adonar-me que soc no-binari va començar fins els divuit fins ara i ha estat com una espècie d'etapa. I llavors, clar, això de «tracta'm en masculí», m'he adonat a l'inici d'aquest estiu, fa relativament poc. I llavors, clar, encara no m'he atrevit a dir-l'hi a la meva família. I és un tema que estic tractant ara amb la meva psicòloga. I encara no li he dit a ningú de la meva família.

Pel que fa també a la teva expressió de gènere, la manera en què expresses el teu gènere, encara que no els hakis dit explícitament que ets una persona no-binària, creus que això afecta també a la relació amb la teva família?

Sí, sí, evidentment. Jo tinc una idea al cap, que no ho faig perquè és molt car, però jo tinc una idea al cap, que és que a mi m'agradaria treure'm els pits, fer-me la mastectomia. Però és molt car, i la llista d'espera per a la Seguretat Social és molt llarga. I jo conec gent que s'ha fet la mastectomia.

I és que clar, aquí hi ha una cosa que em fot una mica, i és que jo hi hagut gent a qui li he comentat «Sí, m'agradaria fer-me una mastectomia» que em fa:

—Ja n'estàs segur? És un procés irreversible, no sé què...

—Que t'estic dient que sí.

No sé... Evidentment, ja sé quines conseqüències té; evidentment, ja sé que és una cosa que és una operació important, que no és una cosa que digui «Ho puc desfer al dia següent». No

sé, t'estic dient que és una decisió que he pres perquè ho he pensat, no és una cosa que hagi decidit perquè m'avorria.

Creus que potser et neguen la teva opinió sobre aquest tema perquè ets jove?

Suposo que és com quan et pregunten: «Vols tenir fills?». I dius que no. I et diuen: «Ah, no et preocupis, ja canviaràs d'opinió».

D'acord, passo a la pregunta següent. Creus que socialment s'accepta el teu gènere?

Mmmm... El meu en concret, el ser agènere en concret... Jo crec que, quan tu dius que ets agènere, la gent espera que siguis una persona andrògina. I no en concret, en general, de les persones no-binàries s'espera que siguis una persona superandrògina. Però quan veus una persona no-binària maquillada, o una persona no-binària amb un vestit, ja et diuen: «Però tu no erets no-binari?». I és com: «Sí, i què? Que no puc portar vestit? Que no em puc maquillar? O què?». Però com que la societat té rols de gènere superestablerts, a la mínima que tu et surts d'aquesta idea, ja et pregunten. I és això.

Després, podries explicar la teva experiència en institucions mèdiques? Tant en serveis d'atenció primària com en serveis especialitzats (com psicologia o psiquiatria i ginecologia)... Com et sents en aquests espais?

És que l'única persona d'aquestes institucions que has esmentat que ho sap és la meva psicòloga. És l'única que ho sap. I tot molt bé, tot molt bé. De fet, em va dir que em posaria en contacte amb una associació perquè m'informi del tema de si em posen hormones o no. I molt bé. De fet, l'altre dia vam estar parlant de com li comunico a la meva mare que em tracti en masculí, o sigui que no sé.

Et sents recolzat per la teva psicòloga en aquest tema?

Sí, sí; per la meva psicòloga, sí. La meva psicòloga m'ha ajudat sempre molt i, de fet, fa un any que... Bueno, jo, a veure, des dels setze que he estat amb psicòlegs, però aquesta és privada i vaig començar a veure-la fa un any. I no l'hi vaig dir fins fa un mes, que em tractés en masculí i que soc de gènere no-binari. Fins fa un mes no l'hi vaig dir. I tot molt bé. Perquè clar, estem tractant altres temes.

I amb els psicòlegs anteriors que havies tingut, havia sorgit aquest tema, que eres de gènere no-binari, o no els ho havies explicat mai?

No, perquè jo és que vaig al psicòleg per estrès posttraumàtic i depressió. O sigui, que estem ben ocupats amb altres coses.

I pel que fa més al metge, diguem-ne, tant al metge de capçalera com al ginecòleg, sents que estàs fent veure que ets qui no ets?

És que al ginecòleg fa molt que no hi vaig, i al metge de capçalera també, però va haver-hi una vegada que vaig anar a l'hospital perquè tenia un quist a l'ovari per un problema amb la regla. Això va ser quan tenia 17 anys. I ma mare va marxar... Vaig anar a urgències, perquè em feia molt mal; i ma mare va marxar a fer el dinar, perquè vam anar a urgències i no havia pogut menjar res, i em va deixar al box un moment. Ma mare va marxar, i quan ma mare no hi era, va entrar el doctor i em va preguntar: «Podria ser que estiguessis embarassada?». I va ser com: «Sol perquè semblo una dona ja he d'estar embarassada». Però a veure, jo ho entenc, perquè no seria el primer cop que es troben amb menors embarassades.

I, després, podries explicar la teva experiència en l'àmbit educatiu? Tant ara, a la universitat, com una mica abans, i com et sents i t'has sentit en aquest espai.

A l'ESO i al Batxillerat res, perquè no ho sabia, encara. O sigui, jo me'n vaig donar compte a primer de carrera. I... La gent que vaig conèixer a la uni ho sabia. O sigui, les meves amigues ho sabien. De fet, una de les meves amigues de la uni també és no-binària. I em va dir: «Ah, mira, jo també!». I jo: «Ah, perfecte, tu! Ja està, meravellós». I no sé, doncs... Cap professor ho sap, perquè no és una cosa que vagi dient, per allà.

I no sé... Tu has...? Em sembla que... Bueno, en algun any haurem coincidit, encara que no ens haguem vist, però en algun any haurem coincidit. I llavors, tu recordes el tema dels lavabos? Quan van posar els lavabos inclusius?

Sí...

Que després va haver una època que ho van treure...

Sí, ara els han tret gairebé tots.

Em va fer una mica de ràbia, perquè quan els van posar, vaig dir: «Ai, mira, em sembla bé, això!». I després, quan els van treure, va haver-hi una època que, depenent a quina part de la uni anaves, hi havia lavabos inclusius i en d'altres no n'hi havia.

Ara... A Ciutadella, he de dir que sí que n'hi ha més. I n'hi ha dels que són més d'un lavabo. Però a Poblenou, només hi ha dels que són d'un lavabo, no dels que són

compartits. I no ho sé, em sembla força malament, perquè quan van començar, n'hi van posar molts, tant individuals com compartits. I no hi va haver realment cap problema, així que no ho sé...

Calla, calla, que la meva parella, que estudia Biologia a la UdG, em va dir que... No ho sé si ho han tret, ara, però els lavabos de la seva facultat estaven posats com «XX» i «XY».

De debò? Uau...

Sí, sí. Jo, quan m'ho va dir, estava en plan «Què?».

Continuo amb les preguntes. Llavors, pel que fa a l'àmbit educatiu, també has hagut de fer veure que eres una noia? Et continuaven dient Alícia, et continuaven tractant en femení i tot això?

Sí.

Val. I com et fa sentir, això?

A veure, he de dir que els primers anys de descobrir que era no-binari, com que jo mateix em feia creure que m'era igual que em tractessin en femení, que *she/they* m'estava bé, no m'afectava tant. Els últims anys, quan vaig començar a dir «No, neutre, si us plau, *they/them*», va ser quan no volia... Va haver un dia que em vaig posar a plorar perquè estava parlant amb el meu germà per telèfon i em va dir: «No, es que las mujeres no sé qué...».

Per tant, et crea un sentiment de rebuig?

Sí, totalment.

Val, només em queden dues preguntes. Vaig amb la primera. Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere? I amb això em refereixo tant a pel·lícules, sèries i tal, com a notícies... Tots els mitjans de comunicació.

Ui... Això depèn, eh? Perquè he vist que, per exemple, fa poc. Bueno, fa poc, el meu concepte de fa poc potser és fa un any, eh? No te'n fiis gaire... Però una persona famosa no-binària, crec que era Sam Smith, va sortir de l'armari com a persona no-binària; i després, no sé qui... Demi Lovato també és persona no-binària. Doncs, els mitjans de comunicació... Demi Lovato va dir que volia que li tractessin amb *they/them*. Doncs, els mitjans de comunicació, els diaris, *she, she, she*... tota l'estona *she*. I és com: «T'acaba de dir que vol que li tractis amb pronoms neutres, què fas?».

I jo, potser és perquè no veig gaire les notícies, però jo crec que és un «quiero y no puedo». Crec que volen intentar fer veure que estan al tanto de la realitat, però que encara no ho són, no són conscients del tot. O sigui, que ho intenten, però que encara no.

O sigui, penses que estan encara una mica com encallats, oi, en la idea del binarisme? I que encara que potser sí que fan visibles altres identitats, com per exemple aquestes persones famoses que has mencionat, que encara no assimilen com tractar aquests temes, potser?

Sí.

D'acord, passo a la última pregunta. Has tingut alguna referència de persona no-binària, tant abans de sortir de l'armari com després? Tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

A nivell personal, no et sabria dir exactament qui, però amics, molts amics. I no solament amics, sinó coneguts: gent que he vist per Twitter, gent que he vist que ha fet fils informatius, en plan «Sí, això és una persona no-binària, és així...»... I a nivell públic, no. O sigui, no hi ha hagut algun famós en qui m'hagi pogut identificar.

D'acord. Ja t'he fet totes les preguntes que tenia preparades. No sé si t'agradaria comentar alguna cosa, afegir alguna cosa...

Ah, no, no. No que jo sàpiga, no tinc gaires idees.

E2 M. Luna

Començo. Quants anys tens?

22.

I quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat? O encara estàs estudiant?

Bueno, ara mateix estic a 4t de carrera de Psicologia.

I treballes?

No.

Tens parella?

No.

I descendència? Fills, filles...?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Jo, personalment, m'identifico amb gènere fluid, o sigui que depèn del dia m'identifico amb un gènere o amb un altre.

I quants anys has viscut com a tal?

Com a tal, conscientment, així, que sàpiga el terme i tal... Jo et diria que des que tinc 17 o 18. Abans era conscient que potser no era sempre el que m'havien assignat en néixer, diguem-ne, però tampoc coneixia el terme ni havia trobat cap identitat que em sentís còmode.

D'acord. I quin sexe et van assignar en néixer?

Em van assignar sexe femení.

Última pregunta d'aquest bloc i ja passo al següent. On vius i d'on ets?

Visc a Barcelona i també he nascut allà. Bueno, ma mare és mexicana, però a part d'això...

D'acord. En primer lloc, podries explicar com va ser el teu procés d'identificar-te com a persona no-binària?

Bueno, una mica des de sempre (bueno, no sé si et puc recordar sempre, sempre, però bastant sempre) havia tingut com una sensació que no acabava d'encaixar amb almenys l'estereotip que tenia, entre cometes, però clar, no necessàriament això vol dir que la teva identitat sigui diferent, perquè hi ha molts estereotips amb els que no tens per què encaixar.

Però bueno, en el meu cas sí que veia que no acabava d'encaixar, però també, quan era més jove i així, no coneixia bé els termes i tampoc la possibilitat, sincerament, que no fos totalment un noi o totalment una noia. Llavors, doncs a poc a poc, després, quan vaig tenir 13 o 14 o així, començament de l'ESO o així, doncs vaig començar a buscar termes, a saber més del tema (tipus tema trans, tema no-binari fins i tot). Llavors vaig començar a veure, doncs això, que hi havia el terme no-binari, que hi havia termes com no sé, agènere, termes com demigirl, etcètera, etcètera.

Llavors vaig anar saltant de termes i potser diria el que més va costar d'entendre o acceptar és que podia ser canviant, una mica, perquè en molts casos la identitat és com fixa, més o

menys. Llavors moltes persones trans fan una transició cap a un altre gènere, una altra identitat, i llavors doncs es queden en aquella identitat, entre cometes. I en el meu cas sempre sentia que hi havia com una mica... que no acabava de funcionar, que podia potser sentir-me noi un dia i llavors deia «Buah, doncs dec ser un home trans». Llavors al dia següent, o al cap d'una estona, era com «Buah, no». I com és això? Llavors aquest va ser el pas més complicat, per entendre'ns, fins que no vaig saber aquesta etiqueta, entre cometes, que em permet estar còmode, canviant una mica la identitat segons el moment. I a partir d'aquí, això, cap als 16 o 17 (no recordo exactament, però per allà), sí que vaig poder trobar aquesta identitat més còmoda.

Abans d'identificar-te com a persona de gènere fluid, et vas identificar amb altres etiquetes?

Havia passat una estona em sembla que vaig... amb no sé si es diu *deminoia* en català, em sembla. *Demigirl*, en anglès, que és el que trobava, així, per Internet, i aquestes bones coses. Perquè sí que em deixava fer com una mica de tenir més d'una identitat alhora, perquè eres una noia, però no acabaves de ser-ho. Llavors m'era útil. I bueno, en general, sí que feia servir com alguna identitat així paraigües tipus *no-binari*, general, però no acabava de veure què definia exactament. Així que jo diria que sí, que vaig passar per *deminoia*, i llavors després ja vaig saltar bastant ràpid cap a *gènere fluid*, perquè en començar vaig dir «Bueno, escolta». Potser la identitat de noi era la que més em xocava, entre cometes, perquè a nivell social és com més lluny, entre cometes, de ser una noia; però quan vaig veure que es pot ser les dues coses alhora, entre cometes, doncs això m'agrada.

Vas tenir alguna referència de persona no-binària? Tant a nivell personal (o sigui, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

Així de no-binària... Bé, tenia una amiga que sí, com que vam tenir aquests debats, aquests dubtes, sobre el gènere en general. I ell també ha acabat identificant-se, no sé exactament amb la identitat en si, però sí que es considera una persona que no encaixa en el gènere binari. Això va ser també més tard, potser una mica més tard, quan ja no xerràvem tant. Però sí que recordo això, quan teníem 14, 15, 16 anys, que parlàvem del tema; i en certa manera vaig sentir que estava menys sol en el trajecte.

I a nivell... He de dir que el lloc on visc i on vaig anar a l'escola i així és conegut no-oficialment com el Gaixample, així com de referents així, sobretot d'expressió de gènere (tipus, no ho sé, de veure shows de drag pel carrer), com que ja tens una mica d'idea que no és tan exacte això de dues caixetes superseparades.

Però a part d'això que l'ambient ja era una mica més agradable, entre cometes, per plantejar-te aquests dubtes, i aquesta amiga que també em va com acompanyar en el debat; si t'hagués de dir algun referent així... Jo crec que referents així de persones tipus conegudes de veritat, no n'he conegut tants fins molt recentment. Potser la... No ho sé, potser els únics casos que he tingut referents han estat ficticis, d'un llibre.

Sí, sí, també em serveix aquest cas.

Has sentit mai a parlar d'uns llibres de mitologia que es diuen *Percy Jackson*?

Home, clar!

Jo m'hi vaig enganxar molt quan era petita, me'ls estimo molt. Perquè era molt friki de la mitologia, jo. I hi ha un personatge a un dels llibres que és gènere fluid, llavors va ser com el primer cop que vaig veure a algun lloc com un personatge que era igual que jo entre cometes. I va ser com un «uo!». No és que... Perquè ja com, més o menys, havia acceptat la identitat, però sí que va ser com una espècie de reconeixement, perquè rarament trobes aquesta vessant.

Em sembla molt interessant el que has comentat abans de l'escola, i et volia preguntar una mica en aquest àmbit. Com va ser la teva experiència en l'àmbit educatiu? Tant ara a la universitat com abans a l'institut. Com et sents o t'has sentit en aquest espai?

Doncs... Com ja t'he dit, la secundària, l'institut on vaig anar, sí que era bastant acollidor, en el sentit que era com bastant normal trobar gent amb identitats dissidents, ja sigui de gènere o sexualitat o el que sigui. Llavors, diguem-ne que d'entrada ja teníem una barrera menys, perquè en molts casos... Conec altra gent que ha anat a altres instituts que és com molt dur ser l'única persona (o aparentment l'única persona) dissident. Llavors, en aquest cas ho vaig tenir bastant més fàcil, vaig tenir aquest privilegi.

Sí que, clar, com a tot arreu, doncs et trobes segons quina gent que era ho acceptava superràpid i sense cap problema, inclús professors, gent que et deia que sí, que veies que no sabien per on anava la cosa, però almenys estaven en bona disposició... i gent que ho trobava

una mica més estrany. Però tampoc et puc dir cap, en el meu cas, que algú s'hi posés molt en contra, que hi hagués una discriminació directa per part del professorat, ni tampoc dels alumnes, en general. Si es barallava la gent era per altres coses, no ho feien servir com una via de...

Però potser tenies aquesta sensació com d'haver de sortir de l'armari constantment o vas viure amb naturalitat?

Això ho he sentit més recentment, potser, en el sentit que també com que no acabava de tenir-ho del tot clar quan estava a l'institut, doncs llavors tampoc... Sí que a algun amic proper li anava dient les meves aventures pel gènere, però tampoc em vaig plantejar del tot sortir de l'armari públicament, perquè veia que no estava del tot clar. I potser ara més recentment, a la universitat i tal, ja he vist que aquesta identitat em funciona molt bé i m'és molt còmoda, doncs sí que veus una mica més la sensació... això que dius tu, com que tens la necessitat, entre cometes, d'anar sortint de l'armari cada dos per tres, perquè... Sobretot, suposo que en persones com jo, que la presentació de gènere o la manera no és superdissident, perquè si d'expressió de gènere no he canviat moltíssim, i més essent socialitzada com una dona, doncs és allò de portar pantalons i vestir com un noi, entre cometes, és una cosa que ja està naturalitzat, acceptat, i no té per què respondre a una identitat de gènere dissident.

Llavors sí que és una mica més... Contràriament a, per exemple, moltes persones trans, que tenen discriminació directa, oberta, per la seva expressió de gènere; d'altra banda, la gent que ha estat assignada dona en néixer, tens la vessant més invisibilitzadora que en general no es nota. Llavors això té coses bones i coses dolentes, evidentment.

Llavors sí que he vist una mica més aquesta idea que si vols que tinguin en compte la teva identitat, o els teus pronoms no són femenins i vols que facin servir uns altres, etcètera, etcètera; doncs sí que has com de marcar-ho, perquè si no costa molt que la gent es pregunti o... En algun cas sí que he trobat alguna companya de classe, així com molt oberta i tal, que es presenta amb pronoms i llavors dius: «Buah, gràcies». Però no tant o fins i tot... Estudiant Psicologia, en la nostra professió, entre cometes, entra una mica el tema gènere, disfòria de gènere, etcètera, sí que et trobes algun professor amb certs comentaris de fa uns quants centenars d'anys, entre cometes, que et diuen: «Buah, no, és que si no hi ha transició física, és que la persona no acaba de ser transgènere». I tu: «Què vols dir que no acaba de ser transgènere?». Saps? Coses així, com que es nota que hi ha gent encara que... No crec que ho facin directament amb mala intenció, perquè tampoc ho he vist així, sinó que no s'han

trobat amb gent o que es pensen que a la classe no hi haurà ningú. Saps? Que és una cosa superestranya quan ho dius, realment no crec que ho sigui tant.

Em sembla molt interessant el que has comentat dels pronoms, i et volia preguntar en aquest sentit, perquè últimament, està havent molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. I et volia preguntar què en penses, una mica, d'aquest debat, quin és el teu posicionament?

En general sí que he estat també una mica en el debat, perquè el meu pare treballa a l'Administració i estava mirant si s'ha de fer servir neutre, si s'han de fer servir desdoblaments, moltes coses. Però, personalment, jo crec que seria, en general, bastant útil, almenys per a la comunitat no-binària, tenir un pronom neutre, encara que fos només el pronom. Perquè clar, estem fent servir una llengua romànica en què tenen gènere pràcticament totes les coses. Llavors, doncs clar, fer un canvi, posar un neutre a tot arreu és una feina lingüística important, i entenc com la recança, una mica, a l'hora de... sobretot essent el català una llengua, així, minoritzada, en certa manera vulnerable, de fer canvis molt grossos.

Llavors, aquesta part, l'entenc, des del punt de vista lingüístic. Però per altra banda, jo crec que, fins i tot si es fes només un pronom (en el sentit d'*ell*, *ella*, *elli*, entre cometes, per posar un exemple) i es fes servir, encara que fos el masculí genèric o el femení genèric als adjectius, només el pronom neutre ja seria una mica visibilitzar, en el sentit que no estàs ignorant que existeixen aquestes persones no-binàries i que poden no sentir-se còmodes amb un pronom o un altre. Més que res perquè si no, jo crec que es veu com un debat oposat, que de vegades sembla que hi hagi lingüistes o protectors de la llengua versus persones no-binàries, o coses així. O molta gent, fins i tot, si no estan en el tema, entre cometes, es pensa que el neutre és per raons de feminisme i no per raons d'identitats dissidents. Que dius que el feminisme també té a dir a l'hora de les identitats dissidents, però que potser no s'han posat ni a pensar que existeixen persones no-binàries o que hi ha gent que realment vol un neutre no per les connotacions sexistes que pot tenir el masculí genèric, que és un altre debat, sinó perquè realment no es senten visualitzats ni amb el masculí ni amb el femení. Llavors crec que hi hauria d'haver una mica més de conscienciació o visibilització que el neutre es pot fer servir per a identitats no-binàries. I això, encara que fos només el pronom en sí, jo crec que seria ja com un pas per visibilitzar que el debat pot anar per aquí i que, de moment, potser no caldria fer aquest canvi tan major i tan bèstia que fa tanta por a gent de la banda lingüística, perquè realment és un canvi molt gros.

Per què, creus que aquest rebug cap a noves formes gramaticals, aquest *elli* que mencionaves abans, creus que dificulta potser la identificació... O sigui, el procés d'identificació de persones no-binàries?

No sé si dir-te que dificulta potser el fet que se n'adonin que poden ser persones no-binàries, perquè Internet és molt gran...

No, no em referia tant a això, de dificultar el fet d'identificar-se com a persones no-binàries, sinó de trobar una manera de representar-se, no sé si m'estic explicant.

Més com públicament, no?

Sí.

Vale, vale. Home, jo crec que sí, potser més que res fa com una barrera més, com una dificultat més, a l'hora de sortir de l'armari, entre cometes, o de ser acceptat com a part de la normalitat, perquè per molt que sigui una minoria, doncs si es posés un pronom oficial des de l'IEC o des d'on sigui que validés el fet que aquestes identitats existeixen, aquestes identitats que sempre estan en boca de tothom... Hi ha molts debats de «Existeixen les persones no-binàries?». Bueno, hola, bon dia, no sé si existeixo o no.

Però encara hi ha com aquesta... I molta gent que potser no ha tingut aquest tracte amb la comunitat, doncs potser realment no li ve ni li va, entre cometes, i potser no és amb mala intenció, però li sembla molt estrany. Llavors, si hi hagués aquest gest oficial, entre cometes, de posar aquest pronom, tant la gent en general es conscienciaria més de l'existència i dels drets, entre cometes, de la necessitat de respectar la identitat, i que no és només una fase o una cosa moderna, sinó que és una cosa que ha existit des de sempre. I també animaria la gent no-binària a sentir-se recolzada a l'hora d'anar i dir «Ei, soc una persona no-binària, feu servir pronoms neutres», etcètera.

I creus que, en aquest sentit, en castellà o en anglès, ho tenen més fàcil que no pas en català?

Jo crec que en castellà ho tenen una mica més fàcil, bastant pel fet que hi ha molts parlants, llavors una llengua que es parla a tants llocs del món... Perquè clar, Espanya és un país petitet, però després hi ha tota Llatinoamèrica, hi ha molts llocs del món on es parla castellà. Llavors, la força que té aquesta gent fent servir pronoms neutres és molt superior a la que podem tenir els quatre gats que som nosaltres, els catalans. Llavors, jo crec que el castellà sí que ho té una mica més fàcil en aquest sentit, perquè hi ha un activisme molt més nombrós,

entre cometes, i tenen molta més força a nivell tant d'activisme diguem-ne del dia a dia com d'activisme així de reivindicació per les xarxes, etcètera. Llavors això sí que els facilita una mica la idea.

I per l'anglès, jo crec que sí que ho tenen una miqueta bastant més fàcil, pel fet que la llengua no té gènere enlloc més, i que ja tenen històricament, encara que fos mig anecdòtic, entre cometes, referents de fer servir el *they* singular. Llavors, totes les teories del teatre de Shakespeare, etcètera, etcètera, que el feia servir, i tal. Llavors ja tenen com una cosa, entre cometes, ja feta, a mida.

Més assentada, potser, oi?

Sí, exacte, com que no han de fer res de nou, sinó que han d'agafar una cosa que ja era, encara que poc comuna, estranya, el que vulguis, però que ja era, perquè a la gent, els canvis, com més petit, els costa menys. Llavors, clar, una cosa que ja tenen, que ja els sona, llavors bueno, es van fent. I en canvi aquí seria una cosa nova, i diuen: «Oh, què és això? Què és aquesta -i aquí, al final, que malament que sona!».

Passo a la pregunta següent. Creus que socialment s'accepta el teu gènere? Com t'afecta, això?

És un sí i no. Perquè, com he dit abans, per sort, tinc el privilegi que la meva expressió de gènere o la meva manera de viure el gènere físicament no és molt dissident i, per tant, és menys probable o molt menys probable que em trobi gent directament allò que et faci agressions públiques, així perquè sí, com es troben moltes dones trans, per exemple. Llavors en aquest sentit sí que tinc cert avantatge de passar, el que se'n diu passar, com a persona cis.

Però per altra banda, em trobo molta gent que o ni s'ho planteja i tornem al fet de sortir de l'armari cada dos dies, o inclús quan dius «Ei, jo soc una persona no-binària, faig servir aquests pronoms», etcètera, etcètera, o et diuen «Sí, sí» i se n'obliden al cap de tres segons, perquè no tenen el recordatori visual, o s'ho prenen com «Oh, és, entre cometes, una marimacho, haha». Clàssic, coses d'aquestes que... Com que hi ha moltes expressions de gènere més masculinitzades, entre cometes, que s'han reclamat com a dones, ara que portis pantalons i que vesteixis roba de la secció de nois, entre cometes, doncs no vol dir res sobre el teu gènere, no tens per què estar fent cap canvi en la teva identitat.

Llavors, hi ha una mica més de recança, o quasi prendre-s'ho una mica a conya, la idea que sí, realment tampoc importa tant, si no han canviat físicament. O sigui, la gent té una idea al cap dels estereotips del que ha de ser una persona trans i sembla que si no vas vestit full drag,

no els entra al cap. I llavors, doncs que sí, que hi ha una mica de recança. Que si són només els pronoms, si és només el nom, total, què importa, saps? Llavors, aquí sí que trobes més resistència, entre cometes.

Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Home, més que res, suposo que és, tornant com a la idea dels pronoms, és la mateixa idea que encara et recorden que hi ha el debat obert de si existeixes o no, o que hi ha molta gent que potser... Jo crec, més que res, que per falta d'informació, perquè tampoc... Sí que és cert que hi ha certa part de la població que està en contra dels drets trans, etcètera, etcètera, i això, sempre hi ha algú. Però no crec que totes aquestes lleis, totes aquestes restriccions, no venen només de l'odi, sinó que venen molts cops de genuïnament pensar que la població trans, i específicament la població no-binària, com que és un col·lectiu (per a ells, en el seu cap) tan estrany, tan minúscul, tan poc important, que per què hem de canviar una llei, per a aquesta gent, si són tres gats, saps? I a més són tots joves, tenen 15 anys, porten els cabells blaus, i d'aquí dos dies s'assentaran i els hi passarà, saps?

I, doncs, sí, és una mica això que dificulta més que la gent et prengui en sèrio, entre cometes, que és una mica com frustrant, entre cometes, perquè passes per tot el procés d'identificació de gènere, tot el que això comporta psicològicament, etcètera, etcètera. Llavors tens el valor de sortir de l'armari i et diuen vale i al cap de dos dies s'obliden o no et fan servir mai els pronoms. I llavors dius: «I tot això que he fet jo, tot aquest viatge que he fet, per a res». Perquè, al final, no et prenen en sèrio.

I sí, jo crec que és una mica això, invisibilització, perquè hi ha moltes lleis que sí que estan, per sort, a favor. Per exemple, ara, si ho tinc ben entès, sí que et pots canviar el nom sentit a molts documents, pots fer això de canvi de gènere si ets una persona trans dins del binarisme. I doncs això, evidentment, és un pas enorme, però crec que encara els falta un passet més d'entendre que no han acabat. Perquè sembla que ja han fet alguna cosa, que està molt ben feta i em sembla meravellosa, i és com «ja hem fet el bé, ja podem descansar». I és com que no acaba d'entrar la idea, no sé si és que falten anys o falta... Però sí que és això, una mica com que invalida el fet que per molt que hagi treballat la teva identitat, etcètera, i hagi patit per això; després, al final, hi ha molta gent que pensa això, que dirà «Si no estan ni reconeguts legalment, per què m'hi he de molestar, jo?».

Podries explicar com és la teva relació amb la família i amistats? Creus que hi influeix la teva identitat de gènere? Com et sents en aquestes relacions?

Mmmm... En general... Bueno, a la meua família sí que estic com fora de l'armari, entre cometes. Bueno, no amb tota la família extensa, la meua família propera. I sí que hi ha gent que està com més, entre cometes... O sigui, tots s'ho van prendre bé i no he tingut, per sort, cap rebuig, en aquest sentit. Sí que van sentir una mica d'estranyesa, en el sentit que potser era el primer cop que ho sentien, però no vaig tenir cap rebuig. Sí que hi ha gent que està més conscient de preguntar-me els pronoms depèn del dia, o així, o coses que és com gestos la mar de monos. I hi ha gent que els costa més, que no canvien els pronoms o així, però jo crec que ho fan més pel desconeixement de la importància, un altre cop tornant a això.

Però entre nosaltres sí que la relació podríem dir que no ha canviat, no s'ha vist afectada per això, perquè per sort, no sé si pel barri en què estava o perquè som gent oberta de per sí, no vaig tenir problemes en aquest sentit.

I a nivell d'amics també. Tinc uns quants amics que estic obertament en el meu gènere, i en general sí que, jo crec que aquesta gent (potser perquè són més joves, potser per les seves experiències vitals, etcètera) sí que són molt més conscients del tema, més conscients del debat que hi ha o de la quantitat de gent que trobem. Fins i tot tinc altres amics no-binaris, que ens hem trobat per coses totalment random. Ha sigut com «Mira, ens ajuntem, com si fóssim imants».

Jo crec que sí que m'ha afectat bastant positivament el fet que hagi pogut trobar alguna gent que fossin conscienciats, que estiguessin oberts a tractar-me obertament pel gènere que soc, etcètera, etcètera. Però sí, en general, tot bé.

D'acord. Podries explicar la teua experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats, com psicologia, psiquiatria o ginecologia? Com et sents en aquests espais?

En general, no acostumo a estar gaire obert en aquests espais, més pel fet que no he planificat, ni tinc planificat en el futur proper, cap transició més física, doncs tampoc afecta tant a nivell mèdic. Sí que és cert que, evidentment, es refereixen a tu com a dona cada aproximadament tres segons. Jo intento fer aquesta distinció entre sexe i gènere i pensar: «Són metges i els interessa saber el sexe, entre cometes, assignat per qüestions, jo què sé, hormonals, físiques, etcètera». I és com que intento fer la distinció, perquè no és que m'estiguin invalidant el gènere, sinó que són metges, necessiten saber això.

Però sí que, per exemple, potser et diria més... Bueno, potser sí que estaria bé, entre cometes, sobretot en llocs tipus ginecologia o així, que van com molt a pinyó fixe: «Tractem dones, només dones, només dones». I bueno, vull dir, tampoc és que en el meu cas hagi sigut tan violent, però sí que haurien de canviar una mica el pinyó fixe, que potser entrarà algú a la consulta que no és una dona. Que potser seré jo, que dius que físicament no hi ha hagut cap cirurgia; però potser serà una altra persona que sí que hi ha hagut una transició o que és, no sé, que li molesta molt més que passi això i que es sentirà com molt violentada, perquè clar, haurà d'estar allà... Inclús, el clàssic, a la sala d'espera són tot dones amb presentació femenina. Llavors clar, si ha de venir una persona que té necessitat d'un ginecòleg perquè va ser assignada dona en néixer, però la seva presentació de gènere és molt masculina, o ha fet la transició, però necessita seguir anant al ginecòleg, pel seu cos. Llavors veig que pot arribar a ser molt, entre cometes, molt violent o fins i tot sentir por d'entrar allà i estar com jutjat, sentir-te jutjat cada dos segons. Llavors veig que aquí hi ha una mica això.

Tu, particularment, en general, et sents còmode?

En general, l'únic que puc dir que va ser així com una mica més d'afectació és potser en psicologia, perquè sí que crec que, doncs si vas a psicologia i has de parlar de raons X que vols anar a psicologia per això, doncs el fet que no preguntin pel gènere o que assumeixin que és normatiu o que fins i tot el plantegin com un problema o com una qüestió a pensar-s'ho... Molts cops, el clàssic «I això no t'ha afectat a altres problemes que tens?». I bueno, no ho sé, tot és un conjunt. Vull dir, potser sí, m'entens? Però a vegades ho venen una mica com una idea a resoldre, o un problema a resoldre, tant tipus de gènere com coses de sexualitat, etcètera. En comptes de dir vale, o com a molt preguntar com estàs amb aquesta identitat, si estàs còmode, que això ho entenc, com a estudiant de Psicologia, entenc que pots preguntar, sobretot a nivell d'acceptació social, si la teva identitat ha provocat problemes d'acceptació, etcètera, etcètera, i això és important preguntar-ho a una consulta.

Però més com que la societat sigui entre cometes la via del problema i no que la teva identitat sigui la via del problema. Perquè moltes vegades t'ho plantegen com si fos una preocupació genuïna: «I això, per què?». Doncs bueno, per què? No ho sé. Saps? Sí, com que no he trobat algú que sigui agressiu, entre cometes. Però sí, això que dius, què vols dir per què? Què vols dir que si m'ho he plantejat bé? Jo si tinc una consulta i em ve algú que es trans, jo pressuposo que si ve i m'ho diu, pel que jo conec i pel que he passat, doncs s'ho ha pensat una bona estona, saps? No ho sé.

En tot cas, li pots preguntar, però de vegades sembla una mica invalidant que et preguntin això, i «per què?». O «t'ho has pensat bé?». O «jo crec que t'aniria bé pensar-t'ho més», o «planteja't si canviar». I dius bueno, això no és, entre cometes, decisió teva, saps?

Sents una mica que invaliden la teva identitat?

Sí, que invaliden o que la medicalitzen una mica, la treuen com una condició, com si et fes mal la panxa, saps? I això, sí, que crec que simplement, un altre cop, com tot a la vida, és falta de conscienciació, de coneixement. Perquè jo estic estudiant Psicologia i la nostra educació amb respecte a aquests temes és zero, nul·la, absolutament nul·la. No sé si en altres facultats, potser sí, espero que sí. Però clar, si realment no has estat part del col·lectiu, o no tens amics, o no t'has informat (perquè la teva vida t'ha permès no informar-te, entre cometes), clar, potser arribes a donar teràpia, a fer consulta, i realment et sona tot raríssim. I et penses que, com que en una classe ens van dir això, que les persones trans, si no fan una transició física, no són trans. I, llavors, clar, si et diu això el senyor professor, tu t'ho apuntes als apunts, i llavors t'arriba una persona com jo, que et diu que és trans, i diràs: «No, home, no!». Saps? Perquè, clar, que vull dir que sí que s'hauria de revisar una mica a nivell d'educació, perquè clar, després trobes coses.

Perquè penses, potser, que falta una mica de conscienciació en aquest sentit?

Sí, jo crec que falta, com ja he repetit molts cops, conscienciació de la societat en general, especialment amb gent no-binària o gent que no ha fet una transició física. I sí, especialment, en col·lectius tipus medicina, tipus educació, que són gent que estan tractant amb adults o joves, però amb gent que està, entre cometes, en una situació de vulnerabilitat en aquell moment. Sí que jo crec que falta bastanta conscienciació, simplement perquè sàpiguen el que han de dir o el que han de no dir, entre cometes. Perquè, realment, si ningú els ho ha dit, tampoc tenen per què haver-s'hi trobat mai. O sigui, quan he dit abans que no som tres gats, tampoc és veritat que siguem la majoria, saps? Llavors, realment, pot ser que no s'hagin trobat mai a una persona no-binària i que en aquell moment els surti dir: «Aï, quina cosa més estranya! Vols dir que no li passa alguna cosa, a aquesta persona?». Clar, no ho sé.

D'acord, només em queda una pregunta de les que tenia preparades. Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere? I amb mitjans de comunicació em refereixo tant, diguem-ne, a premsa escrita i audiovisual, sèries, pel·lícules... Una mica de tot, en conjunt.

És molt gran, això. Home, jo crec que depèn molt de quin tipus de mitjans vegis, jo crec. Jo crec que, en general, hi ha molta quantitat de productes audiovisual que segueix molt encara amb el binarisme, que segueix molt amb identitats normatives, que la persona que té una identitat dissident segueix sent la broma o la conya. Que dius vale, és representació, però no sé si calia. Llavors, depèn del que et trobes.

Però és cert que recentment he vist algunes sèries o alguns llibres que sí que comencen com a introduir personatges no-binaris, per exemple, sense ser irònic. O sigui... Perquè veus molts cops que, està molt bé també, però que són com llibres, pel·lícules, etcètera, que tota la trama al voltant del fet de ser no-binari o el fet de ser X identitat dissident. Que està la mar de bé, perquè són clàssics coming out stories que són molt maques, rius molt, plores molt.

Potser presenten el fet de tenir una identitat dissident de gènere com un problema, com has comentat abans?

Sí. Ho posen com un enorme, enorme drama, que cada cop que hakis de sortir de l'armari s'armi la de Déu, que hakis, acte seguit, d'anar vestit amb la teva bandera, perquè si no estàs prou orgullós... No ho sé. Com coses que dius, la idea, jo suposo, de les persones que ho estan escrivint (que molts cops no tenen aquesta identitat dissident), és fer una història emotiva. I és veritat, hi ha molta gent que surt de l'armari i és un enorme drama. Llastimosament, perquè així és la vida. Però també estaria bé veure representacions del que, entre cometes, hauríem d'aspirar, que és que surtis com a no-binari i, com a molt, tinguis una conversa (ja no et dic que no, perquè és una part important de la teva identitat i, per tant, pots voler-ne parlar com qualsevol altra cosa), però que no sigui necessàriament aquest drama. O sigui, que hi hagi com més acceptació, com «Hola, bon dia, soc no-binari» i que la resposta sigui «Ah, encantat, jo soc una dona». Saps? Vull dir, com més normalitzar la idea que hi ha gent no-binària, igual que pot haver qualsevol altra identitat dissident, i que no ha de ser aquest circ cada cop que...

D'acord. Doncs ja he acabat amb les preguntes que tenia pensades. No sé si t'agradaria afegir alguna cosa, algun comentari...

No ho sé. Què estàs mirant, exactament, de què va el teu treball? Tinc curiositat.

No t'ho he dit abans, perquè això podia condicionar les teves respostes, però va una mica sobre els processos d'identificació de les persones no-binàries catalanoparlants.

E3 Aïda

Per començar, quants anys tens?

24. Soc del 98.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

M'he graduat aquest juny passat, o sigui juny 2021, en Estudis d'Àsia Oriental, a la Universitat Autònoma de Barcelona. I ara estic fent un màster, a la mateixa universitat, d'Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic.

I treballes?

He treballat parcialment, ara no.

Tens parella?

No.

Fills, filles?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Mmmm... Suposo que... Bueno, com que vaig néixer tècnicament dona, estic bastant en contacte amb la meva feminitat. Al mateix temps és: vale, sí, però no del tot. Diguem: un punt entremig entre res i noia.

I quants anys has viscut com a persona no-binària?

Podríem dir que un, ara.

I d'on ets?

De Girona.

D'acord, ja passo a les preguntes. Podries explicar com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària?

Té una mica de relació amb el propi descobriment de la meva sexualitat i el no saber ben bé en quin punt trobar-me. Per a mi era alguna cosa que mai no havia tingut gaire sentit: nois, noies, distinció, per què? Com que sempre... De petita, m'havien considerat com l'amiga marimacho. I era com molt confús, perquè jo, físicament, soc una noia. Llavors, per què no

em tracten com a la resta de noies? És una cosa que suposo que em va marcar des de ben petita.

I en créixer, era una cosa que no tenia gaire sentit. Era com vale, simplement perquè he nascut així, soc ja... se m'encasella en això i he de tenir tots aquests atributs que se'm demanen, que s'exigeixen a la resta? I diguem que com que ho vaig posar una mica a part per temes de salut mental, de «no hi penso, no existeix», fins fa més o menys un any, quan una de les persones més properes a mi estava més o menys en la mateixa situació i s'estava plantejant les mateixes coses. I els dos vam dir: «Vale, let's talk about it ara». I diguem que va ser com un moment de parlar amb altra gent que era... bueno, que es considerava no-binària. I el preguntar com ha sigut el teu procés i dir «Vale, s'assembla al meu, de no ha tingut mai gaire sentit encara que és el que s'esperés de mi». I arribar més o menys tots a la conclusió aquesta de feminitat, sí, ser una dona al 100 %, no, per què? Puc, simplement, identificar-me com a res. I descobrir que puc fer-ho va ser molt trencador per a mi, va ser com «Vale, estic molt còmode en aquest espai de res».

Em sembla molt interessant el que m'has comentat de les teves amistats, perquè t'anava a preguntar una mica per això, per si havies tingut alguna referència de persona no-binària, tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (vull dir, per exemple, alguna persona famosa)... Et volia preguntar també si podries explicar una mica com creus que el fet de tenir referents va influenciar el teu procés d'identificació com a persona no-binària.

En el tema amistats, tinc amistats que són persones no-binàries, persones del col·lectiu, en general. Jo crec que, tret del meu grup d'amics del poble de tota la vida, la resta són persones única i exclusivament del col·lectiu LGBT. Llavors, crec que tenir-les a prop i saber que cadascú... A més a més, cadascú ha viscut una experiència completament diferent a l'hora de descobrir la seva identitat de gènere. Llavors, crec que el poder parlar amb aquestes persones (no tant com tenir-les de referent, sinó com dir «Vale, pot ser que algú de vosaltres hagi passat pel mateix procés que jo?») va ser... va estar molt bé. I, al mateix temps, tenir a aquesta altra persona que estava en el mateix nivell que jo, de dir «Vale. On som? Què som?» va estar també bé, perquè els dos vam poder plorar al mateix temps, de dir «Vale, és que no sé on som, no sé què està passant», i vam tenir el moment d'eufòria de dir: «Ah, és això! Ja ho tinc clar!».

I llavors, com a referents, referents, que dius... No sé si tinc gaires clars alguns, perquè no soc molt de fer referents a persones famoses, per dir-ho així, de dir «Vale, us veig, us observo,

no us idolatro, perquè en algun moment direu alguna cosa que em farà molt mal, ho veig a venir». Però jo soc sempre soc de l'opinió de tenir persones... O sigui, la representació és important. No ja per agafar-te-les com a referents, sinó per dir: «Ah, mira, això existeix!». I si existeix, vol dir que jo també puc ser com aquesta persona. O sigui, sí, identificar-m'hi i dir: «Ah, entenc, i és això el que tinc, el que vull fer o el que vull...». No sé com dir-ho, però se m'entén, oi? I tenir la representació o algú que és l'ideal o és allò que és el que tu t'estàs plantejant, com que ajuda a veure't i dir: «Ah, mira, potser no és tant raro, saps, el que em passa».

Em sembla també molt interessant el que has dit de les teves amistats, de tenir tot el grup aquest de persones LGBT, i et volia preguntar si podries explicar una mica com és la teva relació no només amb les teves amistats, que també, sinó amb la teva família, i si creus que hi influeix la teva identitat de gènere. Com et sents en aquestes relacions?

Bueno, jo, per treure-ho de sobre, amb la meva família no n'he parlat mai, d'això. I no crec que ho faci, de moment, perquè, com he dit, com que no em molesta com em vegin, o sigui, com se m'interpreti, com s'interpreti la meva identitat de gènere, llavors tant me fa com em vegin ells. Si em veuen com una noia, bé; si em tallo els cabells i em rapo al zero i em diuen «Ah, sembles un noi», també em semblarà bé el que diguin, m'és igual. Per tant, no és algo que ara, per la meva salut mental, vulgui parlar amb ells.

Però amb les meves amistats va ser un simple comentari de «Ei, això és així, què us sembla?». Més que «què us sembla?» va ser «ho podeu entendre?». I la reacció de tots va ser molt positiva, tots van dir «Ah, vale, perfecte, cap problema». I doncs ja està. Tots em van dir: «Si dic qualsevol cosa que no t'agradi, que et molesti o que et faci sentir incòmode, ho dius i ja està». I, de fet, a varies amistats els he hagut de dir: «Calma, frena, no em molesta absolutament res del que em dius, pots fer servir absolutament qualsevol adjectiu, no em molestarà, ja està». Perquè de seguida salten: «Perdona, t'he ofès, no volia». I és com: «No, està bé, està bé!».

O sigui, que en aquest sentit creus que les teves amistats són molt respectuoses amb la teva identitat de gènere?

Sí. Suposo que perquè la majoria d'ells han passat per un procés o bé de qüestionar-se o són, simplement, del col·lectiu també; i creuen que el respecte és la base principal. És igual si a tu et cau bé o malament una altra persona, respecta-la i ja està.

D'acord, passo a la pregunta següent. Creus que, socialment, s'accepta el teu gènere?

No, no. Pel simple fet que no es considera que hi ha aquesta possibilitat en la majoria de... en la majoria de les persones i en la majoria de tot, en general. No... no hi ha el procés aquest de pensar «Vale, què passa si no és ni l'un ni l'altre?». Saps? No hi ha això. No sé com dir-ho, m'entens? Ja pel simple fet que no hi ha ni representació, i al mateix temps, perquè la poca que hi ha és ridiculitzada, llavors la gent no ho veu com algo positiu ni com algo que diu: «Ah, bueno, doncs anem a respectar-ho».

D'acord. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Mmmm... De manera individual, no. De manera col·lectiva, jo crec que sí. De manera individual, no, perquè ja et dic que m'és igual, no és algo que em tregui la son. Però com a col·lectiu, sí, hi ha gent que simplement sí que necessita que en un paper posi que no són ni l'un ni l'altre, m'entens? Que són una persona no-binària. Llavors, crec que sí, que com a col·lectiu sí que afecta.

D'acord. Podries explicar una mica la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària com en serveis especialitzats, com psicologia, psiquiatria o ginecologia? Com et sents en aquests espais?

És que no hi he anat. O sigui, l'últim cop que vaig anar al metge va ser perquè tenia l'ull malament, o sigui que no he tingut cap problema en aquest sentit, perquè no he tingut la necessitat d'anar-hi. Però suposo que la meva experiència seria d'anar-hi com a dona i ja està.

Sí. Perquè l'últim cop que vas anar al metge va ser abans que t'identifiuessis com a persona no-binària?

No, no. Durant. Però com que va ser de trucar i dir «Ah, que no veig per un ull», i em van dir «Vale, baixa, que t'ho mirem». Allò va ser tot.

D'acord. Podries explicar la teva experiència en l'àmbit educatiu? Com et sents o t'has sentit en aquest espai?

Clar, és que fa relativament poc que m'identifico com a tal, llavors...

També em serveix que m'expliquis la teva experiència com a persona que no ha tingut una, diguem-ne, expressió de gènere normativa. Vull dir, també en aquest sentit.

A la universitat, no crec que hagi tingut cap problema. Bueno, més enllà del fet que se'm consideri com a una alumna, en femení, però com ja he dit, m'és igual. És que anava a una facultat on hi ha gent molt rara, llavors... jo no era res fora del normal dins del que hi havia.

En el que sí que m'ha afectat, per exemple, ha estat ara, en començar un màster, amb gent nova que no coneixia de res. Jo no he dit res a ningú. És que clar, amb els meus amics que ja tenia de la universitat, del grau, ells ho sabien tot, en aquest cas. I el professorat, res, perquè m'és igual. Però per exemple ha sigut en començar una classe nova, de dir: «Vale, jo a aquesta gent no els diré res, tampoc diré absolutament res als professors i aviam com va la cosa». És més que res el fet d'haver de temptejar el terreny, de dir «On m'estic ficant? És segur que jo digui algo o no?». És aquest el problema principal que he tingut amb el sistema educatiu i això.

Creus que és important dir-ho per ser vist com a persona no-binària?

No és per ser vist, sinó perquè et respectin. Perquè et respectin, respectin els teus pronoms; perquè la teva identitat sigui respectada. I crec que sí, sobretot si estàs en un ambient on no estàs en perill de patir cap agressió, sigui verbal o física. Sí, perquè no, digues-ho, et farà la vida més fàcil mentalment parlant.

D'acord. Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere?

Com ja t'he dit a la resposta d'abans, que no es respecta perquè no es té en consideració l'existència, jo crec que sí que reforcen el binarisme de gènere. Perquè no tenen consciència que potser hi ha un punt entremig, una carència d'aquest binarisme, que no hi ha la necessitat de dividir-ho tot en nois, noies, etcètera; llavors, com que no tenen consciència que no hi ha la necessitat de dividir-ho tot per gènere, sí que és un reforç, és constant la divisió.

Reprement el que has dit dels pronoms, que fas servir tots els pronoms, et volia preguntar sobre el debat de l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. I et volia preguntar una mica quina és la teva opinió d'aquest debat i què penses del fet que s'estigui atacant tant a noves formes gramaticals.

Després de donar-hi moltes voltes, perquè s'hi m'haguessis preguntat fa tres anys t'hagués dit «No, no; si la RAE diu que no existeix, no existeix», però ha quedat demostrat que la RAE són un piló de pollaviejas. Jo crec que la llengua la fan els parlants. Si els parlants tenen necessitat d'introduir noves formes perquè hi ha un grup de gent que està dient «Ei, a mi no

m'està bé ni això ni això, jo vull fer servir això nou que no és ni l'un ni l'altre», per què no? Saps? Vull dir, quin és el problema? «Ai, és raro, no l'he fet servir mai!». Bueno, si estàs aprenent una nova llengua, serà tot paraules que no has fet servir mai i t'hauràs d'acostumar a noves estructures. Doncs amb això igual, no és tan diferent. A més a més, la majoria de les noves formes, tant de pronoms com de morfemes, segueixen la mateixa pauta que ja teníem, però amb una lletra diferent. Simplement, aprèn-la i respecta-la. No te l'apliquis a tu si no vols, no ho facis per a tu o en general, si vols fer servir el neutre i per a tu és el masculí, fes-lo servir. Però si algú et demana explícitament «Ei, no, el meu neutre és així», simplement respecta-ho. Aquesta és la meva opinió: la llengua és dels parlants, si els parlants es veuen en la necessitat d'introduir coses noves, que s'introdueixin, benvingut sigui.

Creus que és important que es normativitzin (és a dir, que entrin a la gramàtica oficial, al diccionari...) aquestes noves formes?

Sí. Però ja no per l'ús que la gent en pugui fer, sinó per callar la boca als pesats pollaviejas de la RAE que diuen «Si no està aquí, és que no existeix». Simplement per a això, perquè callin i deixin a la gent que ho fa servir en pau. I ja està.

D'acord. Doncs aquestes són totes les preguntes que tenia preparades. No sé si vols afegir alguna cosa sobre la teva experiència o el que sigui...

A nivell personal, l'únic que m'agradaria afegir és que les experiències són molt personals de cadascú. No tothom viurà el mateix, no tothom passarà pels mateixos processos i arribarà a les mateixes conclusions. Hi haurà gent que s'identificarà durant un temps d'una manera i llavors canviarà radicalment, i no crec que sigui res dolent: simplement s'ha de deixar a la gent experimentar. Hi ha molta gent que considera que això és una fase, i per un moment m'ho van fer pensar a mi també, perquè i si realment no ho és? Que m'han introduït tantes idees al cap que no... Però llavors tornava a pensar al primer pensament, que era «A mi tant me fa, el gènere!». I, realment, cadascú passa per diferents processos, i no crec que n'hi hagi cap de correcte. I això és al que volia arribar: no crec que hi hagi cap conclusió correcta, ni cap procés correcte per descobrir qui ets. Experimenta si és el que et ve de gust.

E4 Eli

Primer et faré unes preguntes sociodemogràfiques i després ja passaré a preguntes més de la teva identitat com a persona no-binària. Per començar, quants anys tens?

18, els vaig fer fa una setmana, més o menys.

D'on ets?

De Barcelona.

I quin és el teu nivell d'ensenyament? Què has estudiat?

Ara mateix estic estudiant... Bé, he fet el Batxillerat i ara estic estudiant a la universitat Enginyeria Informàtica.

Treballes?

No.

Tens parella?

Sí.

I tens fills, filles...?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Jo m'identifico amb no-binari, normalment; tot i que està com a l'espectre *gender fluid*. Però per simplificar-ho dic no-binari, perquè també s'escau.

I quant de temps has viscut com a tal?

Descobrir que no era cis va ser a 2n d'ESO, per tant, als 12 anys. 6 anys ja porto de saber que no soc cis. Però fora de l'armari cap a mi mateix i altra gent, potser porto un any i pico, un any.

Quin sexe et van assignar en néixer?

Dona.

Ara ja passo a les preguntes així més personals. Per començar, podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària?

A 2n d'ESO estava per Internet i vaig veure la definició de *genderfluid* i va ser com «Buah, soc jo». I m'ho vaig deixar una mica com apartat, de «Sé que no soc dona, però ja farem alguna cosa al futur». I va ser a la quarantena que vaig com repensar-m'ho i vaig com descobrir que sí, que realment no era cis, i vaig estar més còmode amb la meva pròpia identitat.

Has tingut alguna referència de persona no-binària? Tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona, com amics o companys de classe) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

Crec que, en general, a la tele i tal, no hi ha hagut ningú, perquè va ser més tard que la gent va començar a sortir de l'armari. Però d'amics meus, potser la meitat dels meus amics són trans, i llavors tinc una amistat que hem fet com el procés molt junts. Per tant, em va molt bé per assegurar-me també de... Tinc una mica de por, meva personal, de «Ai! Ser no-binari realment vol dir ser una dona que no vol ser dona, entre cometes». I com que ell és una persona no-binària que li van assignar home en néixer, em tranquil·litza molt pensar que no és com una fase, que existeix.

Bé, una de les preguntes que tenia preparades també era sobre el teu cercle d'amistats. Et volia preguntar si podries explicar una mica com és la teva relació tant amb les amistats, com amb la família i la parella; i si creus que hi influeix la teva identitat de gènere i com et sents en aquestes relacions.

Amb la família, els hi vaig dir i a tots els hi va semblar molt bé. És allò que els hi vaig haver d'explicar una mica què era, i informar-los; però un cop sabien de què anava el tema no hi ha hagut cap impacte i han dit: «Bueno, estem allà al teu costat, sempre, sense cap canvi de tractar-te, a part de tractar-te en masculí en lloc d'en femení».

Amb la parella, més o menys des del principi ja sabia que era no-binari, així que ja era esperat. A part, la relació sempre ha sigut 100 % igual, perquè ja sabia que era no-binari des del principi.

I amb els meus amics... Els amics que ja coneixia de l'ESO i tal, que he crescut més amb ells, tots són molt LGTB, així que no hi ha hagut cap canvi. Però amb els meus nous amics... Tampoc. No. No he notat cap canvi... Quan he sortit de l'armari ha estat com un «Ah, val», i sí que els hi costa més com connectar i dir-te els pronoms bé, però canvi en la manera com em tracten, no n'hi ha hagut cap.

D'acord. Creus que socialment s'accepta el teu gènere?

Depèn molt del cercle, però crec que, en general, no. Per tant... És que clar, també estic molt a l'armari i, per tant, no li dic a la gent que soc no-binari a no ser que confii molt en ells. Per exemple, en el món de la informàtica, no crec que sigui molt acceptant en el tema del no-binarisme, però en els cercles LGBT diria que sí.

També et volia preguntar per això, pels estudis. Et volia preguntar sobre la teva experiència en l'àmbit educatiu, tant ara a la universitat com a l'institut, i com et sents o t'has sentit en aquests espais.

El tema educatiu, per part dels professors, o en general?

En general.

A l'institut, com que estava molt a l'armari, i només els meus amics sabien això meu del tema trans, i no puc dir-te si hi havia algun... Perquè és, directament, una experiència normal. Però sí que no hi havia gaire educació en el tema.

Et senties, per exemple, incòmode, que et tractessin en femení?

En algun moment sí, normalment sí. Però és com... Però una mica ja sabia que si no sortia de l'armari la gent no faria servir cap altre pronom amb mi, perquè és el que la societat sempre fa, no? S'espera que si ets femení, ets una dona; i llavors ja està, et diuen de dona.

I a la universitat sí que els hi vaig enviar un mail i els vaig dir: «Ei, que realment em dic Eli i que si em podríeu canviar les meves dades». I em van dir que sí, tot i que al principi em van enviar un mail dient-me: «No ho entenem, perquè vens d'un nom de noia i vols posar-te un altre nom de noia». I va haver un moment que fins i tot... Literalment els vaig dir: «Ei, vull canviar el nom». I al següent mail em van dir que d'acord i em van dir pel meu nom antic. Per tant, el sistema d'igualtat no va ser gaire igualitari, diguem-ne, inclusiu.

Després, això sí, als meus registres diu Eli, al carnet de la universitat diu «estudianta»... I, de part de professors, sí que, com que fan servir el femení... Perquè clar, és que vaig començar testosterona fa sis mesos, més o menys, per tant, els professors que em van conèixer en la meva etapa abans que em canviés la veu ni res, em fan servir el femení. Però no em molesta perquè sé que és el que toca, entre cometes.

D'acord. Podries explicar una mica com ha estat la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats, com psicologia, psiquiatria o ginecologia? Com et sents en aquests espais?

Els metges als que he anat... Clar, per a mi hi ha un gran canvi, que és una part en què no estic forçat a sortir de l'armari, que era quan no estava en hormones, i ara que sí que has de donar explicacions, sobretot al lloc mèdic. Per tant, li vaig dir al meu pediatra que era trans, quan ja estava en hormones, més pel tema mèdic. I va ser allò de «Ah, d'acord». La meva

metge de capçalera va rebre els informes de sang per la testosterona i ens va trucar i ens va dir: «Ah, no, que tenia la testosterona molt alta i volíem assegurar-nos que anava tot bé». I realment va ser molt amable, perquè la meva mare li va explicar això, que era trans i que estava en hormones, i va demanar de quedar amb mi, més per poder saber més del tema de persones trans i per entendre-ho. I va ser superxul·lo. I de fet, ara em diu sempre pel nom correcte i pels pronoms correctes, que trobo molt bé.

Et volia preguntar, de fet, pel tema dels pronoms, perquè últimament, està havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení, i et volia preguntar què en penses, d'aquest debat, i com et posicionen.

Estaria molt bé que sí que hi hagués un parlar neutre; però, per a mi, fins que no estigui normalitzat, no em canviaria els pronoms a un pronom neutre, perquè vull passar dins de la societat com a persona no cis, però sí que no ressaltar. Però estic molt a favor que es trobi una manera de fer-ho neutre i que es normalitzi.

Ja només em queda una pregunta. I és que creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere?

Tenim molts anys d'història que sempre estan reforçant el binarisme, però ara sí que es comença a veure més representació. Però, clarament, no és suficient. Per tant, diria que sí que s'està reforçant massa el binarisme.

D'acord, no era l'última, encara me'n queda una. Aquesta sí que és l'última. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Sí. Perquè jo, per exemple, no vull... Sé que estic en un procés de transició i no sé fins a quin punt arribaré, mèdicament. Per tant, sé que en cap moment estaré dins de l'etiqueta d'home o de dona. Per tant, en temes de seguretat, d'aeroports i tal, fa cosa a l'hora de donar el DNI i que hi hagi o home o dona. I clar, em veuen a mi, que estic mig per allà, entre els dos, i fa com por per temes més legals. I a la vegada, que si he d'anar de dona a home per canviar-me el DNI, per què valdria la pena? A mi m'agradaria ser qui soc jo i no haver-me de posar l'etiqueta legalment.

D'acord. Ja estaria. No sé si vols afegir qualsevol altra cosa, qualsevol altre comentari...

Crec que no.

E5 Dani

Comencem. Quants anys tens?

22.

D'on ets?

Del Maresme.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

Ara mateix soc a la Universitat de Girona, acabant Biologia.

Treballes?

No.

Tens parella?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

No-binari. Concretament agènere, però no-binari també em serveix.

Quants anys has viscut com a tal?

Des dels 19. Per tant, 3.

Quin sexe et fan assignar en néixer?

Femení.

D'acord. Ara ja passem a les preguntes més personals. En primer lloc, podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària, com a persona agènere?

Jo primer vaig tenir com el descobriment de l'orientació sexual, que va resultar ser asexual, i això va fer replantejar-me per a mi que, si el sexe ja no era una cosa que m'importés en cap moment, com es basava això en com triaria jo parella. I va ser una cosa de pensar-hi molt, de rebre molt de feedback, de Tumblr sobretot, de xarxes socials, molta informació per Internet. I va ser tot un seguit de pensament durant mesos, perquè és una cosa que hi penses durant molt de temps, i vaig arribar a dues conclusions, a dues coses que sé: una és que no

soc una dona, i la segona és que no vull ser un home. I a partir d'aquí, ja vaig tenir clar que la solució era no-binari, i vaig buscar una mica més les identitats que hi ha dins del paraigües no-binari i vaig decidir triar agènere, com per desvincular-me'n.

Creus que socialment s'accepta el teu gènere?

Jo crec que no, o com a mínim... És com que molt poca gent ho coneix. O sigui, la gent em mira pel carrer i intenta assignar-me home o dona de seguida, saps? Tinc una sensació molt gratificant quan algú s'equivoca (que, bueno, diguin el que diguin, s'equivoquen), especialment quan trien l'opció que no és la que se'm va assignar en néixer, és molt gratificant.

Però encara que sigui per falta de coneixement, perquè la gent no sap que aquest gènere existeix, no hi ha acceptació perquè la gent no té coneixement, crec jo.

Et volia preguntar si durant el teu procés d'identificació com a persona agènere, com a persona binària, vas tenir algun referent, tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona, com una amistat, un company de classe o el que sigui) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

No, crec que no vaig tenir cap persona, perquè la informació la vaig treure sobretot de Tumblr, allà tothom és anònim. Per tant, va ser qüestió de potser anar a un blog d'experiències i llegir experiències de gent que no conec i, per tant, no puc dir que sigui un referent. Va ser d'agafar molt de molta gent, però no tenia ningú al voltant, que jo sàpiga, que en aquell moment fos no-binari.

Per tant, vas veure una mica les teves experiències reflectides en les seves o...? Pots explicar una mica més aquest tema?

Doncs aquest tema en particular, potser no el sé gaire, perquè amb el tema de la sexualitat sí que va ser identificar-me veient el que deia altra gent, però amb el tema del gènere va ser molt centrat en mi, molt egoista. No em vaig fixar gaire en la gent del voltant, vaig pensar: què vull jo, què soc jo.

Va ser més, potser, de reflexió personal?

Sí, crec que sí.

D'acord. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

A part de les interaccions amb la gent, jo l'actitud que tinc ara mateix és que tinc el nom que em van donar de naixement per a les institucions i el nom que he triat jo per a les amistats. Però això també és com una adaptació, saps? Que potser si es tingués en compte que el gènere és molt més fluid, podria simplement triar un nom i tothom canviaria amb molta més facilitat o... No ho sé. Algunes accions, algunes recomanacions, per lo típic que et fan un formulari i posen gènere i posen home, dona, altres. Alguna vegada he dit: «Canvieu “altres” per no-binari». En el formulari de donació de sang, també posava «Marca el teu gènere: home, dona» i els vaig enviar un suggeriment: «Canvieu gènere per sexe». I a veure què tal, però... Clar, jo, ara mateix, aspectes que m'hagin afectat la vida, no ho he notat. Perquè abaixes el cap i continues...

D'acord. Podries explicar una mica com és la relació amb la família i les amistats? Creus que hi influeix la teva identitat de gènere? Com et sents en aquestes relacions?

[Demana fer una pausa de la gravació i contestar aquesta pregunta via xat].

La cosa amb la família va anar molt malament al principi i no en vull parlar en veu alta perquè la meva mare és a l'habitació del costat, em sentirà, i hi haurà merder.

D'acord, cap problema :)

Tristament. Si vols t'explico la relació amb la família per escrit, i la dels amics en veu alta.

D'acord :)

Primer família o amics?

Primer família, ja que hem parat la gravació.

Entesos. Doncs el primer que vaig fer va ser un canvi d'armari. Ja havia pensat des de l'institut que quan anés a la universitat em compraria roba a les seccions d'«home» i aquí ja hi va haver la primera mala reacció de la meva mare. Però vaig continuar tirant. Al cap d'unes setmanes la meva mare ja feia un esforç per corregir-se. En algunes ocasions em va animar a comprar roba a la secció masculina.

Al març del primer any d'universitat em vaig tallar els cabells. Vaig dibuixar el pentinat a la llibreta de matemàtiques, i quan me'ls van tallar i em vaig veure no vaig poder parar de somriure. Aquí els meus pares no van tenir una reacció molt negativa, però ma mare sí que va demanar que no me'ls tallés gaire més (difícil, perquè el següent ja és rapar-ho tot).

I al cap d'uns quants mesos vaig estar pensant en noms, no sé ben bé per què. I vaig pensar: quin nom tindria si m'haguessin posat nom de noi? I la resposta va ser Daniel. I és un nom que se'm va quedar molt endins.

I primer ho vaig parlar amb els meus amics (ja ho repetiré en veu alta després). I les meves amistats em van donar molt de suport. Ja tenia la sensació des d'un principi que amb els meus pares seria molt diferent. Primer m'hi vaig atrevir amb el meu pare i li vaig preguntar què creia que en pensaria la meva mare, i la resposta va ser força seca, com intentant no deixar veure que a ell tampoc li feia gràcia. I un dia els vaig dir a taula després de sopar això del nou nom, i la meva mare es va posar a plorar. Van dir que estava renegant d'ells, etc. La meva mare em va demanar que no ho digués als meus avis perquè «vull que acabin de tenir una bona vida». Em va fer sentir com un monstre, sincerament. I la relació amb els meus avis sempre havia sigut molt de cartró, però des d'aquell dia òbviament no me'ls estimo.

Hi va haver alguna entrebancada més, els meus pares em van preguntar si estava fent tots els canvis perquè no em sentia desitjable i moltes coses més que no venien a cuento. Total, que vaig acabar decidint que no volia parlar més de gènere amb ells.

Tot i això hi va haver UNA ALTRA entrebancada, perquè la meva mare insisteix en utilitzar un sobrenom com si fos un substitutiu de dir-me Dani, i ho va posar fins i tot en una felicitació de casament. Com si el sobrenom fos un punt mig, però aquest punt mig no existeix per a mi.

Avui en dia la meva mare alterna pronoms per a mi, i el meu pare sempre utilitza pronoms femenins. Això seria més o menys el tema familiar.

Et sents rebutjat? Creus que amb la teva família has de com impostar ser algú que no ets?

Una part de mi està sent rebutjada, sí. Jo sento que vaig convidar els meus pares a una part de la meva vida, i ells em van dir que no. També sento que la meva mare es va trobar en la situació d'haver de triar si ser «una bona filla» o «una bona mare» i va triar ser «una bona filla».

[demana de continuar l'entrevista per veu]

Pots repetir la pregunta dels amics?

Sí. Que com és la teva relació amb les teves amistats i que si creus que hi influeix la teva identitat de gènere i com et sents en aquestes relacions.

Les amistats, molt bé. Em van donar molt de suport. Sobretot va ser el meu ambient de la universitat: o sigui, gent que potser no feia ni un any que coneixia. Em van donar molt de suport. Els hi vaig començar a preguntar, quan vaig triar el nom, els vaig preguntar: «Podríem fer una prova, em podríeu intentar dir així?». I tothom va fer el canvi, encara que s'equivoquessin en algun moment, llavors tornaven. També em preguntaven quins pronoms preferia. O sigui, com molt directes, que ho volien tenir claríssim. I em van donar molt de suport. I no crec que afecti cap de les meves relacions, sincerament; de manera negativa, com a mínim, no. Pot ser que alguna vegada m'hagi trobat alguna companya de classe que jo li hagi dit «Prefereixo que em diguin així» i m'hagi dit pel nom legal. Però no hi he volgut fer mai relació, saps? O sigui, hem sigut companyes de laboratori durant una setmana, potser, i fins aquí la nostra relació. Per tant, tampoc és que m'hi mati. Totes les relacions que tinc d'amistat, perfectament amb el tema, no els molesta res i tot normal.

D'acord. Podries explicar la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats, com psicologia, psiquiatria o ginecologia? Com et sents en aquests espais?

La veritat és que experiències mèdiques des que he sortit de l'armari, diguem, en gènere, perquè no he anat al metge en aquests últims tres anys. Justament m' enxampes que he de demanar una revisió i que em facin una analítica i coses així. Perquè no he anat a cap servei mèdic, només he fet donacions de sang i només ha sigut omplir el formulari i haver de marcar que soc una dona en el formulari i ja està.

D'acord. Podries explicar la teva experiència en l'àmbit educatiu? Com et sents o t'has sentit en aquests espais?

Clar, en l'àmbit educatiu només ha sigut... Perquè voldries tota la vida en retrospectió o...?

No, no, el que creguis rellevant. Potser també quan anaves a l'institut, potser si no et senties còmode amb la teva expressió de gènere o el que sigui, també m'interessa. No només des que vas sortir de l'armari.

Doncs suposo que les primeres senyals van ser a P-5, quan preferia jugar amb els nois que amb les noies. També, de tota la vida, he tingut una gran aversió a les faldilles i les arracades. O sigui, això venen a ser coses més personals, que molta gent no-binària potser no compartirà. Però com que hi havia senyals per aquí i per allà.

I bé, la meva experiència a l'institut va ser convertir-se en una closca, sobretot, perquè no poguessin criticar; i ser tan perfecte com pogués i que em deixessin en pau. I suposo que per

això tots els canvis van venir a partir de la universitat i van ser canvis en radical, com que ja no em volia esperar més i no volia fer-ho a poc a poc.

I a la universitat, l'ambient de companys, superbé. Jo crec que tothom s'ho pren superbé i si algú no s'ho pren bé, simplement no et diuen res i ja està.

I per part del professorat?

Per part del professorat, jo et puc parlar de l'universitari, perquè l'universitari jo crec que és un professorat humà. O sigui, sempre hi ha el típic profe cabró que no et farà ni puto cas. Jo, normalment, no he dit als professors res sobre el meu tema, perquè ja tinc l'actitud que el meu nom legal és de cara a les institucions i els professors compten com a institució, saps?

Però, per exemple, algunes vegades, quan havíem de fer classes online per la pandèmia i jo tenia el meu nom posat en el zoom i la profe deia que passava llista, jo deia «Tinc aquest nom perquè és com em diuen els amics» i em deia «Vale, cap problema». Vull dir, que no posaven traves, saps? Però no hi ha cap professor que li hagi dit el meu gènere o el meu nom. Els deixo assumir-ho.

I el que m'has explicat abans, que quan eres més petit no seguis els rols pels que fa a les joguines i tal, veies que hi havia alguna reacció per part dels mestres, o et deixaven fer?

Més aviat veia reacció per part dels companys de classe. O sigui, els nois, encantats de deixar-me jugar. Però les noies estaven en plan: «Per què jugues amb els nois? Vine amb nosaltres». I elles, en lloc de jugar, el que feien era enviar missatges amunt i avall i tenir guerres de marujeos. Jo veia resposta per part dels alumnes, concretament de les noies.

D'acord, passo a la pregunta següent. Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere? O, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere?

En general, jo crec que són molt binaris. O sigui, ara està començant a haver-hi sèries, infantils sobretot, que inclouen personatges no-binaris i tal, però això crec que fa que els adults pensin que ser no-binari és com una cosa infantil o que és una cosa que no arribarà enlloc. Llavors, crec que caldria informar més, fer algun mitjà que informi la població adulta, perquè una cosa que he vist és que si jo dic alguna cosa potser no em creuen, però a la que veuen algun article o algú que parla per la tele, diuen: «Oh, és això, és no-sé-què», saps?

O sigui, que creus que potser hi hauria d'haver més representació en els mitjans de comunicació per tal que s'acceptés més, potser?

Sí.

D'acord. Bé, ja només em queda una pregunta, i és una mica el que m'has anat comentant del tema dels pronoms i de com es refereixen a tu. Perquè, últimament, està havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. I et volia preguntar què en penses, d'aquest debat, i com et posicionen.

Si et refereixes a l'*elli*, a mi és una cosa que m'agrada. Jo és que vaig triar l'opció de barrejar pronoms, perquè costa molt fer que la gent canviï de costums lingüístics. Entre els puristes acadèmics i la gent que, simplement, no vol canviar; jo trobo que és una bona idea tenir una cosa que sigui neutra i que inclogui a tothom; perquè jo no vull desestimar el que fa alguna gent d'utilitzar el femení com a general, saps? Trobo que també té motiu de ser, però jo no estic en contra de l'*elli*, i crec que utilitzar *elli* i utilitzar femení com a general podria coexistir.

Jo, per exemple, *elli* l'utilitzo en un grup de Discord que tenim uns quants catalans i estic com a *elli*, i allà sempre escric amb la forma nova, amb tots els adjectius acabats en -i i coses així. I també per acostumar-me una mica jo: també és una cosa nova per a mi, també necessito acostumar-m'hi. Però bé, em faria gràcia que tirés endavant.

Bé, ja t'he fet totes les preguntes que tenia preparades. No sé si t'agradaria afegir alguna cosa, algun comentari, el que sigui...

Ara, que se m'acudeixin, no.

E6 Miquel

Per començar, quants anys tens?

29.

D'on ets?

Ara mateix estic visquent a Amsterdam, però soc d'Eivissa.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

Vaig estudiar Belles Arts a Barcelona, i després vaig fer un màster d'Estudis Feministes a Madrid i un màster docent, de secundària.

Tens parella?

No.

I descendència? Fills, filles...?

No.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Sempre que em fan aquesta pregunta, tir més per identificar-me com una persona queer no-binària.

I quant de temps has viscut com a tal?

Jo diria que set, vuit... Una cosa així.

I quin sexe et van assignar en néixer?

Masculí.

D'acord. Ja passo a la següent part. La primera pregunta és si podries explicar-me una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària.

Va ser, bàsicament, a sa universitat, perquè quan estava fent la carrera de Belles Arts vaig tenir una assignatura que era Gènere i Art, i a partir d'allí vaig començar a donar-hi un enfocament a tots els meus treballs de perspectiva de gènere. I primer vaig començar a treballar tot el que eren temes de masculinitat i sexualitat, i a partir d'allí jo ja havia sortit de s'armari com a home homosexual, però em vaig començar a qüestionar el que significava ser home, i a partir d'allí com que ses coses no m'estaven encaixant. I va ser com que no m'interessa. I quan vaig començar a llegir una mica més sobre perspectiva queer i tot el que implica, em va interessar molt més, perquè ho veig com una postura molt més política, que va molt més enllà de simplement sa identitat, sinó que és com sa teva vida en sí en tots els aspectes. Me pareix molt més transversal, i va ser el que més em va ressonar. I a partir d'allí vaig dir: «És que potser vaig més per aquesta banda».

Durant el teu procés d'identificació, has tingut algun referent de persona no-binària? Tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

Com a referents propers, diria que no he tingut ningú. En aquell moment, sobretot, no crec que hi hagués ningú que digués «Vaig a seguir una mica aquesta persona». Sí que es fet d'estar amb xarxes socials (Instagram, Youtube, ara TikTok...) és com que t'han donat molts més referents i... Potser no tant referents, però veure similituds amb altres persones que, al final, et validen a tu i a la teva pròpia experiència. Així que no sé si m'he guiat mai per algú en concret.

Sí que al principi com a referents era més sa teoria i tot el moviment activista queer que una persona en concret. Era com aquesta forma de viure sa teva pròpia identitat de forma més activista.

Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Sí, perquè sempre estic amb aquesta com posició que he d'explicar qui soc i, perquè al final, ses separacions que hi ha a nivell administratiu o legal tenen com una funcionalitat. I si aqueixa funcionalitat no està tenint en compte persones que són no-binàries, no crec que sigui gaire funcional. Per què vols una diferenciació si no està incloent a tothom?

I creus que socialment s'accepta el teu gènere?

Depèn. Depèn d'on, jo crec. En general diria que no. Perquè crec que es veu com algo... Bueno, lo típic, aquest discurs superneoliberal que és una elecció i que és una moda i tal... I crec que no és té en compte i que, a més, s'està ridiculitzant o minimitzant o, simplement, no se li dona la importància que té. Perquè jo, des que vaig començar a investigar una mica sobre totes les identitats no-binàries, hi ha una part que m'interessa molt, que és sa part colonial: tot aquest discurs racista i colonial que hi ha darrere una identitat binària de gènere. Crec que té molt de pes i ser gent que no vol veure. Això també tampoc vol veure sexe a seu propi. Vull dir la que han influenciat ells o els privilegis que tenen ells i elles dins d'aquest sistema colonial i racista.

Llavors veus que hi ha interseccions entre el sistema binari de gènere i altres identitats per exemple?

Sí.

D'acord. Pel que fa als mitjans de comunicació creus que reforcen la idea del binarisme de gènere. O, per contra creus que ajuden a visibilitzar les diverses

identitats de gènere? I mitjans de comunicació entès de manera àmplia tant premsa escrita com audiovisual, pel·lícules sèries... Tot això.

Jo crec que és un tema bastant complex perquè pot anar cap a totes bandes. Vull dir des de sempre és discurs molt cisonormatiu i, per tant, molt binari. I ja és molt fàcil seguir caient encara amb aquest tipus de referents, diguem-ne, o amb aquest tipus de discursos o com de històries que te conten. Però a la vegada també hi ha aquesta oportunitat ara de rompre una mica amb això i començar a donar veu i visibilitat a altres realitats. Però que si nos passam, potser acaba sent simplement com una mica de sa figura de «Hem d'omplir la quota i ficar aquest personatge que no té res ni cap...». Vull dir que no és profund i transversal per tot el que passarà en s'història, però que ja poden dir que ja és inclusiu. Llavors, sí i no. A veure, jo m'alegre molt quan veig una persona no-binària o algú que realment està desafiant es status quo o es discurs normatiu, però també sempre és una mica anem a fer-ho d'una forma crítica i com s'està també venent això o a qui està podent arribar i a qui no, perquè al final, també, això té un pes. Vull dir, només posaré com a exemple que la sèrie de *La Veneno* estigués en premium i en tancat i altres sèries no hi estiguen. És com vale. A qui pot arribar això? Qui s'ho pot permetre?. Qui s'ha de pagar un premium per veure un referent que en altres contextos no tens? Està clar que hi ha una estructura molt forta darrere que està, òbviament, lligada a tot sistema capitalista i amb forts components patriarcals.

D'acord. Passarem a preguntes més personals, d'acord? La primera és si podries explicar una mica com és la teva relació amb la teva família i les teves amistats. I si creus que influeix la teva identitat de gènere i com et sents en aquestes relacions.

A veure, per parts. De la meva família tinc una germana gran i els meus pares. Jo ara mateix no visc amb ells. Estic visquent a Amsterdam i ells viuen a Eivissa. Però bueno, en aquest sentit, per exemple, en sa meva identitat, jo mai vaig la típica xerrada de «salir del armario»: «os tengo que contar algo». Però sí que amb sa meva germana sí que ho vaig parlar d'una forma molt més directa. I amb ella és amb qui tinc més confiança per tractar aqueixos temes. Simplement, jo no volia tenir que parlar d'això, perquè no volia que fos un tema de conversa sinó simplement és lo que hay. I ho vaig fer com una mica més visible a casa en el fet que quan vaig sortir a estudiar a Barcelona i vaig tornar ja es notava que jo ja estava en una altra cosa.

I és aquí on vaig començar a penjar sa la bandera LGTB, jo què sé, sortia de casa maquillat o el que siga. Es notava que estava com desafiant les normes de gènere des d'alguna altra

banda. Però, clar, això per als meus pares a lo millor és més simplement com una persona... com un home homosexual, com bueno, és gai i ja està.

I llavors, tema identitari, sí que ho he parlat més amb la germana, perquè sí que s'ha interessat més i que ha estat més fàcil arribar en aquesta conversa, però els meus pares ho tinc una mica com a perdut. És com no sé si vull tenir que fer tota aqueixa pedagogia a tothom de qui soc i per què sí o per què no.

I a més aquí ja hi ha un tema que és el llenguatge, al final, perquè per exemple aquí, a Amsterdam, és molt més fàcil presentar-me a sa gent com una persona no-binari, perquè com que estic parlant anglès, m'és molt més fàcil simplement anar per *they/them* i ja està, i és l'única referència que tindrà s'altra gent i ja ho entendran. Però parlar en català i castellà és com... En castellà, a lo millor sí que pots fer servir un llenguatge neutre, amb sa *-e*, però no funciona cent per cent, i en català una mica igual. I me costa molt perquè és com que la realitat que jo puc formar amb el llenguatge no és cent per cent estable. Així que jo crec que també a ells els hi costaria més perquè tampoc tenen les eines per poder entendre-ho així.

Pel que fa a la teva sexualitat i a la teva expressió de gènere, diguem-ne, com ha estat la relació amb el teus pares? Ells ho han acceptat perfectament o han tingut algun problema? Com t'has sentit tu en aquest sentit en l'àmbit familiar?

Va ser tot un procés. Al principi com que no tenia referents, i els referents que hi havia sempre eren negatius. Vull dir, si miraves pel·lícules o sèries, sempre era l'estereotip d'home homosexual que sempre estava o lligat a ses drogues o lligat a ma SIDA i sempre era com algo... Era un drama sempre. Vull dir, sortir de l'armari significava estar disposat a patir, bàsicament.

Em va costar molt sortir per aquest sentit, perquè també soc d'un poble i és com sempre hi ha el que diran. Tothom coneix a tothom i és com no sé si vull passar per tot això. I des que va ser com una mica més que ja va arribar a un punt en què vaig dir «És que ja està, no té sentit amagar-ho, perquè simplement és qui soc jo i, per tant, no estic vivint». Com que no els vaig dir, ells quan ja ho varen entendre una mica sí que es varen preocupar més, una altra volta per això: per què em pot passar o què diran. I és sa mateixa lògica que jo havia estat pensant. I no és que hagi canviat sa relació en cap sentit, però sí que se preocupen amb el que pugui passar. Té la seua arrel homòfoba i misògina.

I pel que fa a les teves amistats, pots explicar una mica com és la teva relació?

Sí. Amb ses meves amistats, diguem que tinc com diferents grups no, però ses que considere que estan com centrals, han set sempre com una xarxa de apoyo. La veritat que amb elles no vaig tenir cap problema per sortir de l'armari i després per parlar d'identitat. O siga, que entenguessin una mica quina era sa meva identitat i ho acceptessin, potser si que ha costat una mica més. No és que hi hagi hagut d'insistir, però que elles hagin també entès que això era important per a mi sí que ha costat una miqueta més. Però bueno, al final també era un tema d'aprendre-ho. I sí que me cansa molt tenir que fer pedagogia, però també depèn de per a qui. Vull dir, també si realment és un vincle que jo consider important i que òbviament aquestes preguntes venen des de no saber i des d'una curiositat i un estima, no m'importa parlar d'aquests temes (a part, perquè a jo m'interessa). Així que sí que va ser com un procés una mica més lent, a lo millor, però a dia d'avui és el més fàcil.

I aquí, a Amsterdam, amb sa gent que m'estic relacionant, ha set molt gratificant, perquè des del principi m'he trobat a molta gent que ja directament te pregunta que com t'identifiques, que quins pronoms utilitzes, i ha set molt més fàcil de relacionar-me, i d'una forma molt més honesta, diria.

Em sembla molt molt interessant el que estàs comentant sobre els pronoms, que a Amsterdam utilitzes *they/them* i tal, i et volia preguntar sobre això, perquè últimament sobretot en català, està havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i el femení. I et volia preguntar què en penses, sobre aquest debat, i quina és la teva posició.

La veritat és que no estic molt posat en català, en com s'està duent aquest debat, aquest discurs. A mi me pareix que bàsicament és lògic que s'estigui donant, perquè si al final hi ha gent que s'està identificant així, té tot el sentit que s'intenti buscar una alternativa. Al final, el llenguatge està viu, és social i si es demana que canviï és per una demanda social i s'hauria de veure com es pot adaptar en això.

I això també és el que vaig veure jo quan s'estava parlant de neutre en castellà. Es meu únic problema és això, que no sé si és del tot funcional en tots els moments. A jo me passava que quan parlàvem castellà i intentàvem introduir sa *-e*, sempre fic s'exemple que amb altres paraules com si dius *guapo, guapa, guape*, sí que serveix; però, per exemple, si dius *profesor, profesora, profesore* i llavors fas es plural, *profesoras i profesoras, profesoras* és masculí i neutre a la volta. Entonces, com que es neutre ja no està servint de la mateixa forma. I és com un parche, allí, que serveix, però no per a tot. Per tant, sa meva forma d'apropar-me al llenguatge des d'una forma més reivindicativa o sí, des d'intentar desmuntar una mica el llenguatge binari,

jo faig més com un joc i simplement vaig intercanviant en masculí, en femení, en neutre... Així com surt, una mica. També ho faig per desestabilitzar, però a la volta ho puc fer servir també per protegir-me, perquè no sé en quin espai també puc identificar-me d'una forma no-binari i estar segur o segura. Vull dir, si tinc sa sort de tenir un passing en masculí i passing masculí en un ambient és com: «Vale, puc puc estar segur així». A lo millor aquí no faria servir un neutre ara mateix.

És molt difícil perquè sa realitat del llenguatge també ve amb una realitat social, emocional. No és que a lo millor jo no vulgui fer servir el neutre, sinó que sa meva seguretat va per damunt d'això i això no manleva tampoc la identitat.

D'acord. Em podries explicar una mica la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats (com psicologia, psiquiatria o urologia)? Com et sents en aquests espais?

En tots aquests espais, com que no hi ha hagut mai un espai en què jo pugui canviar com estic registrat, ha estat tothom masculí i tothom tracta com a home. I és una mica trist, però és com que m'acostumo, simplement he de passar per aquest procés. Per tant, simplement anirem al que hi ha i ja està. Perquè, una altra volta, és no tinc ganes de fer tot això. O fer un devessall que duu a res.

Sí que, per exemple, en psicologia, amb la psicòloga m'ha set més fàcil, perquè des d'un principi m'ho va preguntar. Però també perquè jo vaig anar a buscar una psicòloga especialista en comunitat LGTB, que és una altra cosa que ja ho vaig voler, perquè dic: «No vull tenir que fer pedagogia a algú que m'ha de tractar». I ha set com l'únic espai en què m'ha set més fàcil.

Creus que en la resta d'espais, traient amb la teva psicòloga, estàs com performant ser algú que no ets o t'és bastant igual aquest tema?

Sí. Jo diria que sí, que estic performant sempre. En aquest sentit és com me ficaré amb això o no. Jo crec que és una performance utilitària. Al final, és com un punt molt concret temporal en què jo faré això per obtenir X, que serà en benefici meu. I ja està. I si fos algo a lo millor molt més continu o del dia a dia, sí que a lo millor, aquest debat el consideraria més i diria que això no m'està ajudant. Vull dir, jo, per exemple, a sa feina, si no m'estàs tractant a neutre, potser sí que em causarà amb malestar que una cita en es metge, que hi aniré, entraré, hi estaré cinc minuts, deu, quinze, i me n'aniré i ja està.

Precisament t'anava a preguntar ara sobre la feina, si pots explicar una mica més la teva experiència en aquest espai i com et sents. Tant a la feina d'ara com potser a d'altres que has tingut en un passat.

Sí. Doncs aquí, duc treballant aquí tres anys. He treballat de moltes coses, però soc profe. Ara estic treballant en un museu. Soc part de sa àrea d'educació d'un museu i, a part, guia. I, abans d'això, quan vaig començar a treballar, vaig començar una escola. I allí, era una escola molt petita, de poble, perquè encara no estava visquent a Amsterdam Amsterdam. I sí que me costava una mica més, perquè no sabia molt bé com funcionava, quina era sa lògica, quines eren ses dinàmiques; a un país diferent, a un poble. I més que res va ser com un: «Bueno, veuran que no soc una persona hetero, pero hasta aquí, ja està, ja veurem després fins a on arribam». I no vaig tractar molt més.

Però després sí, quan em vaig mudar a Amsterdam, he passat per moltes feines i les primeres feines eren com en grans magatzems, molt industrial tot. I era com buf, depèn de amb qui, perquè estàs en un ambient que hi ha molta gent, que ve de moltes realitats molt diferents. I potser algú te venia amb un «Eh, bro» i buf, no. Però bueno, ho deixes córrer, perquè també és puntual, és una persona que passarà... Però sí que he conegut gent que des del principi m'ha validat molt i ha set com molt bonic.

I sa experiència com més interessant, diria jo, és en agost vaig començar a treballar a una escola i allí directament em varen preguntar. Vull dir, em varen demanar totes les dades perquè tenies que fer-te una targeta de mister no-sé-què o miss no-sé-què. I jo va ser com: no m'interessa, no m'interessa això. Vaig buscar una forma neutra i feia servir Mx. I ho van rebre molt fàcilment, sobretot per part de s'alumnat. Vull dir, en seguida era com mmm? El primer question mark és «que està passant?». Però en seguida era com «ah, vale». I vull dir, t'ho preguntaven: «per què amb x?». I jo: «ni home ni dona»; i ells «Ah, guai, okay, perfecte». I seguien amb sa seva vida.

Però després de tot, es tema de professorat i principalment el meu director, els costava molt. Era com... tot es rato parlava masculí. I, sobretot, vull dir que jo, en sí, que me parlis en masculí no és que m'afecti tant com li pot afectar a lo millor a una altra persona que sí que diu «No, és que jo només utilitzo *they/ them*». Perquè jo tinc aquest background de parlar català i castellà, on encara no té una realitat lingüística no-binària possible. Però sí és com... T'ho he demanat, i estem parlant anglès, per tant... Ja no sé per què no m'estàs respectant en aquest sentit. I els hi va costar molt. Sí que alguns de seguida es varen adaptar fàcilment i era com normal, però en d'altres encara apareixia que era com una guerra.

I tornant una mica enrere, et volia preguntar com ha estat la teva experiència en l'àmbit educatiu (institut, universitat, escola, fins i tot) i com et sents o t'has sentit en aquests espais. I si fos abans d'aquesta sortida de l'armari com a persona no-binària, també relacionat amb la teva sexualitat o la teva expressió de gènere, per exemple.

Sí. A veure, jo a s'escola... Això ho vaig analitzar bastant, perquè quan vaig fer el Màster d'Estudis Feministes, vaig fer una assignatura d'antropologia i vaig fer tot un treball sobre una autoetnografia parlant del concepte de masculinitat i d'home i quina ha estat la meva vivència. I sí que és veritat que des de petit a s'escola era, òbviament superbinari i molt de poble. Així que era molt fàcil, los chicos a fútbol y las chicas a balet i aquestes coses. Però dins d'això sí que encara hi havia com gent que ja no s'estava adaptant en aqueixos discursos. Vull dir, tenia amigues que anaven a judo o que anaven a futbol. No tots els meus amics estaven interessats en anar a futbol i preferien fer una cosa. Així que me va donar una mica més de marge de poder dir: «Vale, no necessit cent per cent seguir totes aqueixes marques de gènere què he de fer».

Però ja quan vaig començar a qüestionar-me sa meva sexualitat, perquè va ser el primer pas, va ser en un espai esportiu, perquè jo vaig fer tir amb arc durant molts anys, i allí sí que es va començar a fer moltes bromes, a sa meva esquena i a sa meva cara, perquè se pensaven que jo no me n'enterava. I va ser com «què està passant?». A més, les bromes començaven abans que jo me sapigués res. O sigui, jo en es meu cap estava super in love amb una nena de segon, perquè era com «¡cumple con todo!»: era supersimpàtica, superintel·ligent, superdolça, molt guapa... Per tant, m'ha d'agradar aquesta persona. I quan ja em vaig enterar que estaven fent aquestes bromes, doncs va ser com: «Però, per què?». Si jo no he manifestat mai això. I ja m'ho vaig començar a qüestionar.

Això quina edat tenies, perdó?

Devia tenir 13 o 14 anys, ja estava a s'institut. I em vaig com retreure molt. Perquè va ser quan m'ho vaig començar a qüestionar. Hi vaig estar anys, perquè dels 13... Vaig sortir als 18 anys. Als 18 anys vaig començar a sortir de s'armari. I sí que allí, em va afectar molt en sa forma en què jo m'estava relacionant amb tothom, perquè vaig ser com molt conscient del que estava fent, de què tenia que dir, com me tenia que moure... perquè no sortís cap alarma. I on més perillava era en es tema que òbviament tothom començava a sortir i sortir de festa, començava a tenir relacions sentimentals i era com que sempre hi havia sa pregunta: «I a tu,

qui t'agrada?». I jo com: «Merda! M'agrada aquesta, però, clar, té nòvio. No puedo hacer nada, qué pena». I com que sempre tenia que buscar algun parche per sobreviure.

I ja va ser entrant a ser universitat, també canviant... Vull dir, canviar d'àmbit, d'estar a una illa, a un poble molt petit, molt tradicional, al final; anar a Barcelona, amb tot el que això implica, tota sa llibertat, viure jo sol... I ja va ser com: «Ah, val, aquí ja puc començar a viure, explorar i veure que pots sortir d'aquí». I a més, també tenguent companys de classe que, òbviament, eren obertament homosexuals, veient que podia anar a barris o sortir de festa a festes que fossin LGTB. Era com: «Ah, vale, això és una altra cosa»

I pel que fa al professorat, tant de la universitat com de l'institut, com et vas sentir?

A l'institut, fatal. Fatal, perquè ningú tenia una formació bàsica en temes LGTB ni de gènere. I sí que crec que... A jo me va passar que l'últim any d'institut, just quan vaig començar a sortir de s'armari... Abans de sortir de l'armari, que jo ja estava com en un punto de crisis, vaig canviar molt a nivell acadèmic, perquè sempre he set com una persona, no sé com... sempre em portava molt bé, ho feia tot, treia bones notes... Era com tot així molt típic. I clar, com que ningú s'havia de preocupar, perquè jo estava fent el que se suposava que havia de fer. Per s'últim any, de repent, què està passant? Per què m'han quedat tres assignatures quan mai m'havia quedat res? Per què estic entregant treballs a les quatre de sa matinada quan tinc classe al dia següent? I, vull dir, coses així, que sa gent és com: «Ah, és sa pressió, perquè estàs a segon de batxillerat i ve selectivitat i no sé què». I és com aquella pressió acadèmica és per això. I jo en plan: «no, però vale». I clar, ningú es va preocupar en pensar «A lo millor li està passant alguna altra cosa». Jo no ho sé. És com...

Això es veu molt, jo crec, en qualsevol àmbit acadèmic, a nivell d'institut sobretot, perquè no hi ha una connexió real entre professorat i alumnat. Vull dir, no crec que cap professor o professora que tingués aquell moment em coneixia tant com per poder intentar veure què passava alguna cosa més. Em va passar amb una professora que sí que l'havia tingut sis anys i era com «Aquesta persona me conoce». I sí que es va preocupar una mica de què està passant, per què no està dormint, m'agradaria entendre una mica més. Però va ser sa única i la veia dues gotes la setmana, que tampoc és que es pogués fer res. Va ser molt complicat.

I llavors a sa universitat, en aquest sentit, vull dir, no crec que hi hagués cap esdeveniment que impliqués sa teva sexualitat o sa teva identitat en què jo me sentís com una mica... No ho sé.

Llavors, et vas sentir sempre còmode a la universitat?

Diria que, en general, sí. A lo millor sí que hi havia alguns professors que és com lo mateix: jo no diré segons què o no faré segons què o no parlaré de segons què, perquè aqueixa persona me duu més problemes que altra cosa. Però com que era més fàcil sentir-me més acceptat.

D'acord. Ja he acabat amb totes les preguntes que tenim preparades. No sé si t'agradaria afegir algun comentari o alguna cosa...

Sí, més que res curiositat. No sé molt bé com ho estàs enfocant, cap on va el resultat d'aquesta entrevista, si tens molta gent participant...

No t'ho podria dir abans perquè podia condicionar les teves respostes.

E7 Judit

La primera pregunta: quants anys tens?

22, faré 23 aquest any.

D'on ets? I on vius?

De Granollers.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

El nivell màxim seria un Cicle Formatiu de Grau Superior d'Integració Social. I bueno, vaig fer Batxillerat, el superior i ara estic fent un grau mitjà. I bueno, també vaig passar per la uni, però no la vaig acabar.

D'acord. Treballes?

Sí.

De què?

Estic fent de conserge per les tardes, a una empresa química.

D'acord. I tens parella?

Sí.

I fills, filles...?

No, gràcies.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Trans no-binària.

Quants anys has viscut com a tal?

Amb aquesta identificació?

Sí. O directament amb una identificació no com la que et van assignar en néixer, diguem-ne.

Posa-li... 1r de Batxillerat quants anys seria? 4t de l'ESO 16? 16, 17?

4t de l'ESO, 15, diria. 1r de Batxillerat, 17.

Doncs posa-li que 16. Diguem que és quan comença el procés de...

I quin sexe et van assignar en néixer?

Dona.

D'acord. Ara ja passo a les preguntes més d'identitat. La primera és si podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària.

Doncs, primer, estava com molt lligat a l'orientació. Diguéssim, que a partir de qüestionar-me la orientació sexual, de dir «Ostres, és que amb 16 anys, que soc adolescent, totes les meves amigues estan mirant tios que estan musculats, tal i qual»... A mi com que no, li tenia una mica de fòbia a les polles, als nois i a les relacions en general. I era com que em fixava més en qüestions interiors que no pas en buscar parelles o no. I, aleshores, al començar a reflexionar de dir: «Ostres, tinc coses que no m'estan lligant de l'orientació».

Després també vaig començar a reflexionar sobre la identitat. I a partir del feminisme... Va començar tot amb el feminisme, de dir «Vale. Ostres. La qüestió és què vol dir ser dona» i dius «Vale. No m'està quedant clar què vol dir ser dona». Aleshores agafo com el discurs feminista. Però després el discurs feminista se'm queda una mica pobre i no m'acaba de quadrar tampoc.

I, aleshores, va ser just a segon de batxillerat, que vaig fer el TR sobre transsexualitat, i aleshores ja m'agradava més el discurs, ja em quadrava més, de dir: «Ostres, és que jo no em sento ni dona ni home». Però, just quan estava qüestionant, jugava una mica com amb l'expressió del gènere, de dir: «Doncs vaig començar a vestir amb roba literalment que es posen els nois». I em sentia còmode. Després també vaig sentir com una mica de disfòria

amb el meu cos. En plan, no m' agradava al pit o... Com que mirava unes altres formes del meu cos, no?

I, al final, després, com informant-me molt per Internet i llegint també, no? I buscant com referents, perquè no n'hi havia. Just quan feia el TR, pues havia de mirar a blogs de Portugal... Coses molt random, que dius «Ostres, no hi ha ni una associació ni una pàgina oficial, ni des de la Generalitat ni des de cap lloc burocràtic, d'administració pública, on s'explicava res d'això». Aleshores va ser com una mica d'anar treballant i provant coses fins que vaig trobar el meu lloc. I, a part, vaig entendre que no tindria un lloc fixe.

Justament t'anava a preguntar sobre els referents. Durant el teu procés d'identificació vas tenir algun referent de persona no-binària, tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona) com a nivell públic (per exemple, alguna persona famosa)... Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

Diria que la persona que més m'ha influenciat és un noi trans d'Instagram que es diu Hugo de Vargas. I durant el procés no vaig trobar res que pogués com tenir de referent. En principi, tampoc he tingut referents a la meua vida ni musical, ni res... Ha sigut com tota una mica d'experimentació i d'anar trobant coses i casualitats que et trobaves, no?

Pues em vaig trobar amb aquest amb aquest noi per Instagram i em va inculcar com la idea de dir: «Vale. Si no et sents còmode amb tu mateix o tens coses que no quadren al teu cap, no cal que facis...». O sigui, el que em va ensenyar és que en el procés de trànsit no havia de passar per cirurgies, per hormones... Això és amb el que em vaig quedar. Perquè sí que em feia molt la paranoia de dir: «Ostres i ara què haig de fer, no? Perquè si em miro al mirall i no m'acabo de d'agradar o no m'acaba de sentir bé mentalment, què faig per estar millor mentalment, no?». I al final era canviar la ideologia i el pensament, simplement, que no havia de fer un canvi físic, sinó que estava més en la meua ment, el canvi. I, sobretot, acceptació i trobar discursos i persones... no que pensin igual que tu, sinó que et facin qüestionar el teu propi pensament. Això és com els referents que he anat trobant eren com missatges de persones així random del col·lectiu.

Creus que socialment s'accepta el teu gènere?

No és que no s'accepti, és que no està dins de l'imaginari col·lectiu. Vull dir, si tu pares persona corrent pel carrer i li dius «Què és una persona no-binària?», segurament no tindrà ni punyetera idea. Sí que és veritat que si és una persona que està dins del col·lectiu o està

treballant-se i tal, doncs potser sí que ho sap, no? Però jo crec que encara a dia d'avui hi ha molt poques persones que entenen o que tenen una idea del que vol dir ser persona no-binària. Perquè potser ara el discurs és: «No, és que no et sents ni noi i noia, o les dues coses a la vegada». I va molt més enllà de tot això, almenys per a mi. És també una qüestió molt política, almenys quan jo em vaig començar a qüestionar tot això també estava políticament molt activa, i això també va ser més referent que no pas qualsevol cosa, sinó estar activa políticament i formada.

I, aleshores, clar, la gent entén una mica el que vol dir, però no ha fet com la reflexió de dir: «Ostres, és que el no-binarisme trenca amb el sistema sexe-gènere, que és un sistema, perquè comporta un munt de correlacions, no?». I que, a més té uns rols de gènere, perquè per exemple, per al feminisme era com trencar amb els rols de gènere, el discurs que vaig rebre jo. Però és que amb el no-binarisme no és només trencar els rols de gènere, sinó tot el sistema que envolta. Per a mi, és com anar més a l'arrel de la qüestió.

Sí, totalment. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Bueno, jo com una mica que jo tampoc faig com per mostrar-lo, saps? Com que no hi ha una visibilització, ni jo que sé què... Qualsevol enquesta que facis o qualsevol registre que et posis, no hi ha l'opció de dir si... Com que no tinc l'opció de mostrar-ho, doncs no ho dic. Hi ha molt poca gent que sap la meva identitat de gènere, perquè simplement em reconeixen com a dona i ja està, saps? I a mi tampoc és que... Diguéssim que he fet com la barrera de dir: «Mira, no em molesta, no és una incomoditat per a mi, perquè...». Per això dic, també, el treball que hem de fer, no? De dir: «Ostres, si socialment no està a l'imaginari col·lectiu, les persones no-binàries, socialment constantment se'm reconeixerà com a dona». Si, a mi, això em fa un patiment, estaré constantment patint. Aleshores què faig? Bueno, doncs em treballo que això no m'afecti. És a dir, que si em reconeixes com a dona, m'és igual, perquè jo ja sé com m'identifico i com no.

Però sí que és veritat que seria molt més senzill si tothom s'interessés per conèixer això i per també fer com una mica el plantejament de dir: «Ostres, per què voleu saber el sexe de les persones o la identitat de les persones? Per què és necessària?». Que moltes vegades és el que jo em plantejo i per això no ho dic. O sigui si és necessari per fer una entrevista on després es farà un treball i hi haurà una idea i un plantejament darrere, endavant, jo ho dic. Si és necessària perquè una altra persona es qüestioni la seva identitat, jo ho explico, la meva. Però al dia a dia a mi tant m'és si em tracten com a dona com a home... O sigui, m'és igual.

Sí que és veritat que quan estava començant amb el trànsit, el procés mental, em feia molta gràcia i il·lusió que em confonguessin amb un home. Em feia molta il·lusió, saps? Perquè la reacció de la gent era una mica com un experiment social constant, i em feia com gràcia i m'agradava bastant que em confonguessin, era divertit.

Podries explicar com és la teva relació amb la família, amistats i parella? Creus que hi influeix la teva identitat de gènere? I com et sents en aquestes relacions?

Jo crec que no influeix perquè no deixo jo que influeixi. No n'acabo de parlar, vull dir, no... I quan ho he parlat, tampoc se li ha donat una importància molt gran, saps? És a dir bé, potser la gent no ho acaba d'entendre i prefereix passar, saps? No hi ha com aquest interès en començar a pensar una altra manera. Tenen com molt assumit dona-home, el binarisme el tenen molt assumit, i tenir una idea fora d'això és com que entra per aquí i surt per allà, com que la gent no li dona massa importància.

Però també moltes vegades he pensat que és perquè jo tampoc li dono, saps? Vull dir, que a vegades he pensat: «Ostres, si jo a cada persona que conec li pregunto amb quin pronom s'identifica, per exemple, potser ella fa l'exercici de preguntar-m'ho a mi: "Mira, com vols que et tracti? Com a home, com a dona? Com vols que et digui?"». Com que a vegades sento que si jo no faig la meva part, tampoc la gent s'interessarà. Aleshores vaig fer com la reflexió de dir: «Ostres, en quins moments gasto l'energia i en quins no?». Perquè jo crec que, si jo em poso a parlar amb la meva àvia sobre això, li explota al cap, perquè quan es enterar que tenia una associació LGTBI es pensava que m'anaven a atracar i m'anaven a matar pel carrer per ser president. Aleshores és com bueno. I amb la meva parella pues tampoc ho parlo, perquè ja et dic... Ho parlo només amb persones que s'interessin. I si a tu t'interessa, doncs jo endavant. Si no, és com que ho evito.

Creus que la teva família i les teves amistats et continuen veient com una dona o...?

Sí, jo crec que... O sigui, la meva intenció ja no és que em vegin com una dona o com un home, sinó que em vegin com a Judit i ja està. De dir vale tu entens que, depèn del dia, jo m'expressaré d'una manera o d'una altra i tu veuràs si és una manera més femenina o més masculina de vestir. Però jo seguiré sent la Judit, saps?

I les meves amistats com que m'han conegut, o sigui... És que és el que et dic: si ni tan sols s'ho plantegen, no? Assumeixen molt ràpidament que soc dona i ja està, no es plantegen que hi hagi una altra opció. Sí que és veritat que no és una cosa que hagi parlat.

També en la línia del que estàvem parlant, et volia preguntar sobre la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera), com en serveis especialitzats (psicologia, psiquiatria o ginecologia) i com et sents en aquests espais.

Intenten ser bastant neutres, sobretot si... Si vas a ginecologia, bueno. Ara ja com que el sistema està molt més inclusiu i si tu demanes que et diguin d'una manera, et diuen d'una manera.

Però, per exemple, clar, sí que recordo que una vegada, va ser com molt estrany, perquè jo m'anava fent anàlisis hormonals... Perquè jo també tinc com la meva pel·lícula de dir: «Vale, les hormones també afecten molt», no? I aleshores jo tinc la testosterona per sobre dels estrògens. Aleshores, també com que vaig entendre que potser per aquí la meva ment s'atreia més per coses més masculines. Potser, eh? No ho tinc clar. És com la meva pel·lícula. Les meves hormones estan una mica... I aleshores quan vaig anar a recollir com els resultats d'aquestes hormones, la ginecòloga em va dir que havia de pensar més en femení. I això sí que em va sobtar perquè és com: «Mira, no m'està baixant la regla, principalment perquè tinc ovaris polítics, no perquè tinguin problemes mentals. I tu m'estàs dient que a mi no em baixa la regla perquè haig de pensar més en rosa, més en femení».

Em va sobtar, i a partir d'aquí com que tenia com una reticència a anar al metge, diguéssim, sobretot al ginecòleg. Perquè, a més, quan ho vaig expressar a una a una altra llevadora em va dir que és que la persona aquesta era molt brutota parlant. I, aleshores, després d'això jo ho vaig anar i ho vaig denunciar verbalment. No vaig fer una denúncia escrita, però ho vaig denunciar verbalment, aquí, a l'Ajuntament de Granollers, a Igualtat.

I no sé si és perquè ho vaig denunciar o perquè ho vaig comentar varies vegades, però s'ha canviat el tracte a les persones. És a dir jo he vist que hi ha hagut un canvi i que hi ha hagut formació interna, almenys al CAP. Sí que he vist com aquest canvi, de dir: «Ostres, he passat d'una cosa molt heavy a algo que ja està molt més inclusiu, que et pregunten i et tracten de manera més natural possible». Sí que si hi ha hagut un canvi.

I a nivell de psicòlegs, doncs no sabia què dir-te, perquè quan he anat al psicòleg no ha sigut pas per la identitat de gènere.

Ara et volia fer com una mica la mateixa pregunta però en l'àmbit educatiu, tant a l'institut quan feies batxillerat com després fent el cicle superior i el cicle mitjà ara. Com ha estat la teva experiència i com et sents o t'has sentit durant aquest temps?

Doncs diguéssim que a l'ESO i Batxillerat era com un full en blanc, no hi havia res i eres tu mateixa la que t'havies d'anar a buscar les coses. I ni teníem xerrades ni hi havia cap mena de visibilització ni res. Vull dir, just era el començament on començaven a fer coses feministes, de dir: «Vale, el dia del llibre anem a parlar de escriptores» o «A Llengua Catalana, anem a ficar una dona», saps? Era com... Estava començant a entrar el discurs feminista i del col·lectiu LGTBI encara no hi havia res.

Sí que és veritat que després, al cicle superior, quan vaig acabar batxillerat i vaig fer el cicle superior, allà, a classe ja es tenia en compte la meva opinió. És a dir, en segons quines assignatures, la professora em deia: «Ostres, doncs Judit, si tens qualsevol cosa a apuntar o que vulguis dir, digues-ho, perquè aquí és un espai on ho pots parlar», saps? Vull dir, com que hi va haver... També suposo que era perquè era integració social, no? I no era Infermeria, per exemple, que potser Infermeria, que també s'hauria de parlar, potser no es parla, no ho sé. Però almenys jo sí que em vaig sentir molt més acollida i que hi havia una possibilitat de, saps? O puc vindre a posar un cartell igual o un dia en concret si avui fem una activitat o fem una dinàmica. Que hi havia l'espai per poder fer coses i allà sí que et pots expressar i...

Moltes vegades ets com el diccionari amb potes, no? De dir: «Tinc un espai on poder parlar, però a mi ningú em ve a parlar», no? Em vaig convertir, com que ja passava d'uns anys d'introspecció, de treball, de buscar recursos, de tenir molta informació jo, al final el meu paper era com donar la informació. Però ningú mai ha tingut com un referent que em vingui i em digui «Mira, potser t'està passant això», sinó que ja quan m'estava passant, ja m'ho vaig menjar i em vaig a buscar jo a la vida. I això després vaig fer com el canvi, era jo Internet. Jo anava a les persones a parlar.

A la feina, pots explicar una mica com és la teva experiència i com et sents?

Bé, a la feina, em va passar... Bueno, normalment és lo de sempre, no? Com que assumeixen la teva identitat, no se la qüestionen. Estic on estic perquè buscaven una dona, saps? I és com: «Vale, tu busques una dona, jo no m'identifico com a tal, però jo em callo a la boca perquè necessito la feina». No vindré aquí a muntar el pollo de dir «no, és que jo no soc una dona». És com «Bueno, perfecte, tu busques i ja està».

Però sí que m'ha passat treballant en acompanyament escolar, diguéssim, amb reforç escolar o les classes de repàs de seguida, que els nens (posa-li que tenien... era primer d'ESO, 12 anys), per les meves pintes, per portar el cabell curt per portar pírings i per vestir segons de quina manera, em preguntaven que si era lesbiana o que si m'agradaven les noies o els nois i

em van començar a preguntar sobre la meva orientació sexual. Però mai he tingut a la feina com el plantejament que algú es la meva identitat de gènere o jo parlar-ne.

O sigui, el que sí que em va semblar curiós és que els nens em preguntessin per això, no? Ara no me'n recordo si em van preguntar també si em sentia dona o no. No ho sé. No me'n recordo. Però sé que l'orientació sexual segur, perquè després em va venir la directora i em va dir que les classes de repàs no eren classes d'educació sexual. I se'm va quedar com molt gravat, això, de dir «Ostres, és que jo només he respost una pregunta als nens», saps? Que si li arribo a dir que tinc nòvio, que soc hetero, doncs segur que no haguessin dit res.

Diguéssim que les discriminacions que he tingut han sigut o les mogudes que m'han passat han sigut per la meva expressió del gènere (de com vaig vestida i com no). I a partir d'aquí, a partir del que jo expresso, es qüestiona qui m'agrada, la meva orientació, però no qui soc, perquè això ja s'assumeix. I com que no hi ha no hi ha més opcions.

Sí que és veritat que en l'aspecte polític, quan estava jo militant a un partit polític, allà sí que tenia un espai. Va ser molt estrany per a mi, perquè era el primer cop que se'm preguntava com em sentia, quina identitat era la meva identitat. Diguéssim que vam fer com una reunió on hi havien tots els joves de Catalunya, que ens vam reunir per fer una activitat política, i a la roda de presentació, tu deies el teu nom la teva edat i amb quin gènere t'identificaves per saber com volies que se't dirigessin i la teva orientació sexual, més pel marujeo, no? Va ser com el primer cop que se'm va preguntar amb identitat t'identifiques. Aleshores és com l'únic lloc on social on se m'ha preguntat: ni a la feina, ni a l'educació ni a un club d'esport.

Bé, relacionat amb el que m'acabes de dir de com dirigir-se a una persona no-binària, últimament havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i del femení i volia preguntar què en penses d'aquest debat i quin és el teu posicionament.

Jo crec que estaria molt bé que evolucionés com a llengua viva, que evolucionés i que s'adaptés realment al context. Perquè si, al final, som les persones les que utilitzem el llenguatge per comunicar-nos, doncs anem a comunicar-nos bé. Perquè si jo vull que et comuniquis amb mi amb un pronom o amb un altre, o no m'agrada cap d'aquests dos noms perquè realment necessito un neutre que no classifiqui el meu nom, que no doni la informació del gènere, sinó que vull que sigui el meu gènere neutre... Jo crec que sí que s'hauria de tenir com aquest llenguatge inclusiu.

El que passa que jo crec que és un moviment que ha anat molt, molt ràpid. Llavors, com vols canviar el llenguatge si la gent ni tan sols comprèn què vol dir *no-binari*? Jo crec que primer cal que la gent ho entengui, perquè és qui si no qui ho farà servir seran les mateixes persones del col·lectiu. Llavors, per a mi és una tonteria, en el sentit de o ens impliquem tots o no pot ser que només la comunitat LGTBI sàpiga com funciona la realitat.

Aleshores, jo crec que s'ha de fer un treball previ molt més gran. Sí que es pot, es pot començar a fer tot alhora, diguéssim: fas pedagogia i dins d'aquesta pedagogia intentes canviar el llenguatge. Perfecte. Però no crec que funcioni. La meva posició és que em sembla correcte, però que abans s'ha de fer un treball que la gent tingui en el seu imaginari col·lectiu trans no binària o que sàpiga que ho són les persones trans, que sàpiga què hi ha dins de tot el paraigües trans.

Crec que encara falta fer molt tot això i que potser des de les administracions comencin a qüestionar-se burocràticament què poden fer i què no, que se'ls ensenyi a les escoles, als clubs esportius, tot això. Si tu a un full, per exemple, en comptes de ficar *el, la*, no sé què, ja introdueixes, encara que sigui en escrit, després la gent potser ho comença a verbalitzar. Perquè jo crec que ara el moviment està com que verbalment s'utilitza dins d'algunes persones del col·lectiu, perquè si tu te'n vas a un grup de persones trans o a una mani pues segurament et diran: «Ei, com et dius, amb quin pronom t'identifiques?», saps? Com que es comença a preguntar en entorns segurs, no, diguéssim? Però crec que si tu en escrit comences a canviar-ho, serà com el primer pas perquè després s'apliqui al llenguatge oral. Per això crec que encara hi ha com molta feina. I que estigui gent lingüística, que ha estudiat la llengua i tal, com a oposant-se a això em sembla bastant ridícul. És com dir: «Ostres, si vols comencem a parlar llatí i ja està». Em recorda una mica a això.

Només em queda una última pregunta. Creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere o si per contra creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere?

Bé, és tan senzill com, per exemple, jo, les entrevistes que he fet, sent presidenta de Trenquem armaris, en cap moment m'han preguntat el nom, però en cap moment m'han preguntat la meva identitat de gènere. Aleshores, doncs, òbviament els mitjans de comunicació no ho fan per visibilitzar, almenys per la meva experiència que he tingut, de dir ostres. Jo he posat articles als diaris, he fet entrevistes per televisió o per ràdio i, en cap moment, cap mitjà de comunicació m'ha preguntat la meva identitat de gènere. Aleshores, si ni tan sols que em

pregunten per què ja ho assumeixen, que ets dona, i no t'ho pregunten, doncs òbviament no estan ajudant que es visibilitzi.

Potser si és una persona... És que clar, una persona que és activista, que constantment està dient que és persona no-binària, doncs potser ho visibilitzen, com a notícia, de dir: aquesta persona és no-binària. Com a notícia. Però com a algo que s'assumeixi, no. Perquè jo, com a activista, tampoc se m'ha preguntat, i jo ho ha explicat a les xarxes socials i sempre que em pregunten, sempre que puc dic persona no-binària. Sempre que puc, perquè no en tots els llocs puc dir-ho perquè no està l'opció. És una mica això, de dir «ostres». Últimament, si ompló algun formulari o algo, fico altres com a opció. Però als mitjans de comunicació no crec que estiguin visibilitzant.

Ja he acabat amb un dels que tenia preparades. No sé si t'agradaria afegir algun comentari o el que fos.

Que crec que s'ha de millorar l'espai, com millorar el context, perquè les persones puguin sortir a la llum. És a dir, jo ho comparo molt amb l'orientació. Ostres, si abans ser gai era com molt tabú, molt perseguit també; doncs fins que no va deixar d'estar perseguit, no van sortir les persones a la llum. Doncs fins que no hi hagi un context on es pugui parlar, on la gent es pugui sentir còmoda, on la gent es pugui qüestionar, doncs no sortiran les persones, no? Una mica és això, de dir ostres. O sigui, la meva idea és trencar amb el sistema sexe-gènere. Però perquè d'aquesta manera, puc trencar amb els rols de gènere. O sigui, si tu a la gent la comences a inculcar que jo què sé... Jo estic desitjant que els homes cis comencin a portar faldilla. És com «Tio, si us plau, que passi ja».

Una mica és això, de dir «ostres, s'ha de canviar el context», però com fer-ho no ho tinc massa clar. Però diguéssim que les persones no-binàries, primer jo crec que hauríem de tenir com un acompanyament no psicològic, sinó potser activista o pedagògic. Partint de la base que als 8 anys ja comences a tenir com les teves primeres qüestions sexuals, de dir «Vale, comences a tenir coses al cos». A quina edat comences a plantejar-te quina és la teva identitat de gènere. És una mica aquesta pregunta. Que la resposta seria mai, perquè si tu ja has assumit el que t'han imposat, a no ser que tinguis algo que et faci saltar les alarmes, no tindràs com el teu criteri a autodeterminar el teu gènere, saps? A mi m'agradaria que el futur sigui «Ostres, determina tu quin és el teu gènere». És com l'autodeterminació del gènere: a dia d'avui no som lliures de fer-ho. Sí, perquè és algo que tu decideixes però no està aplicat a la vida social i en comunitat. Jo crec que seria això l'últim que jo diria.

E8 Lucas

Comencem. Quants anys tens?

25.

I quin és el teu nivell d'ensenyament? I què has estudiat?

Tinc una carrera i és el segon màster que estic fent. He estudiat Estudis d'Àsia Oriental. I el màster que estic fent és de business, d'International Management bla bla bla.

I tens parella?

Algo.

D'acord. I fills, filles...?

No, per favor, tinc 25 anys.

Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

No-binari, però masculí. O sigui, soc un home trans, però no-binari.

D'acord. I quants anys has viscut com a tal?

És una història... No sé quants detalls vols, ni quant de temps tenim per tot...

Si vols em pots fer una resposta curta, perquè després tinc la pregunta llarga...

Ja m'imagino, per això... Identificant-me exactament com a home trans no-binari, diria que un any. Però com no-binari, des dels 15. Però com a «no soc una dona, no sé que soc exactament, però no soc una dona», des dels 4 anys, més o menys.

D'acord. Quin sexe et van assignar en néixer?

Dona.

I d'on ets?

Vaig néixer a Màlaga, però m'he mogut per tot el món... És que els meus pares eren músics, els dos, i ma mare, funcionària. Jo parle català perquè mon pare és de València, i la meua família paterna també. Si m'enganyo molt en coses de gramàtica o tal és perquè no he anat a escola en valencià mai, és d'oïdes. Però un poquet de tot. Per Madrid he estat (ara estic a Madrid altra vegada), Múrcia, València he viscut un any, Salamanca...

O sigui, que per tot Espanya, entenc?

Sí. Tu què tal? Si vols contar-me tu...

Jo m'identifico com a dona. Però... És estrany, diguem-ne, per a mi. Com que de vegades sento que no acabo de ser una dona del tot, saps?

Ja, però això, tant des del punt de vista de soc una dona cis i el gènere és una merda...

Sí!

És molt comú!

També té a veure amb l'orientació sexual, una mica...

Jo soc bisexual, si et serveix de algo.

Sí, també entrevistant altra gent, també m'he adonat que molta gent no-binària... O sigui, la relació de com s'identifiquen com a persona no-binària i la sexualitat és molt important, no?

Sí. De fet, si jo fora qualsevol altra cosa que bisexual la meva història hagués estat molt distinta a l'hora d'identificar-me i de donar-me compte i tot.

D'acord. Passo a la primera pregunta, perquè té relació amb això. La primera pregunta és si podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària.

Doncs ma mare... Jo m'he criat amb ma mare, perquè els meus pares es van divorciar, i faré referència a ma mare, principalment, perquè és amb qui més he viscut. Ma mare és prou feminista i té una mentalitat molt oberta, i encara que hi ha coses en què ja no és tan oberta, sí que ha intentat criar-nos amb eixes idees perquè nosaltres les tinguérem. Llavors a mi no em va criar com «Has de ser una senyoreta i tancar les cames i anar de rosa i no-sé-què...». Per tant, jo, de xicotet, sentia que el gènere com a concepte en general d'homes i dones no era una cosa amb què jo tinguera molta relació, però no sentia que era un problema en la meva casa, perquè ma mare tampoc li donava molta importància. O sigui, que de xic no me'n recordo de molt. Però sí que sé que la sensació era algo que tenia. Perquè... A veure. Tu em talles, eh?

No, no, fes, fes, explica tot el que vulguis.

A veure, no soc una persona neurotípica, o sigui que hi ha moltes coses de la societat i tal que em costa expressar o ficar-hi paraules. I sí que sentia que hi havia grups de dones i grups d'homes i grups de xiques i de xics, i jo no em veia a mi mateix ni en l'un ni en l'altre. No és

que jo pensara «No, no vull ser una dona, vull ser un home» o «Soc clarament un home», no. Era una cosa com que era aliena a mi, en general. Però com que sempre he estat un poquet apartat de coses socials i tal, no li donava més importància, deia «Això és que jo soc raro i ja està», no sabia que era una cosa que podia ser, no sabia que era una cosa que a més gent li passava. I quan ja vaig començar a fer servir Twitter, sobretot, i a conèixer més gent i a llegir a més gent que era trans sobretot, ja vaig dir: «Ah, hi ha més gent que sí que sent això, no és que sigui raro i per això... No és la meva neurodivergència que em fa sentir tal, és una cosa separada», saps? I ahí ja vaig parlar amb gent i llegir, sobretot, ianquis parlant del tema.

I clar, l'experiència d'altra gent no és la meua, però estaven ficant en paraules i estaven ficant nom a una cosa que jo havia sentit, que és el rebuig que em provoca quan algú em fica un gènere, l'experiència que et generitzin i et diguin «Ah, eres tal».

Em sembla molt interessant el que m'estaves dient sobre Twitter, perquè t'anava a preguntar una mica sobre aquest tema. Et volia preguntar si durant el teu procés d'identificació com a persona no-binària vas tenir alguna referent de persona no-binària tant a nivell personal (és a dir, per exemple, alguna amistat) com a nivell públic (alguna persona famosa, alguna persona de Twitter que no coneguessis...). Si és així, si creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació.

He de dir que no, que durant tot el procés (no només no-binari, sinó trans, en general), més que tindre referents, primer m'he donat jo compte de les coses i després ho he parlat amb la gent. O siga, no és un «oh, pobret jo», sinó que no hi ha hagut una coincidència que hagi tingut amics que eren abans que jo. En Twitter vaig llegir gent parlant, però no eren amics meus que parlessin sinó... No sé si tu vas estar en Twitter en 2012-2013, però era l'època dels flames i un dia es parlava d'una cosa i tot el món opinava i clar, llegies a molta gent parlant. I era més això. Després, evidentment, tinc moltíssims amics no-binaris.

Però, és més anar compartint les nostres experiències entre nosatros i anar a la vegada: «Ah, sí, això me passa, això no» que tindre un referent o ser un referent, perquè tampoc crec que hi ha un referent com a persona no-binària, específicament, de cap dels meus amics. I de persones famoses no-binàries, crec que no conec a ninguna.

D'acord. Ara que ja has tret el tema de la teua mare i les teves amistats, t'anava a preguntar amb relació a això, si podries explicar una mica com és la teua relació amb

la teva família, amb les seves amistats, amb la teva parella o com li vulguis dir; i si creus que influeix la teva identitat de gènere i com et sents en aquestes relacions.

Quant a expectatives, es nota molt. És el tema principal del que parlar, perquè és com el més obvi. Per sort, com que no tinc una família supertradicional, súper de casar-te i tindre fills i ser una dona que cuina i neteja i ja està. O sigui que per ahí he tingut molta sort que no tinc tant constrenyiment. Però sí que és veritat que mentre més major me feia, més notava el gènere en qüestió de... Se prenia pitjor la gent que jo en comportar-se com jo soc i ja està, perquè jo havia de ser una dona. I a mi això me feia més rebuig encara, perquè soles m'estàs tractant aixina perquè creus que tal i jo no ho soc. Però ara que... No sé si saps el que és *stealth*.

No.

Stealth és el terme que s'utilitza quan eres una persona trans i estàs en l'ambient en què passa això i a tot el món pensa que eres una persona cis del gènere que tu...

Ah, d'acord, és que jo això sempre ho havia sentit dir com *cispassing*.

Sí. A mi no m'agrada molt *cispassing* perquè no és algo absolut, depèn de la persona amb la que parles.

Però com des que parec un home, entre cometes, i també la gent ho sent moltíssim, perquè s'espera de mi coses que no soc. No soc un home, soc una coseta enmig que no vull ser gènere. O sigui que de vegades, amb les meues amistats, sobretot amb persones no-LGBT o en la meua família, gent no-LGBT, erosiona la relació en moments específics per a mi, perquè se me fica una pedra damunt d'expectatives que jo no vaig complir perquè tampoc sent que siga la responsabilitat. No sé si és massa abstracte el que t'estic explicant.

Crec que marques molt la diferència entre les teves amistats LGBT i les teves amistats no-LGBT. Llavors et volia preguntar si la teva manera de relacionar-te amb les seves amistats LGBT i les seves amistats no-LGBT és diferent si la teva manera de si la manera en què et sents en les dues bandes és diferent.

A vore, tot el món LGBT en segons quines circumstàncies ha de rebaixar un poquet el to. Més que res, no perquè les teues amistats siguen homòfobes o lo que siga, sinó perquè no és la mateixa vivència. Llavors no vas a parlar de la mateix, igual que si eres una dona i tens amics homes, per molt que tal, a lo millor no passa a parlar específicament de coses que te afecten per ser una dona. Però la veritat és que moltes amistats no-LGBT no tinc. No per

res, no soc heteròfob, simplement és normal que te juntes amb gent amb qui tens coses en comú i és més fàcil conèixer gent LGBT.

Però intente no limitar-me. Hi ha molts tios cis que fan lo de «No, si estic rodejat d'altres homes cis, he de ser el més macho i me fique més...». No, jo no vull fer-ho. No m'eixiria, encara que vulguera, no m'eixiria. Encara que no li dic a la gent de primeres, ni de segones, no li dic a la gent, normalment, «soc no-binari», si no sé que són gent molt oberta amb això, no intente fingir una cosa que no soc i no me fique a restringir-me, tampoc.

D'acord. Passo a la pregunta següent. Creus que socialment s'accepta el gènere?

No. Tinc una teoria diferent al respecte. A vore, molt, molt, resumidament. El gènere no són dos, o siga, socialment el gènere són dos i ja està; en la nostra societat blanca europea espanyola. El gènere són homes, dones i monstruitos, que dic jo, perquè tot lo que desvia, tot lo que no quadra en els rols específics que molts diuen i que volen que seguim, ja ens tracten diferent. Perquè un home cishetero, heavy, que duu el monyo llarg i es pinta les ungles i es fa l'eyeliner, per molt tio cishetero supermacho que siga, li estan percebent com algo gènere raro i ja el tracten diferent. I el gènere és, bàsicament, com la gent interactua amb tu, al cap i a la fi. I una dona que és cishetero, però que es talla el monyo curt i duu roba més ampla, també la tracten com una bollera, encara que no. O siga, que el meu gènere no està acceptat igual que qualsevol altra desviació del gènere no està acceptada.

O sigui potser creus que a més del fet de negar aquesta identitat també es neguen altres expressions de gènere i potser també relacionades amb l'orientació sexual, potser...

Sí, exacte. L'orientació sexual, al final, és una qüestió de gènere, també. O siga, no solament que no és que no s'accepte el no-binarisme perquè és no-binarisme, sinó perquè no és lo que toca.

Relacionat amb això. Creus que afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

No. A vore, me considere abolicionista del gènere, en el sentit que no crec que la manera de mirar el futur en el qual el gènere no té cap importància a la nostra vida siga que legalment s'haja de reconèixer que hi ha persones que no són ni homes ni dones. Crec que és més prioritari lo social que altra cosa. Perquè, a més, què passaria si legalment es reconeixerà? Que estaria assenyalat. Legalment tindria un gomet de «este es raro». No crec que... No. M'afecta la meua vida personal que encara no he anat al registre civil i he dit «Ei, canviu-me

dona per home». Sí. M'afecta no tindre una altra casella de dir no soc...? No, no ho voldria. I no crec que si existira fora bo per a nosaltres, com a col·lectiu amb necessitats molt diferents i realitats molt diferents.

D'acord. La següent pregunta que t'anava a fer és si creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere o si per contra creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere.

Lo primer. Són una ferramenta de l'estat i de l'establishment. No ho dic en plan conspiranoic, sinó que els mitjans de comunicació parlen de lo que hi ha majoritàriament i lo que els interessa. O sigui que, evidentment. A lo millor, de vegades, en coses com el *Drag Race* d'Espanya que varen fer, que parlaven... Està bé, i jo agraeixo que hi haja plataformes, encara que xicotetes on es puga parlar d'això, però no estan fent-ho conscientment. I, de fet, si foren conscients, probablement ho tallarien.

I com et sents en relació amb això?

És difícil, perquè parlar de coses com «no, soc bisexual» o «no, soc trans», com la gent té un referent, encara que potser roí, però la gent té un referent i pots partir d'això. Però si ni en la producció cultural en general, no sols els mitjans de comunicació, sinó pel·lícules...

No, amb mitjans de comunicació també em referia a pel·lícules, sèries...

Si en cap puesto es parla d'això, i si l'única referència que es té de gent que no és ni home ni dona són animals i robots en dos pel·lícules cada 10 anys que es fan, llavors no és fàcil. Com li expliqués al teu germà xicotet lo que és això? Has de començar de zero.

La següent pregunta que et volia fer és si podries explicar una mica la teva experiència en institucions mèdiques, tant els serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats (com psicologia, psiquiatria o ginecologia). Com et sents en aquests espais?

Uf. Resposta curta: si ets no-binari, has de mentir, has de mentir i ja està. Si vols una cosa... El metge és una persona que està fent el seu treball també. Si tu necessites una cosa i saps lo que has de dir per aconseguir-la, mentix i ja està. Quan vaig començar testosterona, jo vaig anar ahir vaig dir: «Sí, soc un home i ho tinc clar des de sempre, bla bla bla bla bla». I no és veritat, jo sabia que era no-binari des de sempre, però no... Vull dir: «No, sí, me sent molt masculí. Vull no-sé-què. Vull viure com un home». Però què anava a dir? Anar a l'endocrina i dir-li «No, mira, escolta, jo és que no me sent ni una cosa ni l'altra» perquè esta persona

pensaria: «No sap lo que vol». Estaria ficant-li per un procés que a lo millor... No pots esperar de la gent en sanitat en general una comprensió i una resposta bona, perquè és lo que parlàvem fa un segon, és que la gent no sap el que és si no té un referent.

En la psicologia sí que he tingut molta sort, perquè el meu psicòleg és prou obert i entén molt bé i es preocupa i em pregunta i tot, però sé que és l'excepció. I ja ni parlem de ginecologia... Per començar, si jo ara mateix vaig i canvia al DNI el meu sexe legal, ja no puc demanar cita en ginecologia mai més, perquè el sistema fa que com que ets un home, no pot demanar ginecologia, el sistema informàtic. Has de fer un lio del copón. O siga, imagina't ara el ginecòleg i comencen a fer-te les preguntes de sempre i tu «t'importaria no dir-me que soc una dona?» No, passes el pato mitja hora i tornes a casa. És el que t'he dit, tampoc pense que siguin el dimoni. Per això, no és la seva culpa.

La següent pregunta és també una mica en referència a la teva experiència i és si podries explicar una mica com ha estat la teva experiència en l'àmbit educatiu i com et sents i t'has sentit en aquests espais, des que et vas adonar que no encaixaves amb la categoria de dona, que és la que et van assignar en néixer.

Sé que és lo típic, però és que és la veritat. El professor de gimnàstica o lo que sea diguent «les xiquetes ací, els xics allà» i te quedes allí enmig i dius: «on vaig?». I evidentment tu penses: «Bé, però si t'han assignat dona al nèixer segurament t'obligarien amb les dones». Però la veritat és que no, la veritat és que me deixaven anar amb es xics moltes vegades.

Quan tenia vuit anys i vaig canviar-me de col·le i tal, solament vaig fer pinya amb els xics. De fet, els xics em varen reconèixer com un més. M'ha passat molt això de «No, si eres uno de los chicos, eres uno de los tios». O siga, que dins del que cap, la gent que no era imbècil (que no era molta) sí que... encara que no sabia exactament què era, sí que podia notar que algo... encara que no sapigueren què, no era normal. No sé si per com parlava jo de les coses o per com actuava. Però de professors i tal no, cap. Tampoc soc una persona de contar-li la meua vida als professors, o siga que és normal.

I pel que fa a més endavant a l'institut i la universitat...

No, si estava incloent l'institut i la universitat. Bé, és que la meua carrera és si fora... És que està plena de gent LGBT, però està plena de gent trans, que és lo més raro, i clar, encara que era minoria. Per exemple, a la meua classe jo era la única persona trans, i no li ho contava a la gent, però sí que eixe ambient més tancada la ment de la gent. Sí que vaig parlar molt de l'existència de gent no-binària amb gent de classe sobretot gent no-LGBT, gent cishet, no

comptant que jo ho era, però sí explicant-los. I de fet, un parell de persones de la meua classe van eixir de l'armari com persones no-binàries, perquè jo parlava d'això.

Creus que et continuaven veient com una dona?

No ho sé. Als meus amics als que sí que lis dia que soc no-binari, sí que és veritat que jo he notat com el canvi de xip. Ho he notat moltíssim. O siga, sé perfectament quan... Ja no, perquè ara, com que no aparec una dona tant... Però sí que sé quan m'estan tractant com eres una dona o com a no eres o com eres un home o eres una cosa a mitges, perquè és nota. I jo agraeisc molt que notava realment que els meus amics no em veien com «No, dius que eres no-binari, però t'estem tractant igual que si fores dona».

Pel que fa a la feina, podries explicar una miqueta com va ser la teua experiència allà i com et vas sentir?

El problema és que estava dins de l'armari trans total. Sí que és veritat que era una acadèmia i eren molt permissius en general amb el meu aspecte i que lo que fora, perquè no havia d'anar en traje. I jo anava amb el meu aspecte: monyo llarg, però amb binder i roba masculina i a lo millor un dia pintava i l'altre no. Perquè jo, ara no, ara no puc, perquè estic en un tren en què he d'anar de business absolut, però jo soc de pintar-me les ungles i fer-me un eyeliner quan m'agrada i tenir el monyo llarg. Però allí podia jugar més amb la meua expressió, perquè la meua jefa no anava a dir-me «Vas pas prou masculina avui». No tenia cap problema més. Em dèiem pel necrònim i em tractaven en femení, però perquè jo no havia dit «Mira, escolta, que no soc una dona, pots dir me Lucas en comptes de tal, pots parlar-me en masculí».

I ara, al màster sí que ha sortit de l'armari com a home trans?

En el màster la gent pensa que soc un home cis. I una amiga que tinc del màster sap que soc no-binari, perquè m'he fet amic d'ella, i és que la seua nòvia és no-binària. I clar, la vaig conèixer i vaig dir: «Hola, jo també».

D'acord, només em queda una pregunta. I és que últimament està havent-hi molt debat sobre les noves formes gramaticals del masculí i el femení i et voldria preguntar què en penses d'aquest debat i quina és la teua posició.

Quant a pronoms personals, no quant a generalitzar...?

No, no, en les dues coses.

És que són posicions diferents. Jo penso que quant a pronoms tot el que es puga... En castellà i català, els neopronoms anglesos és una altra cosa, però perquè no tenen cap...

Conec gent no-binària de València que fa servir la *-i*, per exemple, com a desinència, i em pareix molt bé, molt guai. Jo m'hi referisc a elli amb la *-i*. Però a mi no. Igual que en castellà, la *-e*, no. Prohibit. No és el pronom per a mi. Però em pareix perfecte, que la *-e* existeix en castellà i que la *-i* existeix en català. I vaig llegir l'altre dia un article sobre posar *el·la* geminada...

Ah, sí, l'article del Rudolf Ortega. El vaig llegir.

Crec que sí, que parlava de Butler.

Pot ser.

La cosa és això, a mi em pareix superguai. Tot lo que es puga, endavant. Jo és que estic còmode amb el masculí en català, específicament, en altres idiomes és una altra cosa. Però dins del funcionament lògic i pràctic per a la gent de l'idioma (no fer servir noms de coses com a pronoms, com estan fent els neopronoms, que és que no)... dins de funcionament normal, fer servir la *-e* en el castellà i fer servir la *-i* en el català, gastar altres articles lo que siga... Tot lo que puga fer a la gent sentir-se més còmode, a mi me pareix estupend. Lo que no m'ha agradat tant és lo de gastar llenguatge inclusiu lo de «Todes estamos contentes», perquè crec que no és útil lingüísticament parlant.

També t'ho preguntava pel fet que hi ha molts lingüistes que s'estan posicionant en contra, o sigui, completament en contra d'aquest moviment. I també et volia preguntar com et fa sentir això, que es posicionin tant en contra.

A mi és que em fa gràcia, casi. És com quan una persona està embarassada i va a tindre un fill i la gent li diu: «Eixe nom no li fiques, fica-li tal nom». I és com: qui eres, saps? A tu ni t'afecta. Ni ho vius ni res. O siga, perquè tu penses que saps molt de l'idioma, perquè has estudiat i sabràs molt; però si no saps de la realitat sociolingüística en específic que estem parlant i no has consultat a eixa gent, quin coneixement és el que t'està legitimant a tu per parlar d'això. Quin? Ni acadèmic ni de res. «O siga, no, a mi em pareix molt mal, perquè l'idioma no funciona aixina». Vale. L'idioma tampoc funcionava amb la paraula *tuitejar* fa 20 anys. L'idioma no funcionava amb *pandèmia*, *confinament* i totes les històries... És un negacionisme i tindre la mires curtes... Llavors, me pareixen més incompetents que altra cosa. Evidentment fan molt de mal, i la gent hauria de poder escoltar referents de la llengua parlant de com si és possible fer aquestes coses. Però que vols que faça, enfadar-me? Em ric.

Totes les preguntes que tenia preparades ja te les he fetes. No sé si vols afegir algun comentari final o alguna observació o el que sigui...

Ser no-binari no necessàriament vol dir que sigues trans. I al contrari. I explorar-ho és algo que pot fer tot el món i que seria molt sa que fera el món. Igual que pensar «a lo millor no soc hetero!». I ho penses i després resulta que sí que ho ets. Però, mira, estàs més còmodo. Que la gent faci el que li fa estar més a gust o es qüestiona... I si vol gastar un pronom diferent i si vol gastar una etiqueta diferent i després fa marxa enrere no passa res, no fas mal a ningú.

E9 Lora

Comencem. Quants anys tens?

20.

D'on ets? On vius?

Soc de València.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

Ara estic fent primer de carrera, he estudiat Batxillerat d'Arts i ara estic fent Comunicació Audiovisual.

Tens parella?

No actualment.

I descendència? Fills, filles?

No.

D'acord. Amb quin gènere t'identifiques, si és que t'identifiques amb algun gènere?

Jo em considere no-binària, però utilitze tant *ella* com *elle*, saps?

D'acord. Quants anys has viscut com a tal?

Farà aproximadament un any i mig.

I quin sexe et van assignar en néixer?

Dona.

Ara ja passo com a les preguntes més d'identitat. La primera pregunta és si podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària.

Sí, doncs mira, jo tenia una companya de classe. I jo... tot això de no-binària ho coneixia per les xarxes socials sobretot. Però no m'havia tocat mai de prop. Sí que tenia companyes trans i companys trans però hasta ahí arribava la cosa. I un dia vaig veure que aquesta companya meua de classe tenia la seua biografia d'Instagram els seus pronoms i dient que era no-binària. Aleshores em va entrar la curiositat i vaig dir: «Ui, sempre he volgut clavar un poc més dins d'açò, doncs que m'ho explique». I una vegada m'ho va explicar, doncs jo sempre havia com dubtat... No havia dubtat, sabia que em sentia dona, però sabia que per a mi era un poc més, no m'agradava sols eixe, com dir-ho... Sabia que sols el que era l'espectre de dona no m'era suficient. Aleshores una volta aquesta companya m'ho va explicar, i què no sols significava no-binària, doncs podia ser no-binària i identificar-te també de forma femenina i coses aixina. segur. M'ho va explicar molt bé i vaig decidir que un poc més que era amb el que jo m'identificava.

Em va semblar molt interessant el que m'has explicat de la teva amiga, perquè precisament t'anava a preguntar una mica sobre els referents que havies tingut durant el teu procés d'identificació com a persona no-binària. Llavors et volia preguntar si a part d'aquesta amiga vaig tenir algun altre referent de persona no binària, tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona), com a nivell públic (per exemple, alguna famosa). I si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació?

Doncs respecte a aixina del meu cercle sols aquesta amiga meua (que jo sàpiga, la veritat), sols ella. Però sí que és veritat que una volta vaig prendre com el pas (per aixina dir-ho). Perquè si algo jo vaig aprendre és que la identitat de gènere és fluïda. O sigui, no és una cosa que és ja per a tota la vida, jo no dic ara «Soc no-binària i va a ser aixina per a tota la vida». Però sí que en el moment en el que jo vaig començar a plantejar-me i vaig dir «Doncs és el moment de començar a identificar-me d'aquesta forma», sí que hi va haver un petit boom en el que jo vaig veure que moltes youtubers, moltes influencers, començaven a identificar-se també de forma no-binària, o amb els pronoms, cosa que últimament ha sigut molt popular, això de posar-se els pronoms a la biografia perquè la gent es puga referir a tu de forma correcta. I per a mi, això el fet de tant la mòmia com referents meus que decidiren dir: «Doncs mira, aquests són els meus pronoms», a mi em vaig sentir molt més còmoda i molt més compresa.

Em sembla molt interessant que hagi mencionat tot aquest tema dels pronoms, perquè també t'anava a va preguntar per això. Perquè últimament està havent-hi com molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i femení i està havent-hi com molta gent, sobretot de cercles lingüístics, que s'oposa aquestes noves formes. I et volia preguntar què en penses d'aquest debat i quina és la teva posició.

Doncs mira, jo estic a favor. És com ho comprenc tot. Vull dir, per mi que es referisquin a mi com a *ella* no em molesta, perquè jo també em sento aixina. Utilitze tant *ella* com *elle*, saps? Però també comprenc que hi ha gent que no se sent aixina. Aleshores igual que una persona binària de normal no li agrada que es referisquin... No sé, si ets dona i es refereixen a tu com a *ell*, doncs a lo millor... No sé, si ets dona i es refereixen a tu com *ell*, doncs no t'agrada. Jo entenc que hi ha ara tota una nova classificació de gent que se sent no-binària (vull dir, com a gènere neutre i que necessita això). Crec que és una necessitat que ha sorgit amb el pas dels anys i l'evolució de nosaltres com a persones.

La següent pregunta que et volia fer és si creus que socialment s'accepta el teu gènere.

Doncs a veure, he de dir que també per l'ambient en el que jo em junte, sí que ha sigut més acceptat, però encara hi ha com molt de desconeixement i molt de «és que no ho entenc». Aleshores, en general crec que no és que s'accepti o no s'accepti, simplement no es té en compte. No es pensa que la gent és no-binària... Crec que l'espectre es queda molt en trans o binària. Però no va més enllà d'allò. Doncs això, crec que la gent no pot acceptar o no acceptar perquè simplement no coneix i no comprèn.

Creus que això t'afecta d'alguna manera?

Mmmm... No m'afecta profundament i directament. Però sí que és un poc sentir com que no acabes de quadrar. O sea, que la gent, pel mer fet que no comprenen o que no et tenen en compte, sempre se't queda un poc l'espina, perquè... Però personalment, jo tampoc... Si no em pregunten, no ho dic. És una mica aixina.

D'acord. Podries explicar una mica com és la teva relació amb la teva família i les teves amistats? Creus que hi influeix la teva identitat de gènere? Com et sents en aquestes relacions?

Doncs mira, amb la família, també jo, com a persona bisexual, va ser un moment complicat. I, de fet, no saben res sobre el meu gènere, perquè crec que seria problemàtic, perquè la meua família són un poc més tradicionals. Aleshores, perquè no sortisquen problemes, jo no tinc

cap problema perquè es referisquin de forma femenina a mi. Aleshores preferisc deixar-ho de costat.

I respecte a les relacions, jo, de nou, si no em pregunten no ho conte perquè una persona binària no es presenta com: «Hola, soc Maria i soc dona». Aleshores, no ho considera necessari, però si tu em preguntes jo no tinc cap problema a explicar-te, dir-te «Mira, jo això». No crec que afecte, però sí que crec que en alguns casos faria que la gent em mirara de forma distinta.

D'acord. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el teu gènere?

Mmm... Sempre és el que he dit, que et sents un poc deixat de costat. Jo crec que... A mi, com a persona que s'identifica també de forma femenina, no m'afecta tant, però sí que entenc com en sentir que no ets inclòs i que no ets en sèrio.

D'acord. Em podries explicar una mica la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera), com en serveis especialitzats (psicologia, psiquiatria, ginecologia...). Com et sents en aquests espais?

Sí, doncs a veure, amb la medicina en general, tant lo que és coneguda com la medicina corporal com la psiquiatria, no crec que en cap moment se m'hagi preguntat sobre la identitat de gènere, sols m'han considerat com a dona i ja està. I en qüestions mèdiques, quant a primària doncs mai m'ha aparegut com rellevant, no m'afecta de cap forma; però quant en psiquiatria, psicologia, sí que sent que m'agradaria que se tingués en compte. Crec que al final és una cosa que forma part de mi i que també diu molt de mi. Però no es considera important i ni siquiera es considera com una opció. I crec que per la meu expressió de gènere no es planteja. Però crec que si jo per exemple tinguera un altre lloc sí que pensarien que soc trans i que s'ho començarien a plantejar. Aleshores crec que està molt invisibilitzat, o molt associat a certes característiques físiques.

D'acord. Podries explicar una mica la teva experiència en l'àmbit educatiu? Com et sents o t'has sentit en aquest espai? Tant ara a la universitat com abans, a l'institut.

Doncs a l'institut sempre s'han referit com a grup com a forma masculina, amb el general masculí. Sempre ha sigut com un poc experiència dels professors dient: «Bueno, no passa res si utilitzeu el general femení, però no és correcte». Sempre s'ha recolzat més que el femení,

el masculí en general no s'ha considerat mai en la educació com el neutre o la possibilitat del general neutre.

Igualment a la universitat sí que els meus professors tots utilitzen el general masculí, excepte un que sí que utilitza el general femení i diu que és perquè són majoria dones a la classe i doncs ell es referix a la seua audiència i si són la majoria dones, és lo que hi ha. Aleshores, a mi, mai s'han clavats amb mi per les meues decisions. Dir que quan jo vaig començar a experimentar va ser quan estava el batxiller d'arts. Aleshores crec que l'ambient d'arts, no és per caure en estereotips, però sí que és molt més... Crec que si haguera estat al batxiller de ciències, que estava abans, molta gent no ho hagués entès o m'haguera mirat de forma estranya. Coses aixina.

D'acord. Només em queda una pregunta i també és una mica de relació amb el que estàs estudiant, perquè et volia preguntar si creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere o que si, per contra, veus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere.

Doncs jo personalment, crec que és reforça molt el binarisme però perquè seguim mantenint molt els protagonistes: sobretot són protagonistes homes, o quan són protagonistes dones són protagonistes dones heterosexuales cis. Aleshores crec que sí que hi han sèries on les persones trans són més protagonistes o on apareixen personatges no-binaris. Per exemple, hi ha una sèrie a Netflix, que és *Un dia a la vez*, que apareix un personatge no-binari, però apareixen sempre personatges secundaris i apareixen de forma un poc estereotipada. Sempre se n'anem un poc a l'estereotip i un poc utilitzar-los com a personatges muleta, de gràcia, de no és el personatge principal qui li passen coses importants (*importants* en el sentit de profundes i tot això), sinó que sempre són l'acompanyant, el que va fer gràcia. I també crec que hi ha molt poques notícies, hi ha molt pocs llibres... Crec que és una cosa que... La meua opinió és que no està representat, i si està representat no és de la millor forma possible.

I creus que això t'afecta d'alguna manera?

Doncs supose que sí que m'afecta... A vore, m'agrada el fet que es tinga en compte i encara que apareisca de personatge secundari doncs ja és com una persona no-binària. Però crec que també m'afecta que no s'expressa de forma correcta, no té una bona representació, fa que la gent estiga confusa, no ho entenga o tinga idees equivocades sobre allò que és. O siga, una persona cis no té dubte de com és una persona cis. Però una persona trans, una persona

no binària... Ja comença un poc més en els estereotips que s'incloïen en tot el que és el món de la comunicació.

D'acord. Doncs ja t'he fet totes les preguntes que tenia preparades. No sé si t'agradaria fer algun comentari final, alguna observació o el que sigui...

Doncs sí. I és que el que he dit que també és cert que, com a totes les coses, primer sols hi havien persones gais i lesbianes i després hi havia persones trans i després hi havia persones bisexuals. Crec que també va començar, el ser no-binari, també va començar a ser una cosa més comú, però crec que li queda encara molt, perquè hi ha molt de desconeixement i sobretot perquè no entra dins de lo que hem après. Ja no és que estem juntant un home amb una dona o que un home abans es sentia dona, o el que fos. Crec que estem eixint d'eixos paràmetres que tenim molt marcats. Des de xicotets aprenem que hi ha xics i xiques i blaus per a xics i rosa per a les xiques i les cuïnetes i els camions. Aleshores crec que va ser molt difícil en eixe sentit i també crec que hi ha molt molt poca referència per a la gent i hi ha molt poca acceptació. El fet d'utilitzar la neutralitat en els discursos i a les sèries, i a les classes... Crec que dificulta també que es pugui considerar com a no-binària tant per a ells, ho dificulta, com per a les persones del seu voltant.

E10 Blau

Comencem amb les preguntes d'informació sociodemogràfica. La primera és: quants anys tens?

19.

D'on ets?

De Vilafranca del Penedès.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

He fet el Batxillerat Social i ara estic a 2n any de carrera.

Què estudies ara?

Restauració de Béns Culturals.

I treballes?

Sí, durant els caps de setmana.

De què treballes?

Estic a una xarcuteria al mercat del meu poble.

I tens parella?

No, actualment, no.

Descendència?

No.

Amb quin gènere t'identifiques?

No-binari.

I quants anys has viscut com a tal?

Ara serà un i mig, crec.

Quin sexe et van assignar en néixer?

Dona.

Ara ja passo a les preguntes més específiques. La primera pregunta és si podries explicar una mica com va ser el procés d'identificar-te com a persona no-binària.

Va venir molt dintre del context de les xarxes socials, sobretot, perquè... No ho sé, va començar durant la quarantena. Jo estava a TikTok moltíssim, en plan, cada dia i tot això, i era lo típic que veies a gent a través del perfil, veies els pronoms... I jo estava en plan: «Mmm... Jo potser soc no-binari, també». I clar, vaig pensar: «Hòstia, la gent cisgènere no crec que es qüestionin el seu gènere», saps què vull dir? O sigui, que vaig dir: «Ostres, pues potser soc no-binari, no-sé-què». Vaig començar a provar pronoms i vaig dir: «Que xul·lo això, no?». I pues res, vaig trobar els pronoms amb què em sentia més còmode, al final, i pues aquí estem.

I quins pronoms utilitzes?

Masculins, femenins i neutres.

Em sembla interessant que mencionis això dels pronoms, perquè t'anava a preguntar sobre això. Perquè últimament està havent-hi molt debat sobre l'ús de noves formes gramaticals fora del masculí i del femení, i et volia preguntar una mica què en penses, d'aquest debat, i quina és la teva posició dins d'aquest debat.

A mi, personalment, com que utilitzo tots els pronoms, tampoc m'importa gaire quins utilitzin per a mi, saps què vull dir? Però clar, si estàs en un punt en què la gent necessita maneres noves de referir-se a ella, perquè es senti més còmoda, doncs crec que és algo que s'hauria d'investigar i que s'hauria de... doncs, no ho sé, utilitzar formes noves per acomodar la gent i tal.

També et volia preguntar com et sents tu una mica en el fet que hi hagi tantes persones, sobretot en posicions de poder (per exemple, lingüistes amb reputació) que s'oposin tant a la creació d'aquestes noves formes.

És bastant trist, però crec que és qüestió de temps, perquè, al cap i a la fi, la gent no-binària i gent jove i gent amb punts de vistes més joves que estiguin més a favor de pronoms i tot i això ja acabaran amb situacions reputades i de poder i tot això. Jo crec que podrà haver-hi un canvi, eventualment, saps?

Ja que has començat això que vas veure gent per TikTok, que utilitzava nous pronoms, et volia preguntar si vas tenir algun referent de persona no-binària, tant a nivell personal (és a dir, que hagi tingut relació amb aquesta persona, amics i tal) com a nivell públic (és a dir, persones famoses o persones per xarxes socials, etcètera). Si és així, creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera en el teu procés d'identificació com a persona no-binària.

Sí, en el moment vaig tenir una amigue [‘une a’mige], que érem bastant propers i tal, o sigui que va tenir bastanta influència en mi, perquè em va ensenyar el tema de si pronoms, de si identitat, de si i tot això. I després una altra companya, que va ser no-binària durant un temps, però després va dir «No m’acaba de» i va tornar a transicionar cap enrere. Que també és una cosa molt comuna, no ho sembla.

I pues com que em van influenciar bastant, aquestes amistats. Però, a part d'això, van ser, sobretot, sobretot, xarxes socials.

La següent pregunta és si creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme o, per contra, creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere? I amb mitjans de comunicació em refereixo tant a tradicionals (com telenotícies, diaris, etc.), com també pel·lícules, sèries, etcètera.

Totalment, sí, sí, sí. És això que no visibilitzen l'espectre no-binari i és com que reforcen moltíssim el tema de home-dona, etc., etc. I pues sí. És un problema, realment. És un problema, perquè tens tota una comunitat de persones, que són moltíssimes persones, que

no es veuen identificades dins les xarxes socials, pel·lícules, mitjans i tot això. I és trist, realment. Però sí, reforcen el binarisme moltíssim. I és trist de veure, la veritat.

Ara passaré a preguntes una mica més personals. Així que si no et sents còmode contestant-les, m'ho dius, parem i ja està. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no és reconegut legalment el teu gènere?

Realment, en la meua vida personal i tot això, no m'afecta gaire, perquè tinc un entorn que m'accepta el tema de ser no-binari i tot això. Però clar, que cada cop que vagi al metge o cada cop que hagi de fer tràmits legals i es refereixin a mi com a dona m'incomoda. Saps què vull dir?

D'acord. Em sembla interessant el que estàs dient, perquè precisament t'anava a preguntar pel teu entorn i per les institucions mèdiques. Començo primer pel teu entorn.

Vale.

Podries explicar una mica com és la teua relació amb la teua família i amb les teves amistats? Creus que hi influeix la teua identitat de gènere? Com et sents en aquestes relacions?

Amb les meves amistats, doncs superbé. Van ser els primers a acceptar-m'ho i van ser els primers a utilitzar els pronoms que m'agradaven i també el nom que m'agradava (perquè també em vaig canviar el nom i tal).

Amb la meua família és més complicat, perquè no són precisament tradicionals. De fet, el tema de ser transgènere i tot això ho tenen superbé i tal. Però clar, el tema de ser no-binari, com que no ho han sentit mai, em van mirar una mica amb una cara de «què dius?». I res, el transicionar cap a no-binari i el transicionar cap a un altre nom s'ho van prendre una mica com «què fas, tia?». I pues res, amb això encara tinc dificultats, però de moment, de mica en mica, s'ho van prenent una mica millor cada cop.

La següent pregunta és si creus que socialment s'accepta, el teu gènere.

No, no, per res del món. L'esquema més gran de les coses... En plan, a la societat, en una mostra de societat grossa, potser trobaràs tres o quatre persones no-binàries. En plan, obertament no-binàries. I les altres, pues com que tenen, sobretot a Espanya, doncs els *backgrounds* més arraigats a la tradició i tot el que vulguis, doncs no t'acceptaran, vulguis o no.

La pregunta següent és si podries explicar una mica la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge de capçalera) com en serveis especialitzats (psicologia, psiquiatria, ginecologia) i com et sents en aquests espais.

Incòmoda no, perquè els metges no són un espai on em senti incòmoda, però frustrada, potser, saps? Perquè tenen el paperet que diu dona i el nom antic. I pues com que et veuen com només això, i com que tampoc surt d'allà, la seva convicció, saps què vull dir? I no sé, desanima.

D'acord. I podries explicar la teva experiència a l'àmbit educatiu, tant ara a la universitat com abans, a l'institut, encara que no haguessis, diguem-ne, sortit obertament de l'armari com a persona no-binària, potser amb la teva expressió de gènere i tal. Com et sents i t'has sentit en aquests espais?

Sí. Durant el Batxillerat vaig començar a experimentar una miqueta amb l'expressió de gènere: vaig començar a vestir més masculí, tocava una miqueta el tema del color dels cabells, i tot això... I veia problemes sobretot pels meus companys de classe, sobretot amb els nois, perquè feien comentaris, o miradetes, o coses que dius tu: «què fas?». Però amb els professors, superbé, a no ser el típic professor una mica carca que et deia coses del tipus «l aquest cabell?». Però, fora d'això, els professors superbé, em solucionaven bastants problemes del tema dels companys dient-me coses.

I durant la universitat i tal, que ha sigut durant el mateix temps que m'he canviat el nom, els professors s'ho han pres superbé, m'han ajudat, m'han dit:

—Escolta, el nom de la llista?

—Sí, tal, me l'he canviat, no sé què.

—Ah, d'acord, perfecte.

I companys i tot això pues encara millor, perquè són els que em donen suport, els que em recolzen i tot això... Així que superbé.

D'acord genial. Només em queda una pregunta. I quant a la feina, podries explicar com és la teva experiència? Com et sents?

Em van conèixer quan tenia... Amb el nom antic, i quan encara m'identificava com a dona públicament. I d'allà no sortiré, crec jo, perquè són gent bastant més tradicional.

Sí que la meva jefa m'intenta respectar el nom, encara que li costa. Però, a part d'això, no crec que surti del nom antic-dona. Saps?

Et sents incòmode havent de fer això?

No necessàriament, perquè ja m'hi he resignat, la veritat. Però... Res. Em faria il·lusió que canviés? Sí. Sé que no canviarà? També.

D'acord. Doncs ja he fet totes les preguntes que t'havia de fer. No sé si vols fer algun comentari final, alguna aportació més, el que sigui...

Crec que no, la veritat.

E11 Koe

Començo per les preguntes d'informació sociodemogràfica. La primera és: quants anys tens?

21.

D'on ets?

De Manresa.

Quin és el teu nivell d'ensenyament i què has estudiat?

He fet Batxillerat i ara estic fent un grau mitjà.

De què?

D'auxiliar d'infermeria.

I treballes?

No.

Tens parella?

No.

Fills, filles...?

Tampoc.

Amb quin gènere t'identifiques?

No-binàrie [‘no bin’arie].

Quants anys has viscut com a tal?

Uns dos, potser?

Quin sexe et van assignar en néixer?

Femení.

D’acord. Passo a l’apartat de preguntes més d’identitat. La primera pregunta és si podries explicar una mica com va ser el procés d’identificar-te com a persona no-binària.

Uau. Va ser una mica caòtic, la veritat. Va ser durant la quarantena. Ehm... No ho sé... O sigui, en un punt, com que em va començar a molestar, no sé per què, que la gent em tractés en femení i va sentir tipus: «Què està passant?». Ehm... I com que després vaig poder provar els neutres i vaig dir: «m’agraden». Vaig provar també els masculins i vaig dir «no». I llavors em vaig quedar allà, simplement amb els neutres.

Perquè, diguem-ne, quan va començar aquest procés d’identificar-te com a persona no-binària, el que et va ajudar més va ser la llengua, diguem-ne? O com va ser?

Va ser el fet, també, de tenir gent al voltant que, en plan, no els hi fes res que d’un dia a l’altre els estigués dient: «Vale, pots trobar aquests problemes amb mi ara?». També que l’altra gent m’anés dient amb pronoms diferents em va ajudar a veure amb qui estava més còmode o no.

Et volia preguntar també sobre els pronoms, que últimament està havent-hi com molt debat sobre l’ús de noves formes gramaticals fora del masculí i del femení. I et volia preguntar què en penses, d’aquest debat, quina és la teva posició i si t’afecta d’alguna manera el fet que hi hagi tanta gent, sobretot en posicions de poder, que es negui a acceptar aquestes noves formes.

No m’he enterat gaire. Em sap molt de greu.

D’acord, perdó, torno a repetir. Que últimament està havent-hi com molt debat sobre l’ús de noves formes gramaticals fora del masculí i del femení.

Ah, vale, vale.

Et torno a fer la pregunta. Què en penses, d'aquest debat? Quina és la teva posició? I, sobretot, si t'afecta d'alguna manera el fet que hi hagi tanta gent, sobretot en posicions de poder, que es negui a acceptar aquestes noves formes.

A veure. És que, clar això, també depèn molt de com hagués sigut criada la gent. Llavors tenen un pensament o un altre. Que igualment, per mi, no segueix sent excusa, perquè una vegada et fas gran... Quan ets peque, no tens altra forma de pensar que la que t'han imposat. Però quan et fas gran coneixes més món, el teu cercle s'amplia, tens Internet... Tens milions de maneres de voler buscar informació i de poder buscar informació. I es tipus: «Si no has volgut aprendre és perquè no has volgut». Com a mínim, en plan, aquí; potser hi hauran altres llocs que no tenen tanta disponibilitat a internet o... Però, com a mínim, aquí és fàcil tenir internet, dins del que cap. Llavors, o sigui, sé que el concepte no-binari i el parlar en neutre és complicat per depèn quines persones, però jo he conegut gent que no l'havien fet servir mai i s'han adaptat bastant bé. O sigui, potser fan alguna cagadeta o algo, però rectificuen immediatament. Llavors, em sembla una mica, en plan, tonteria com negar que una persona es senti d'una manera i no voler-li dir amb els pronoms que se sent còmoda. I si encara són persones amb poder que tenen privilegis. Doncs, mira, és com és que una persona blanca està parlant de racisme.

També et volia preguntar si durant el procés d'identificació com a persona no-binària vas tenir alguna persona que fos com un referent per a tu, tant a nivell personal (és a dir, que tinguis relació amb aquesta persona o una amistat), com a nivell públic (alguna persona famosa o alguna persona que sigui activa a xarxes socials). I si és així creus que aquest fet ha influenciat d'alguna manera el procés d'identificació?

Com a persona propera, en plan no tenia ningú no-binàrie [no bi'nàrie], però sí que tenia amistats més del cercle LGBT: tipus tenia amistats trans, amistats lesbianes, gais... Llavors com que van acollir-ho molt i em van ajudar molt. I tipus famosos en aquell moment crec que no. Però em sembla que poc després Demi Lovato va sortir com a persona no-binària i va ser tipus: «Toma, toma!» I hagués ajudat bastant, en plan, tenir algun conegut famós.

Em sembla interessant el que has dit de les teves amistats, perquè et volia preguntar si podries explicar una mica com és la teva relació amb la teva família i amb les seves amistats, i si creus que influeix la teva identitat de gènere i com et sents en aquestes relacions.

Amb amistats no crec que influeixi gaire. O sigui, utilitzen el neutre i ja, soc una persona més del grup i punto, com a mínim pel que jo sento. Família és més complicat, tipus hi ha part de la meva família que no ho sap, hi ha part de la meva família que sí. I la part que ho sap de família, o sigui, tampoc no és que facin servir el neutre, llavors.... I hi influeix una mica bastant... El fet que, per exemple, l'espai de casa no sigui tan segur com l'espai de fora amb amistats és una cosa que xoca.

Podries explicar una mica més com et sents amb la teva família, tant amb els que saben que ets una persona no binària com amb els que sí que ho saben?

Amb els que sí que ho saben i, en plan, no fan res al respecte és una mica com impotència, tipus: «Us he obert una part de mi que no sabíeu. Us he obert qui soc realment. I com que esteu passant». Amb bastanta impotència i, en certa manera, fa bastant mal. Part de família que no ho saben és una mica bueno... Ho he d'aguantar, perquè tampoc, o sigui, no és que no tinguin l'opció de dir-ho, sinó que ho dic i potser em foten fora de casa. És una mica com dir: «Joder, macho». M'agradaria ser qui soc realment i que m'acceptéssiu tal i com soc i no noto que hi hagi aquesta confiança.

D'acord. Passo a la pregunta següent. Creus que socialment s'accepta el teu gènere?

O sigui, no crec que estigui acceptat... O sigui, a veure. Com ho dic, això? En plan, hi ha gent com que ho accepta però no està normalitzat. Llavors, es tipus, hi ha gent que em coneix i diu: «És que clar, no havia conegut mai una persona que utilitzés pronoms neutres, no sé què...». I jo en plan: «Bueno, no soc un mono de fira». Soc una persona més, no fa falta que em posis en el punt de mira. Llavors sí, potser està acceptat, però no normalitzat. I acceptat tampoc, perquè hi ha gent que diu: «Qué mierda es esa, déjate».

D'acord. Creus que t'afecta d'alguna manera el fet que no es reconegui legalment el gènere?

Home, ja m'agradaria que en el DNI es pogués posar no-binari, la veritat. Sí que, o sigui, tipus anar al metge, per exemple, i que no posin el DNI no-binari, llavors és tipus: «No, jo et tracto de femení perquè és el que posas». Sí, però... No és així, saps? O sigui, a molts com molts llocs oficials, tipus metges, coses d'aquestes... Uf. Joder, macho. O per exemple a l'escola. O sigui, tinc uns profes que són meravellosos que, encara que a la matrícula posés femení, vaig parlar amb la meva tutora i li vaig comentar els pronoms neutres, ho va parlar amb altres profes i els professor, en plan, molt dins dels pronoms neutres. Diguem que he tingut sort en aquest tema, però sé de gent que no ha sigut així.

Precisament t'anava a preguntar ara sobre el tema dels metges i de l'institut, o sigui que m'ha anat molt bé que ho treguis. Primer et pregunto pel tema d'institucions mèdiques. Em podries explicar la teva experiència en institucions mèdiques, tant en serveis d'atenció primària (com el metge o la metgessa de capçalera) i en serveis especialitzats (com psicologia, psiquiatria, ginecologia...)? Com et sents en aquests espais?

Vale. Va genial, perquè ahir vaig anar al metge, o sigui... O sigui, ja no és més el fet que em parlin en femení... Perquè, per exemple, al meu metge de capçalera no l'hi he comentat, llavors està assumint que els pronoms són femenins, sí, però per un cert punt de vista, en plan, ha estudiat Medicina, tots sabem com és la carrera de Medicina en tema biologia. És com una mica, en plan, comprensible dins del que cap.

Però, per exemple, la meva psicòloga ho sabia, perquè jo li vaig comentar per sobre tipus: «No, és que jo faig servir els neutres, no sé què». I igualment em tractava de femení. Llavors és tipus: «Tia, hauries de ser la persona justament... Hauries de ser l'única persona en aquest món justament que em tractés de neutres i no ho fas, sent la meva psicòloga». Una mica hipotenusa, aquí, la veritat. És una mica hahas. O sigui, la gent que s'hauria de preocupar per tu, cuidar-te, és una mica la gent que menys ho fa.

Et sents llavors potser que t'estan tractant com algú que no ets, no?

Sí, bàsicament.

D'acord. Et volia fer la mateixa pregunta en l'àmbit educatiu, si podries explicar una mica la teva experiència, tant ara, al cicle, com a Batxillerat, ESO... No sé si has anat al mateix institut, a Batxillerat que a l'ESO... Ai, perdó, al cicle que a Batxillerat.

No, vaig canviar de lloc. Ai, perdó.

No, t'anava a dir que vull dir tant pel teu gènere en sí com potser també abans que sortissis de l'armari. Potser per la teva expressió de gènere també.

A Batxillerat, per exemple. O sigui, no... Utilitzava els femenins. Llavors, en plan, guai, la gent em tractava en femení. Expressió de gènere, tinc una vestimenta bastant masculina (socialment vista com a masculina). I sí que me'n recordo, per exemple, que estava fent un musical i vaig comentar-li per sobre a la meva professora tipus: «No és que em vull rapar el cabell». I em va dir: »No, perquè el personatge que estàs fent, clar, és una mare dels anys setanta o vuitanta, com que no et pots rapar» i jo tipus... Pues no em vaig rapar, però em

vaig tallar el cabell i me'l vaig tenyir de vermell. O sigui, i això sí que ho vas acceptar. O sigui, no sé. No sé fins a quin punt està al nivell, saps?

L'expressió més de roba tampoc no molestava gaire ningú. Jo estava fent el científic, però vaig agafar optatives de l'artístic. Llavors sí que és veritat amb els de l'artístic em sentia com més acollide. Però tampoc no m'hi sentia malament, amb els del científic, és que són maneres de veure el món molt diferents, també.

I amb el cicle que estic fent ara, que ja vaig començar amb no-binàrie ['no bin'arie], sent no-binàrie ['no bin'arie]... O sigui, és això, a la matrícula vaig haver de posar femení, encara que a la matrícula podíem posar no-binàrie ['no bin'arie], però, clar, estava fent la matrícula amb gent que no ho sabia... Llavors era tipus... Vaig enviar un correu a secretaria per dir: «Ha passat això, a veure si m'ho podeu canviar...». I em van dir: «És que no ho podem canviar fins que no estigui en el DNI». I jo tipus: «Bueno, m'espero a acabar el cicle, no?». Però igualment ho vaig parlar amb la meva tutora, el que t'he comentat abans: vaig comentar-ho a la tutora, ho va comentar amb els altres profes (amb les altres profes, són totes dones). I superbé, em sembla que només n'hi ha una, de les cinc que tinc, en plan que em segueix dient de femení. Però amb les altres superbé.

I amb els teus companys de classe, com va?

Al principi, és veritat que tipus feien les hahas del dir-me femení, però després, a mesura que em van anar coneixent, va ser tipus: «Buah, espera't, és una persona normal i corrent». I hi va haver un punt que va venir una tia a fer-nos un taller d'autodefensa feminista. I tipus la meva tutora em va preguntar: «Què vols tu?». En plan, perquè ens separaven tipus tios ties. Tipus «què vols fer?». I em va dir, tipus: «O sigui, per com ets, potser t'aniria millor... O sigui, per com ets de personalitat, potser t'aniria millor anar amb les ties, perquè els tios el que faran són xerrades de no s'ha de violar, no s'ha de no sé què...». No sé, com que això ja ho tinc molt integrat, una mica de bàsica humanitat. I vaig anar amb les ties.

Va estar guai, perquè al principi la tia que feia al taller va començar a dir: «Clar, s'ha assumit que taller defensa feminista és només per a ties, però hi ha altres persones que no són ties, que no s'identifiquen com a dones, que també pateixen violència masclista i que també necessiten aquests tallers. Llavors aquí pot haver qualsevol persona». I jo tipus: «Guai, toma». I va haver un punt que estàvem fent una activitat, em va dir de femení la tia que estava fent el taller, i va saltar tota la classe dient: «No, que és neutre, que no es femení». I jo tipus: «Toma, toma».

Has explicat que quan vas fer la matrícula et donaven l'opció de matricular-te com a persona no-binària. Com et vas sentir en veure que podies matricular-te com a persona no-binària?

Em va fer una il·lusió. Va ser tipus: «Buah, m'està encantant». És la sensació tipus: «Em sento supervàlida. Ara mateix estan tenint present que no només existeixen els gèneres binaris». Va ser un moment supereufòric.

D'acord. Ja només em queda una pregunta, que és que si creus que els mitjans de comunicació reforcen la idea del binarisme de gènere, o si per contra creus que ajuden a visibilitzar les diverses identitats de gènere. Sigui quina sigui la resposta, com et fa sentir això?

Home. Jo he de comentar que no miro gaire la tele. Llavors potser tinc present més notícies o coses d'aquestes de fa com cinc anys.

També em serveixen pel·lícules, sèries...

Tema notícies, crec que es reforça bastant el fet del binarisme, perquè no donen la veu, o sigui... Tothom sap que a les notícies juguen molt en el que s'ensenya. I és tipus que no hi ha gaire diversitat a les notícies. I llavors és tipus uf... Perquè és justament el que veu la gent més gran, i reforça aquesta mentalitat que tenen. És una mica caòtic.

Tipus sèries i pel·lis... Buah. És que... O sigui sí que hi ha part de visibilització, però la que hi ha o és molt dolenta, o és el típic de «mejor amigo gay». I és tipus: «Per què has de fer que la personalitat d'aquest personatge sigui únicament que és del col·lectiu?». O sigui, no ho entenc.

D'acord. Ja t'he fet totes les preguntes que tenia preparades. No sé si t'agradaria fer algun comentari final, una última aportació o el que sigui.

Que m'encanta que estiguis fent aquest treball. O sigui, il·lusió màxima. T'ho prometo.

Ai, moltes gràcies.